

Anàlisi
del
Monestir
de
Sant Pere
de
Rodes

Autora: Anna Riera Arché
Tutora: Sílvia Aulet Serrallonga
Juny 2008

1. Índex

1. Índex	2
2. Introducció	5
2.1. Presentació del TFC	5
2.2. Objectius	5
2.3. Metodologia	5
2.4. Estructuració del Treball	6
3. Marc teòric	8
3.1. El turisme cultural	8
3.2. El patrimoni.....	13
3.3. La planificació dels recursos turístics.....	17
3.4. La gestió del patrimoni cultural.....	19
3.5. El marc legal de la gestió patrimonial.....	20
4. El Monestir de Sant Pere de Rodes	23
4.1. El producte.....	23
4.1.1. Descripció	23
4.1.2. L'entorn, el Parc Natural del Cap de Creus.....	23
4.1.3. Història	24
4.1.4. Les restauracions del monument.....	26
4.1.5. Descripció dels elements arquitectònics.....	31
4.2. Estructura i organització.....	33
4.3. Els serveis.....	37
4.3.1. Bar-restaurant	37
4.3.2. Botiga de records	37
4.3.3. Lavabos	38
4.3.4. Aparcament.....	38
4.3.5. Bancs per seure.....	38
4.3.6. Ludoteca	39
4.3.7. Arxiu.....	39
4.3.8. Espai per fumar	39
4.4. Les eines d'interpretació.....	39
4.4.1. Audiovisual	39

4.4.2. Fulletons	39
4.4.3. Senyalització externa i interna.....	41
4.5. Les activitats o ofertes	42
4.6. La demanda	50
4.7. Despeses i ingressos dels monuments.....	62
4.8. Manteniment i seguretat	66
5. Anàlisi de la Gestió Turística del Monestir de Sant Pere de Rodes.....	68
5.1. Anàlisi de l'accessibilitat turística del monument.....	68
5.1.1. Horari i dies d'obertura.....	68
5.1.2. Tarifes, polítiques de descompte i dies d'entrada lliure	70
5.1.3. Els serveis complementaris del Monestir	74
5.1.4. Les eines d'interpretació.....	84
5.1.5. Les activitats i ofertes.....	98
5.1.6. Les dades dels visitants.....	105
5.2. Descripció analítica de la promoció i difusió del Monestir de Sant Pere de Rodes.....	107
5.3. Anàlisi DAFO	112
6. Propostes de millora	117
7. Conclusions	122
8. Bibliografia	126
9. ANNEX.....	129

Índex de taules i gràfics

Gràfic 1: Tipologia de Patrimoni.....	16
Gràfic 2: Organigrama del Dpt. de Cultura i Mitjans de Comunicació.....	33
Gràfic 3: Turistes al Monestir de Sant Pere de Rodes.....	54
Taula 1: Visitants dels monuments gestionats pel Dpt. de Cultura.....	51
Taula 2: Turistes a la Costa Brava segons la seva nacionalitat.....	55
Taula 3: Afluència turística al Parc Natural del Cap de Creus.....	56
Taula 4: Nombre de visitants a l'Oficina de Turisme de Port de la Selva.....	57
Taula 5: Qüestió de la pregunta turística.....	58
Taula 6: El Monestir dins l'Oficina de Turisme segons la nacionalitat.....	59
Taula 7: La nacionalitat dels turistes en el Monestir.....	60
Taula 8: Despeses per a l'adequació i el funcionament dels monuments.....	62
Taula 9: Ingressos per prestació de serveis dels monuments.....	63

2. Introducció

2.1. Presentació del TFC

En primer lloc, volem dir que el tema que ens ocuparà el TFC és l'anàlisi del Monestir de Sant Pere de Rodes.

A continuació, voldria explicar que el motiu principal que m'ha portat a escollir aquest tema ha estat per qüestions de la mateixa carrera universitària ja que manté un lligam amb el bloc temàtic que vaig triar durant la Diplomatura de Turisme.

Finalment, un cop vaig decidir que volia analitzar un monument, vaig haver d'escollir el recurs turístic. Volia estudiar un atractiu turístic de la meua comarca (l'Alt Empordà) i després de parlar amb la meua tutora i mirar els TFC realitzats, em vaig decidir pel Monestir de Sant Pere de Rodes.

2.2. Objectius

Durant la realització del TFC es pretén assolir bàsicament un únic objectiu. Doncs, el que s'intentarà aconseguir després de l'anàlisi del Monestir de Sant Pere de Rodes, serà esbrinar si el monument en qüestió està ben gestionat.

Estudiarem cada un dels aspectes del Monestir per tal d'esbrinar si hi ha una bona o una mala gestió i en cas que els resultats ens indiquin que hi ha una mancança, en proposarem solucions. Per tant, es pretén donar alguns consells per oferir una millor gestió i aconseguir així, el màxim rendiment possible i liderar-nos envers la nostra competència, i també obtenir uns millors beneficis turístics, és a dir, augmentar l'afluència turística i difondre el coneixement sobre el monument. Com a conseqüència, també obtindrem millores econòmiques encara que no és l'objectiu principal del monument; i aquesta gestió ha d'estar sempre dins el marge de la sostenibilitat.

2.3. Metodologia

Per la realització del treball, ens centrarem amb una part teòrica i una altra de pràctica; basades en la recerca, l'estudi i l'anàlisi.

A la part teòrica definirem els conceptes més importants que cal conèixer per poder entendre la segona part del treball la qual la dedicarem al Monestir de Sant Pere Rodes. Aquesta segona part es subdivideix alhora en dues, d'una banda descriurem el monument amb diferents dades que aconseguirem mitjançant la recerca d'informació a diferents fonts: Internet, llibres i bases de dades

del propi Monestir. D'altra banda, la descripció ens permetrà començar la fase d'anàlisi sobre el monument en qüestió. Aquesta part és la més pràctica perquè haurem de centrar-nos en el propi monument i estudiar-lo personalment, és a dir, és la part on haurem d'esbrinar com està gestionat i per tant, l'analitzarem des de diversos punts de vista: l'accessibilitat, els serveis, les activitats, les tarifes i les polítiques de descompte, els horaris, la promoció i la comercialització, entre d'altres.

Un cop analitzats aquests apartats, podrem realitzar el quadre DAFO (Debilitats-Amenaces-Fortaleses-Oportunitats) que ens permetrà fer un resum de les dades trobades i les posarem en una balança de punts dèbils i punts forts.

I per acabar, amb els resultats que obtindrem a partir de l'anàlisi, proposarem les millores dels aspectes que creiem que s'haurien de canviar i del errors que hem trobat dins la gestió del monument. Finalment, reunirem tots els resultats obtinguts de l'anàlisi a l'apartat de les conclusions finals.

2.4. Estructuració del Treball

Aquest treball de final de carrera està compost per nou capítols encara que el podem dividir amb dos grans blocs temàtics: diferents conceptes relacionats amb el turisme i el Monestir de Sant Pere de Rodes.

En primer lloc, hem fet una introducció en la que hem presentat el tema del treball, hem proposat els objectius i hem dit quina ha estat la metodologia utilitzada. Per acabar, trobem aquest apartat en el que descriurem l'estructura del treball que durem a terme al llarg de les següents pàgines.

A continuació, ens centrarem amb el primer bloc temàtic que l'hem anomenat marc teòric ja que consisteix en conèixer el significat de temes turístics que ens serviran per poder desenvolupar la segona part. Doncs, definirem diferents temes com ara el turisme, el turisme cultural, el patrimoni, la planificació dels recursos turístics, la gestió del patrimoni cultural, el màrqueting i el producte turístic i, acabarem amb el marc legal de la gestió patrimonial.

A continuació, explicarem breument en què consistiran cada un dels capítols del bloc dedicat exclusivament al Monestir de Sant Pere de Rodes. Començarem per descriure el monument per conèixer-lo amb més profunditat i per tant, parlarem del producte turístic, de la seva estructura i organització, dels serveis complementaris que ofereix, de les eines d'interpretació que hi trobem, de les activitats o ofertes complementàries que s'hi poden realitzar, de la demanda, de les despeses i ingressos del monument i del manteniment que s'hi porta a terme.

A partir de la descripció dels diferents aspectes del Monestir, començarem amb l'anàlisi. Doncs, analitzarem i estudiarem l'horari i els dies d'obertura, les tarifes, les polítiques de descompte, els dies d'entrada lliure i els serveis complementaris com el bar-restaurant, la botiga de records, el lavabo, l'aparcament, entre d'altres. A més a més, també ens fixarem amb les eines d'interpretació; la ubicació i els accessos del monument, la senyalització externa i interna, l'audiovisual, els fulletons que es distribueixen, les activitats o ofertes que s'hi organitzen i estudiarem les dades que hi ha sobre els visitants. Posteriorment a aquest apartat, farem una descripció analítica de la promoció i difusió que es realitza pel Monestir de Sant Pere de Rodes, per tant, mirarem si hi ha una bona comercialització i publicitat del producte per esbrinar si s'intenta difondre el monument. Aleshores, elaborarem l'anàlisi DAFO, és a dir, resumirem les Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats que trobem en el monument.

Després de descriure'l i analitzar-lo profundament, recapitularem les conclusions que hem pogut extreure a partir de l'elaboració del treball i direm algunes propostes de millora que es podrien aplicar per tal de millorar alguns aspectes de la gestió i del monument en general.

Finalment, citarem les fonts d'informació utilitzades a l'apartat de la bibliografia (llibres i pàgines web consultades).

3. Marc teòric

3.1. El turisme cultural

En primer lloc, definirem breument el concepte turisme i els tipus més destacats que trobem dins la seva classificació i en segon lloc explicarem el terme cultura i el turisme cultural.

Doncs, segons l'OMT (Organització Mundial del Turisme) el turisme és qualsevol activitat realitzada per les persones durant els seus viatges a llocs diferents de la seva residència habitual, per un període inferior a un any i amb finalitats d'oci, negoci o altres (OMT 1994). La paraula turisme, deriva del francès "tour" que significa "volta" o "viatge"; i "tour" a la vegada, prové de la paraula jueva "Tora" que es tradueix a l'estudi, el coneixement i la cerca. Aquesta definició de turisme és des de la perspectiva de la demanda però el podem definir des d'altres perspectives:

- Des de la perspectiva de l'oferta, el turisme és el conjunt de relacions, serveis, instal·lacions i activitats que es generen com a conseqüència de certs emplaçaments humans i que pretenen atraure, prestar serveis turístics i satisfer les necessitats i les motivacions dels turistes.
- Des de la perspectiva conjunta de l'oferta i la demanda, el turisme és un acte que suposa un desplaçament que comporta una despesa de la renda, amb l'objectiu principal d'aconseguir la satisfacció i els serveis que s'ofereixen a través d'una activitat productiva, generada mitjançant una prèvia inversió.

Com hem comentat anteriorment; trobem diferents tipus de turisme. Els més destacats són:

- L'agroturisme: modalitat de turisme que presta allotjament i/o restauració en granges o masies, preferiblement actives perquè el turista pugui participar en les activitats agràries. Els productes que s'ofereixen són locals i naturals, gastronomia tradicional, etc.
- L'ecoturisme: el paisatge és la principal variable i té l'objectiu d'integrar el visitant en el medi humà i natural. Es prioritza la preservació de l'espai natural davant qualsevol altre fet.
- El turisme rural: molt semblant a l'ecoturisme ja que el viatger està en contacte amb la natura i el paisatge natural. A més, afavoreix la recuperació econòmica i social de les zones rurals i contribueix amb la conservació i la difusió de la cultura i la gastronomia local.
- El turisme d'aventura: forma de turisme que utilitza l'entorn rural o el medi natural com a recurs per realitzar activitats esportives amb un cert risc, normalment en àrees poc o gens explotades turísticament.
- El turisme esportiu: modalitat de turisme que consisteix en la pràctica d'un esport a l'àrea rural o natural com vela, windsurf, piragüisme, tir amb arc, esquí, etc.

- El turisme de negoci: tipus de turisme que practica la gent de negoci participant a congressos, fires i convencions.
- El turisme industrial: classe de turisme que consisteix en la visita a indústries, fàbriques i tallers artesanals.
- El turisme de masses o conegut també com a turisme de sol i platja: és el turisme tradicional que consisteix en gaudir del sol i la platja, amb l'objectiu de descansar i gaudir del clima.
- El turisme religiós: viatge turístic on l'objectiu principal és l'element religiós. Doncs, es visiten santuaris, catedrals, es fan peregrinacions, etc.
- El turisme de salut: basat en el benestar i la relaxació corporal i mental a través de tractaments d'aigües termals, talassoteràpia, termoteràpia, fitoteràpia, entre d'altres.
- El turisme cultural: activitat turística que es basa en la utilització dels recursos culturals d'un territori en àrea rural (recursos artístics, històrics, arqueològics,...) orientats a la preservació i foment dels mateixos. A continuació l'explicarem amb més detall ja que és el tipus de turisme que trobem en el nostre cas d'estudi, el Monestir de Sant Pere de Rodes.

Acabem de definir turisme, però abans de centrar-nos amb la definició de turisme cultural, cal entendre l'altre concepte: la cultura. La Declaració de Mèxic (Reunió Mundial del Turisme de Juliol-Agost 1982) considera la cultura com el conjunt dels trets distintius, espirituals i materials, intel·lectuals i, afectius que caracteritzen una societat o un grup social. Engloba no només les visites als museus o conjunts històrics, sinó també l'art i les lletres, les formes de vida, les tradicions, les creences, la gastronomia o qualsevol altre signe d'identitat cultural.

Pel que fa al concepte de turisme cultural és d'aparició recent; però podem trobar els seus precedents a les visites a les ruïnes clàssiques durant els segles XVII-XVIII o bé a l'anomenat "*grand tour*" del segle XVIII, caracteritzat com un viatge cultural que feia una part reduïda de la societat als grans monuments d'Europa. Però des de l'aparició del concepte de turisme cultural, en les últimes dècades del segle XX han estat diverses les definicions formulades per part dels organismes internacionals.

En primer lloc, l'ICOMOS (Consell Internacional de Monuments i Indrets) defineix el turisme cultural com "*una forma de turisme que té com a objecte la descoberta de monuments o llocs culturals*" (ICOMOS 1976). Per altra banda, l'OMT (Organització Mundial del Turisme) s'hi refereix com "*un moviment de persones essencialment per una motivació cultural, com ara el viatge d'estudis, representacions*

artístiques, festivals o altres esdeveniments culturals, visites a llocs i monuments, folklore, art o peregrinació”.

Trobem altres definicions; com la de la Direcció General de Política de l'Empresa, Distribució, Comerç, Turisme i Economia Social de la Comissió Europea (DG XXIII) que ha definit el turisme cultural a partir de les tres condicions que ha de complir un desplaçament o viatge turístic lligat amb la cultura, (V. Bote 1998):

- Desig de conèixer i comprendre les obres, les persones i els objectes
- Utilització i consum d'un producte amb un significat cultural (monuments, obres d'art, espectacles, intercanvi d'idees ...)
- Intervenció d'un intermediari, persona, document escrit o material audiovisual que posen en valor o realitzen el producte cultural

Altres organitzacions internacionals, com la Unesco, el Consell d'Europa o la Comissió Europea, han definit el turisme cultural *“com el conjunt de desplaçaments de persones cap a una destinació cultural específica fora del seu lloc habitual de residència, amb el desig de conèixer la cultura”.*

I per acabar de definir el concepte en qüestió, G. Richards el considera com a *“un moviment de persones cap a atraccions culturals fora del seu lloc de residència, amb la intenció d'obtenir informació nova i experiències que satisfacin les seves necessitats culturals”.*

Doncs podem dir que el turisme cultural està compost pel patrimoni històric, els monuments, l'art, la cultura popular, el patrimoni ètnic (aspectes domèstics i comportaments de la vida cultural), patrimoni religiós, patrimoni històric, etc.

Molta gent opina que aquest tipus de turisme és el “nou turisme” que té sensibilitat cultural i respecte al medi ambient i, intenta reemplaçar el turisme de masses. El turisme cultural ha estat estimulat pels següents factors:

- o Factors socials:
 - el temps d'oci: la disponibilitat de més temps lliure influeix positivament al desenvolupament de la demanda turística de forma permanent. A més, hi ha una reducció de la jornada laboral, menys hores de treball a la setmana, dret a vacances retribuïdes, reducció de la vida laboral.
- o Factors econòmics:
 - La renda: el nivell de renda dels turistes marca el seu nivell de vida i per tant, condiciona factors com la durada del viatge, el lloc de destí, la manera de realitzar-lo, la categoria i les despeses addicionals que suposa un viatge.

- El preu: els preus dels serveis que són estrictament turístics com el transport o l'allotjament, i en altres que no són específicament turístics com l'alimentació. Els primers es diferencien dels segons perquè normalment tenen una variació estacional, és a dir, canvien segons l'època de l'any.
- El tipus de canvi: les taxes de canvi monetari repercuteixen alhora d'escollir un destí; tot i que amb la introducció de l'Euro, s'ha estabilitzat força ja que són molts països que utilitzen la mateixa moneda.
- o Factors demogràfics:
 - El creixement demogràfic: el creixement vegetatiu de la població mundial juntament amb l'augment del nivell de vida de més països, han contribuït al fort creixement de la demanda turística.
 - La composició demogràfica: edat, categoria socio-professional, el nombre de membres a les famílies (cada vegada hi ha menys famílies nombroses), entre d'altres.
 - La urbanització: la pol·lució atmosfèrica, l'estrès, etc. són factors que fan que moltes persones, durant les vacances i els caps de setmana marxïn de la residència habitual per anar a la segona residència.
- o Factors psicogràfics:
 - Motivació física: llocs situats al mar o a la muntanya, balnearis o altres indrets on es pot desenvolupar una activitat física.
 - Motivació cultural: llocs on és destacable el patrimoni historicoartístic, on es celebren festivals musicals o folklòrics, viatges religiosos, etc., és a dir, destins on hi ha un atractiu cultural.
 - Motivació interpersonal: llocs amb serveis d'entreteniment i distracció.
 - Motivació social: viatges que es realitzen per mantenir un cert nivell de desenvolupament personal o professional; relacionats amb els negocis, congressos, conferències, estudis, entre d'altres.
- o Factors tècnics:
 - La distància: la distància és important alhora d'escollir una destinació turística ja que implica una inversió econòmica més o menys gran. Trobem la distància física que segmenta la demanda dels serveis de transport i pot actuar com a inconvenient per realitzar el viatge. I la distància econòmica ja que com més alt sigui el cost, més resistència hi ha a realitzar el viatge i la demanda disminuirà. Doncs, el turista quan escull el destí turístic té en compte el transport, la distància, el temps i el preu que es tarda en el desplaçament.

- El transport i la comunicació: els mitjans de transport i comunicació han evolucionat i han fet que el turista faci viatges més llargs.
- La seguretat i la comoditat: actualment hi ha una millor seguretat i confort en l'àmbit social, polític, econòmic i legal.

Per altra banda, podem classificar els turistes que practiquen aquest tipus de turisme en turista cultural directe, aquell turista que practica en primer lloc el turisme alternatiu (turisme cultural, ètnic, rural, ecoturisme,...). S'informen del lloc on van, és curiós i vol aprendre el màxim, es preocupa per la cultura i la naturalesa i, busca la identitat de la població local. Per altra banda, trobem el turista cultural indirecte i el podem definir com el turista que practica l'altra gran tipus de turisme; el turisme de masses ja que el seu objectiu principal no és gaudir del patrimoni cultural sinó que és un visitant que simplement vol relaxar-se, gaudir del clima, descansar o canviar la rutina diària. Normalment, visita el patrimoni a causa d'un factor extern com alguna tempesta; tot i que també solen visitar algun element important del municipi per poder dir que l'han visitat. En resum, podríem dir que per a ells, la visita cultural és una activitat complementària del viatge.

També podem diferenciar els turistes culturals segons la tipologia psicogràfica. Doncs trobem el turista de motivació cultural que escull el destí per les oportunitats culturals que ofereix; el turista d'inspiració cultural que visita un destí conegut, generalment internacional, com a viatge únic a la vida i que no repetirà. I per últim, hi ha el turista d'atracció cultural que és aquell que passa les vacances en un destí tradicional (sol i platja o muntanya) però realitza alguna activitat cultural.

I finalment, podem fer una última classificació, segons les característiques socio-demogràfiques: persones de la tercera edat, amb pocs recursos econòmics però interessats pels aspectes culturals; els joves entre 15 i 25 anys que busquen el turisme cultural amb aventura, amb un alt grau de participació; els turistes de negocis o professionals, tenen un alt nivell econòmic, poc temps i exigeixen una oferta cultural de qualitat; els grups familiars que normalment realitzen desplaçaments propers al lloc de residència, solen viatjar en temporada alta i volen participar en la vida cultural de l'entorn; i el darrer grup són les persones independents ja que generalment viatgen sols, són cultes i per tant, tenen un alt coneixement del destí i solen ser exigents amb la qualitat.

I per tancar aquest capítol, dir que el turisme cultural es fonamenta en la utilització o conversió de béns patrimonials en recursos d'atracció turística. Per tant, el següent apartat el dedicarem al patrimoni; l'eina primordial del turisme cultural.

3.2. El patrimoni

Volem dedicar tot un capítol parlant sobre el patrimoni perquè hem de considerar que és l'atractiu principal del turisme cultural que nosaltres estem tractant: és a dir, els turistes que visiten el conjunt monumental de Sant Pere de Rodes practiquen turisme cultural ja que el seu objectiu és conèixer aquest patrimoni.

Per patrimoni s'entén el conjunt de béns valuosos, materials o immaterials, heretats dels avantpassats. Doncs, conèixer el patrimoni ens apropa al coneixement de la identitat d'aquella comunitat. La conferència mundial sobre polítiques culturals organitzada per la UNESCO l'any 1982 a Mèxic definia el patrimoni cultural de la següent manera: *“El patrimoni cultural d'un poble comprèn les obres dels seus artistes, dels seu arquitectes, dels seus músics, dels seus escriptors, dels seus avis, però també de les creacions anònimes sorgides de l'ànima popular i el conjunt de valors que donen un sentit a la vida. Engloba les obres materials i immaterials que expressen la creativitat d'aquest poble, les llengües, els rituals, les creences, els llocs i monuments històrics, la literatura, les obres d'art, els arxius i les biblioteques”*. I per acabar de completar la definició, Miguel de Unanumo resumeix amb aquesta frase la importància d'aquest patrimoni: *“La memoria es la base de la personalidad individual, así como la tradición es la base de la personalidad colectiva de un pueblo. Vivimos en y por el recuerdo, y nuestra vida espiritual no es en el fondo sino el esfuerzo que hacemos para que nuestros recuerdos se perpetúen y se vuelvan esperanzas, para que nuestro pasado se vuelva futuro.”*

A més, la Convenció de la UNESCO sobre Protecció del Patrimoni Mundial, Cultural i Natural de 1972 (art. 1) consideren com a Patrimoni Cultural:

1. Els monuments: són les obres arquitectòniques, d'escultura, de pintura monumentals, elements o estructures de caràcter arqueològic, inscripcions, caverne, grups d'elements que tinguin un valor universal excepcional des del punt de vista de la història, l'art o la ciència.
2. Els conjunts: grups de construccions, aïllades o unides, on l'arquitectura, unitat i integració amb el paisatge els dóna un valor excepcional des del punt de vista de la història, art o ciència.
3. Els llocs: obres de l'home o obres conjuntes de l'home i la naturalesa, així com les zones o llocs arqueològics, que tinguin un valor universal excepcional des del punt de vista històric, estètic, etnològic o antropològic.

I com ja introduïa la definició de la UNESCO, el patrimoni cultural en el seu conjunt avarca varies categories, que podem observar més clarament en el gràfic de la pàgina següent.

En primer lloc trobem el patrimoni natural i el cultural; el natural està format per aquells monuments naturals, formacions geològiques, llocs i paisatges naturals, que tenen un valor rellevant des del punt de vista estètic, científic i mediambiental. Doncs, parlem de les reserves de la biosfera,

els monuments naturals, les reserves i parcs nacionals. I el patrimoni cultural, el constitueix els béns culturals que s'han format al llarg de la història en una societat; és a dir, l'herència que s'ha rebut dels avantpassats i que seran per les generacions futures. Dins del patrimoni cultural trobem el patrimoni material, que a la vegada es subdivideix en moble o immoble; i el patrimoni immaterial. El patrimoni material moble comprèn tots els objectes arqueològics, històrics, artístics, etnogràfics, tecnològics, religiosos i que formen part de la cultura d'un país. Així doncs, hi trobem les obres d'art, els manuscrits, fotografies, pel·lícules, documents audiovisuals, entre d'altres. I l'immoble, està constituït pels llocs, edificacions, obres d'enginyeria, centres industrials, conjunts arquitectònics, zones típiques i monuments d'interès o valor rellevant des del punt de vista arquitectònic, arqueològic, històric, artístic o científic; i que no es poden traslladar a un altre lloc perquè són estructures o perquè estan unides al territori. Per altra banda, el patrimoni immaterial, és aquella part invisible de cada poble i ciutat; és a dir, la poesia, els rituals, les maneres de viure, la religiositat popular, etc.; és a dir, la llengua, la música i balls tradicionals, festes populars (...).

Doncs, després d'aquesta classificació podem classificar el Monestir de Sant Pere de Rodes dins la categoria de patrimoni material immoble i dins d'aquesta, com a patrimoni cultural, històric i religiós.

Per acabar amb el capítol dedicat al patrimoni, cal explicar la importància del patrimoni cultural com a recurs turístic.

El principal avantatge del patrimoni cultural convertit en recurs turístic que es pot explotar i transformar en una mercaderia és la pràctica i l'existència del turisme cultural. Perquè a través d'aquest tipus de turisme aconseguim diferents avantatges: el turisme cultural facilita l'augment de la riquesa local i regional perquè afavoreix el creixement dels negocis en una àrea determinada i millora l'activitat econòmica en general, genera una alta taxa d'inversió però el més important és que aquests diners invertits es queden al mateix lloc on s'ha fet la inversió, millora els nivells de protecció i conservació del patrimoni perquè n'afavoreix el coneixement i promou la sensibilització social.

Doncs, podem dir que el turisme cultural ha nascut com a conseqüència de la culturització de la població actual ja que es té una millor educació i un major accés a la cultura i, inclouen en els seus viatges aquesta vessant cultural. I és quan a partir d'aquí, les administracions i els ciutadans han pres consciència sobre la necessitat de conservar el patrimoni cultural, per tal de poder tenir aquest patrimoni a l'actualitat i per les generacions futures i, poder continuar rebent turisme cultural.

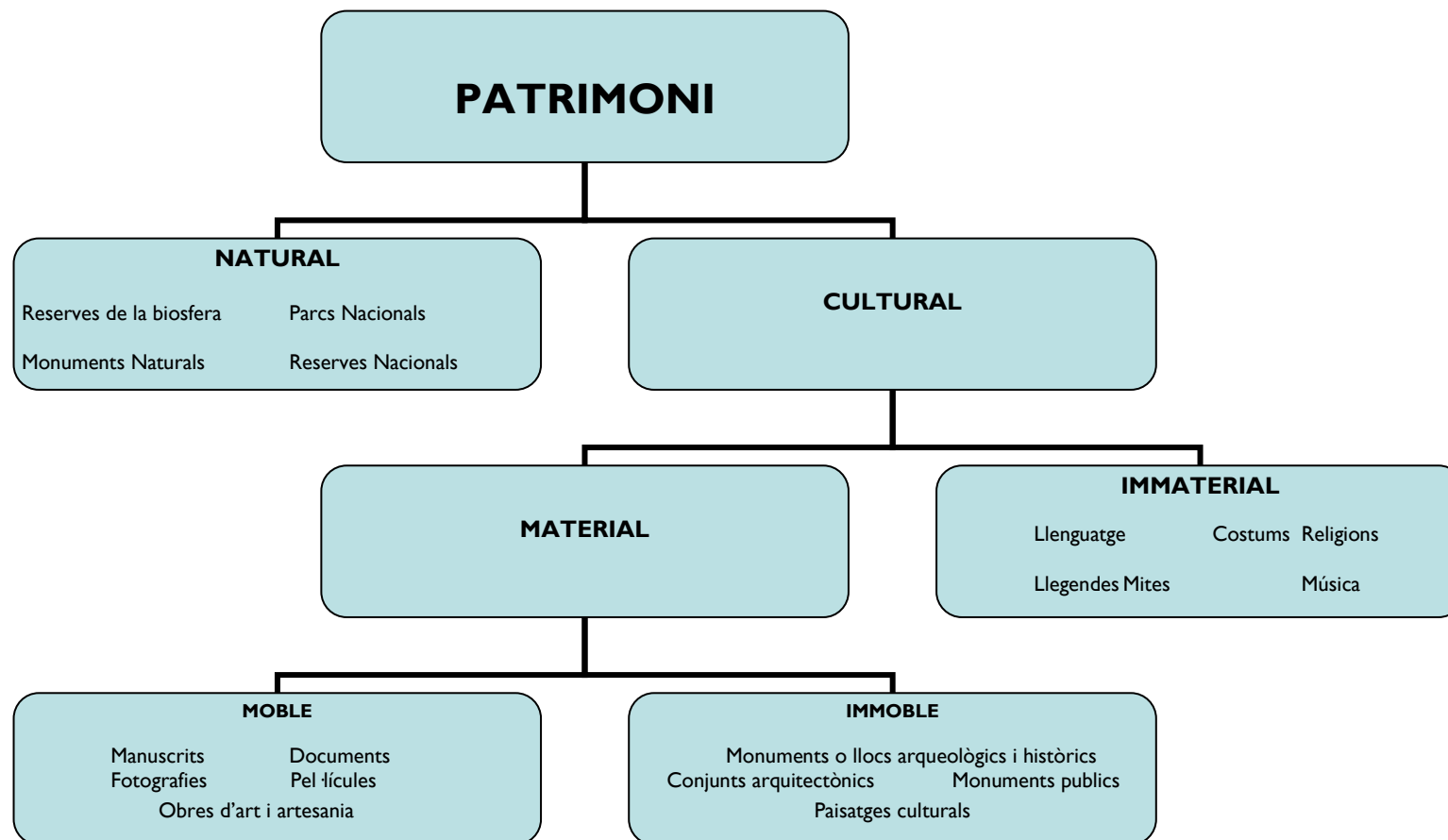
El 1999, l'ICOMOS va decidir recisar la Carta Internacional sobre el turisme cultural de 1976 i a les reunions de Delphi (1995) i Sofia (1996) es va acceptar fer la revisió. Es va presentar un

esborrany en la XII Assemblea General organitzada l'octubre de 1999 a Mèxic i els objectius principals que se n'extreuen són:

- La necessitat de conservar el patrimoni
- Involucrar la població local i els visitants en la planificació de la conservació del patrimoni i en la planificació del turisme
- La indústria del turisme s'ha de promoure i gestionar amb la finalitat de respectar i augmentar el patrimoni i la cultura de les comunitats
- S'ha de trobar un equilibri entre els interessos de la conservació del patrimoni i els interessos de la indústria del turisme; hi ha d'haver un desenvolupament sostenible per les dues parts
- Animar a les parts interessades a formular plans i polítiques d'actuació
- Les activitats del turisme i de la conservació del patrimoni haurien de beneficiar la població local
- La planificació de la conservació i del turisme als llocs amb patrimoni ha de garantir que l'experiència del visitant sigui satisfactòria

Resumint, podríem dir que el turisme cultural contribueix en la recuperació i conservació del patrimoni per mitjà de l'educació dels residents i visitants, i de les diferents polítiques de planificació i gestió locals.

Gràfic I. Tipologia de patrimoni

Font: Elaboració pròpia

3.3. La planificació dels recursos turístics

La planificació és un procés basat en la investigació i l'avaluació del recurs turístic a través del qual es formula el pla o projecte que utilitzarem per portar a terme l'activitat turística.

El procés de la planificació és complex ja que s'han de tenir en compte molts factors: informació de la demanda i la oferta, dels recursos, les infraestructures, els serveis en general i l'equipament de la zona, entre d'altres. A més, la planificació de l'activitat turística no s'ha de basar només en satisfer el visitant sinó també el resident ja que és l'única opció per garantir la rendibilitat de l'activitat turística a llarg termini. Només amb l'acceptació i la implicació de la comunitat local es podrà oferir un turisme de qualitat; per tant, cal la participació i la decisió dels residents sobre la planificació.

Dins la planificació podem diferenciar diferents etapes que tot seguit explicarem però al llarg del nostre anàlisi no farem tots aquests apartats, sinó que ens centrarem amb els que ens ajudin a conèixer i estudiar el Monestir de Sant Pere de Rodes.

I. Formulació d'objectius:

En primer lloc, cal establir els objectius que es pretenen assolir. Han de ser precisos, jerarquitats en funció de la seva importància, definits en funció dels temps (curt, mig o llarg termini), coherents amb les condicions del mercat i del pressupost disponible, i han de ser assumits per tots els agents involucrats. Per establir-los hem d'identificar l'àrea, els seus condicionants i les circumstàncies, la seva ubicació a nivell geogràfic, social, econòmic, etc.; a part d'estudiar el propi patrimoni cultural.

II. Diagnòstic estratègic: anàlisi DAFO

Consisteix en l'anàlisi estratègic que permetrà identificar la situació de l'àrea objecte d'estudi per desenvolupar-hi activitats turístiques de manera efectiva. El paper fonamental és la informació externa i interna ja que ens permetrà una correcta presa de decisions. En primer lloc, cal conèixer l'entorn on hi trobem factors interns i que intentarem planificar (recursos disponibles, localització de l'oferta, serveis existents, impactes, actitud de la població local, canals de distribució, posicionament en el mercat, etc.); i uns factors externs sobre els que no podem influir però que cal saber per poder acabar de conèixer el patrimoni (grau de competència, necessitats i valors predominants en la societat, aparició de la nova tecnologia, política econòmica i normativa existent, característiques sociodemogràfiques i psicogràfiques dels consumidors, etc.).

Alguns dels aspectes que s'han d'analitzar dins els factors externs són: les tendències de la demanda a nivell general (internacional, nacional i local) a través d'estudis, estadístiques, etc.; les expectatives, motivacions i percepcions de la demanda; els diferents segments dels

consumidors actuals a diferents nivells (internacional, nacional, regional i local); és a dir, una investigació del mercat. En canvi, dins els factors interns hem d'analitzar els propi recurs turístic: el clima, el paisatge, les infraestructures (transport i comunicacions) i altres serveis (restauració, allotjament,...).

Doncs, amb la recopilació de totes aquestes dades a través de l'anàlisi DAFO ens permet realitzar, tal i com hem dit anteriorment, un diagnosi estratègic del patrimoni que volem planificar. Doncs, a través de la informació interna identificarem els punts forts i dèbils i mitjançant la informació externa determinarem les amenaces i oportunitats existents a l'entorn. Cal esmentar que les oportunitats són totes aquelles circumstàncies favorables a l'activitat turística que es tradueix amb un augment dels visitants; tot i que una variable pot suposar una oportunitat per un recurs cultural i una amenaça per un altre patrimoni. Però cal dir també que per poder detectar les oportunitats, les amenaces, els punts forts i els punts dèbils cal conèixer les tres dimensions següents:

- la dimensió científica-cultural: la investigació, la conservació i la difusió del be (que explicarem en el següent apartat)
- la dimensió social: el valor simbòlic, la identitat que representa
- la dimensió econòmica: el cost econòmic i la inversió que comporta un projecte de patrimoni i també el seu valor com a creador de riquesa i impactes econòmics directes i indirectes.

En resum, podem dir que l'anàlisi DAFO ens ha de permetre tenir un diagnosi estratègic; saber on som, quina és la nostra posició competitiva, saber les nostres potencialitats (punts forts i oportunitats) i els nostres aspectes vulnerables (punts dèbils i amenaces).

III. Formulació d'estratègies

A partir de l'anàlisi estratègic, haurem de formular nous objectius en funció de les oportunitats i amenaces identificades, i establir les estratègies de desenvolupament. Aquestes estratègies han de determinar els mitjans que utilitzarem per aconseguir els nostres objectius. Per exemple, per aconseguir la competitivitat, la formulació de les estratègies ha de buscar la capacitat de mantenir avantatges sobre els competidors. Les estratègies han de buscar diferenciar-se com a oferta turística a través de la qualitat (de l'entorn, del servei, del recurs turístic) amb la finalitat d'aconseguir una posició en el mercat.

3.4. La gestió del patrimoni cultural

La gestió del patrimoni cultural consisteix en la investigació, la conservació i la difusió del patrimoni. Doncs, qualsevol projecte de patrimoni cultural ha de gestionar de manera equilibrada aquests tres apartats que a continuació explicarem però com en el cas anterior, al llarg del nostre anàlisi no els realitzarem amb tanta profunditat. En primer lloc, hem d'investigar el bé patrimonial, els nivells de comunicació i interpretació de l'element des de la perspectiva dels usuaris, també una investigació sobre la conservació i sobre els mètodes de gestió del projecte. En segon terme, trobem la conservació del patrimoni ja que per una correcta gestió cal definir criteris, plans d'actuació i control per tal de garantir la seva durada a llarg termini. Per tant, dins el pla d'actuació hem de definir les estratègies, actuacions, metodologies i tècniques que garanteixin dos objectius fonamentals: conservar físicament el bé cultural i conèixer les interaccions amb l'ús cultural que garanteixin la viabilitat i sostenibilitat de la seva gestió. I finalment, la difusió del patrimoni és on es centren totes les estratègies, serveis, programes i actuacions que garanteixen l'ús i coneixement cultural del bé i que realitza la seva difusió.

Abans de realitzar qualsevol actuació o projecte sobre un bé cultural, hem de tenir en compte diferents aspectes:

- Valor científic: importància del bé cultural tant del significat i del valor cultural com de la seva conservació.
- Demanda social: interès que hi ha pel seu ús públic; cal conèixer la opinió de la població i els visitants.
- Valor simbòlic: el significat cultural i la identitat que representa per al territori i la comunitat.
- Prioritat administrativa: el projecte ha de tenir relació amb un pla territorial, model de gestió o sistema públic de protecció, investigació i divulgació patrimonial.
- Viabilitat de gestió: és la última part del projecte ja que el valorem des del punt de vista econòmic, social i cultural. S'ha de garantir l'equilibri entre les despeses i els ingressos, l'evolució del grau de conservació del bé cultural i el nivell de l'impacte social, cultural i mediambiental.

Per tant, hem de redactar projectes nous però també projectes amb l'objectiu de modificar, ampliar o actualitzar un projecte que ja està en marxa. I per tal de redactar aquest projecte cal formular una hipòtesi de treball en què es desenvolupin les línies del projecte (conservació, investigació i documentació, actuacions arqueològiques, museografia i equipament, pla de gestió, pla de màrqueting i pla de viabilitat) i contrastar-la amb la realitat per minimitzar els riscos en les fases d'execució i funcionament.

I per finalitzar, cal buscar un model de gestió més sostenible. Els principis fonamentals per aconseguir un turisme cultural sostenible són:

- Respecte pel medi ambient i natural
- Aconseguir la màxima satisfacció dels visitants i fer-los conèixer el context històric, social i estètic del lloc
- Assegurar el màxim benefici i interès per la comunitat local, integrant el turisme amb els interessos de la població
- Generar el màxim benefici per a les empreses però aquestes també han de seguir la gestió mediambiental i sostenible
- Assegurar a llarg termini, el manteniment i la conservació del patrimoni cultural establint polítiques de recuperació del patrimoni cultural

Per tant, per una gestió sostenible del turisme cal unir les dimensions urbanístiques, econòmiques, turístiques i culturals.

3.5. El marc legal de la gestió patrimonial

L'ordenament jurídic que emmarca la gestió patrimonial serveix per a mesurar globalment el grau de consciència d'una societat envers el seu patrimoni. Doncs hi ha una sèrie de normes legals que fan que la població respecti el patrimoni cultural. Algunes de les primeres iniciatives legals les trobem a la *Novísima Recopilación de Carles IV* publicada el 1803. El marc legal de la gestió patrimonial el trobem en diferents àmbits:

o Àmbit internacional:

Hi ha béns que es consideren patrimoni cultural universal perquè tenen un valor superior i especial, i són protegits entre tots els estats com a herència comuna de la humanitat. Hi ha dos tipus de documents proteccionistes: les convencions que són d'obligatori compliment pels Estats signataris i són jurídicament vinculants; i les recomanacions que no tenen penalització sinó que tenen un caràcter orientatiu i cada Estat ho pot o no aplicar a la pròpia legislació. Els principals emissors internacionals de documents jurídics proteccionistes que ens afecten més directament són:

- La UNESCO des del 1946, any de la seva creació, ha publicat diverses recomanacions i convencions sobre la conservació del patrimoni. Les més destacades són: la Convenció sobre la protecció de béns culturals en cas de conflicte armat (la Haia 1954), la Recomanació (París 1964) i la Convenció (París 1970) sobre les mesures que cal prendre

per a prohibir i impedir l'exportació i importació de propietat il·lícita de béns culturals (París 1964), la Convenció sobre la protecció de patrimoni cultural i natural del món (París 1972).

- El Consell d'Europa té com un dels objectius principals la promoció d'una consciència d'identitat cultural europea comuna entre tots els països que el formen. Com a recomanacions cal distingir la Carta Europea del Patrimoni Arquitectònic que va ser adoptada en el Congrés sobre el patrimoni arquitectònic celebrat a Amsterdam (1975) i la Convenció Europea de 1992 per a la protecció del patrimoni arqueològic.
- La Unió Europea fundada l'any 1958 pel Tractat de Roma, inicia la seva acció cultural l'any 1974 quan el Parlament Europeu emet una Resolució sobre la defensa del patrimoni cultural europeu. També ha fet diverses recomanacions com la Recomanació sobre la conservació d'obres d'art i objectes d'interès cultural i històric (1986) i la Recomanació sobre la conservació del patrimoni arquitectònic i arqueològic de 1988.

o Àmbit estatal:

A l'article 46 del capítol dels Principis rectors de la política social i econòmica de la Constitució Espanyola de 1978, garanteix la conservació del patrimoni cultural, històric i artístic del país. Però és quan l'any 1985 es crea la Llei Estatal del Patrimoni Històric Espanyol (16/1985) i on a partir de la qual es denominen els monuments històrics i artístics i les obres d'art com a béns culturals, i aquests poden ser de titularitat pública o privada. Els béns d'interès cultural han de ser inscrits en el registre corresponent i estan subjectes a una normativa: no es poden desplaçar excepte per casos previstos per la llei, les obres que afectin els béns culturals necessiten autorització prèvia, els propietaris tenen l'obligació de conservar-los (...). En el cas d'incompliment de la normativa, les mesures sancionadores de la Llei 16/1985 tenen un caràcter administratiu, és a dir, es resolen amb una tramitació prèvia d'un expedient sancionador, amb multes o arxivant les actuacions.

o Àmbit autonòmic:

L'Estat Espanyol ha transferit a les autonomies totalment o parcialment la gestió en matèria cultural. A Catalunya, es va promulgar la Llei del Parlament de Catalunya 9/1993 sobre el patrimoni cultural català; tot i que s'adapta als paràmetres de la llei estatal. És important la creació de la nova categoria de béns d'interès local ja que és destacable per la importància que s'atorga als ens locals.

- Àmbit local:

La Llei estatal de 16/1985 obliga als Ajuntaments a prendre mesures per a la protecció del patrimoni, en cooperació amb els organismes superiors. Però com hem dit anteriorment, la Llei catalana 9/1993 pretén donar més importància i rigor als processos de catalogació i descatalogació en l'àmbit local.

4. El Monestir de Sant Pere de Rodes

4.1. El producte

4.1.1. Descripció

Sant Pere de Rodes és un antic monestir benedictí que es troba en el terme municipal del Port de la Selva, a la comarca de l'Alt Empordà (Girona). Concretament, està situat a la muntanya de Verdera, a uns 520 metres sobre el nivell del mar.

Podem arribar-hi a través de la carretera de Vilajuïga (GEP 6041) o per la carretera del Port de la Selva.

Cal dir que al seu entorn hi trobem altres monuments; al capdamunt de la muntanya hi ha el Castell de Sant Salvador de Verdera i a un quilòmetre al nord del Monestir, les ruïnes del poblat medieval de Santa Creu de Rodes, del que tan sols se'n conserva l'església d'estic preromànic dedicada a Santa Elena. Tot aquest conjunt monumental és conegut com la Serra de Rodes i un dels fets més importants és la seva localització ja que es troba dins el Parc Natural del Cap de Creus.

4.1.2. L'entorn, el Parc Natural del Cap de Creus

El Parc Natural del Cap de Creus és el primer parc marítim terrestre d'Espanya amb una superfície total de 13.886 hectàrees; 10.813 de les quals corresponen a la part terrestre i 1.073 a la marina. Està situat a la comarca de l'Alt Empordà i són vuit els municipis que formen part del Parc Natural: Cadaqués, el Port de la Selva, la Selva de Mar, Llançà, Palau Saverdera, Pau, Roses i Vilajuïga; en els que hi trobem diversos menhirs, dolmens, castells i diferents monuments arquitectònics; dels que hem de destacar el Monestir de Sant Pere de Rodes.

El Parc Natural del Cap de Creus va ser aprovat pel Parlament de Catalunya amb la Llei 4/1998, de 12 de març, de protecció de Cap de Creus. I, d'acord amb l'article 16 de la Llei 12/1985, de 13 de juny; aquest Parc Natural forma part del Pla d'espais d'interès natural. I com que el Monestir forma part d'aquest espai, explicarem breument la seva legislació i les normes bàsiques de protecció. Aquesta llei, té com a objectiu principal, establir un règim jurídic i de gestió per a la preservació i restauració dels sistemes naturals terrestres i marins de la península de Cap de Creus.

Aquest Pla, anomenat Pla Especial de Protecció del Medi Natural i del Paisatge del Parc Natural del Cap de Creus, regula aspectes com l'aprofitament de l'aigua, usos i activitats agrícoles, ramaderes, forestals, pesqueres i meresqueres; la protecció de la flora i la fauna, de les platges i les cales, dels incendis forestals (...), entre altres aspectes.

I finalment, citarem les normes de protecció que estableix la llei dins l'àmbit terrestre del Parc Natural, ja que són les normes a les que també està sotmès el Monestir de Sant Pere de Rodes.

- Tot l'àmbit del parc natural té la condició de sòl no urbanitzable
- S'admeten els aprofitaments agropecuaris tradicionals
- Es prohibeix fer obres i instal·lacions que no estiguin vinculades amb els usos agraris o als objectius de protecció
- No es permet la instal·lació d'elements artificials que limitin el camp visual i trenquin l'harmonia del paisatge
- No està permesa la circulació motoritzada fora de les carreteres i pistes
- Es prohibeix fer foc fora dels indrets i períodes assenyalats per l'òrgan gestor
- Es prohibeix plantar i alliberar espècies silvestres, vegetals o animals que no siguin pròpies del medi natural de la zona. I en el cas que siguin del medi, es necessita l'autorització de l'òrgan gestor
- No es permet llençar residus i deixalles ni fer acampada lliure
- La caça és regulada segons la reglamentació del Parc

4.1.3. Història

Es desconeix l'arquitecte que va construir el Monestir en qüestió, tot i que després de diversos estudis, s'afirma que és d'estil romànic català ja que es defineixen clarament els tres elements bàsics d'aquest estil: la planta de creu llatina amb tres naus, el transsepte i els absis. Els materials que es van utilitzar van ser pedra i fusta i el sistema constructiu és bàsicament arquivat i voltat. La part més important del monestir, l'església, va ser consagrada l'any 1022 i juntament amb tot el monestir, tenien una funció religiosa i de recolliment per als membres de l'orde benedictí i eren alhora un punt de pelegrinatge per aconseguir indulgències de concessió papal.

Sant Pere de Rodes va ser un focus de cultura; el seu arxiu era ric en obres de gran valor i la seva biblioteca era molt important; una part es va cremar amb un incendi i la resta de documents es van portar a França. Tot i que cal ressaltar que durant un llarg període de temps, el monestir va aconseguir tant poder que s'estenia des de Barcelona fins el Rosselló, ara part de França.

A continuació, ens centrarem amb la història del monestir. En primer lloc hem de dir que en desconeixem l'origen i que trobem diverses hipòtesis sobre la història i diverses llegendes.

Una de les llegendes històriques més coneguda narra que la fundació del Monestir va tenir lloc cap a l'any 600 quan uns monjos van desembarcar a la costa pensant que havien arribat a França. Van haver de guardar les restes que portaven de Sant Pere (el cap i un braç) i d'altres sants per no

ser profanats per les ordes bàrbares que queien sobre Roma. Un cop va passar el perill, el papa Bonifaci IV va ordenar la construcció del temple.

Però n'hi ha una altra que explica la història amb una altra versió. Diu que el segle I després de Crist, van naufragar uns cristians que venien de Roma i van construir el monestir com a ofrena a Déu en aquest lloc; ja que s'havien salvat.

Alguns historiadors daten l'inici del monestir a l'any 500 ja que hi ha constància arqueològica de l'existència d'un edifici antic del segle VI però a hores d'ara, encara se'n desconeix la seva funció.

Altres afirmen que els orígens del monestir daten del segle VII i que pertanyia al comtat de Peralada, però aquest mateix segle l'ordre benedictí es va independitzar i va quedar regit per un abat propi que estava sotmès a la jerarquia romana. L'any 1798 els monjos van marxar a Vila-sacra i el monestir va quedar sol fins que va ser espoliat.

Encara que hem de dir que les primeres referències històriques que es conserven són de l'any 878 (segle IX) on citen el monestir com una petita cel·la monàstica.

L'any 926 va ser quan el magnat Tasi i el seu fill Hildesi; qui més tard va ser el primer abat del monestir, el van convertir amb el monestir més gran de la zona (926-945). Aquests van donar diverses terres i alhora, el monestir va rebre privilegis de papes i reis, com el 944 que el van convertir en abadia.

Doncs, com l'any 945 és l'any en què el monestir va començar a agafar rellevància, és l'any del començament de l'existència d'un monestir regit per un abat propi sotmès a la Seu de Roma i que seguia la regla benedictina. L'any 951, Tasi va anar a Roma per posar el Monestir sota la protecció de Santa Sede. I va ser a partir d'aquí quan les seves propietats es van multiplicar. Les seves possessions es van estendre fins a la Cerdanya, a Osona, al Roselló, a Conflent, a Vallespir, etc. Tasi i Hildesi van aconseguir tanta riquesa que amb l'ajuda dels comtes Gaufredo I d'Empúries, Sunyer i Borell de Barcelona i Guifré de Besalú; van poder iniciar la construcció de les grans edificacions que formen el monestir, especialment l'església.

A causa de la seva situació i riquesa econòmica, es va haver de lluitar molt per conservar el patrimoni, però a principi del segle XI, el comte Hug d'Empúries i altres magnats van expropiar diferents béns del monestir. L'any 1021 l'abat Hildesi és substituït per l'abat Pere qui va demanar ajuda al papa Benito VIII l'any 1022 amb una carta on li comunicava tant aquesta pèrdua de patrimoni com la consagració de l'església en la que van assistir els bisbes d'Agde (França), Apt (França) i Vic (Espanya) i l'arquebisbe de Narbona Guifré qui la va consagrar (1022).

Durant els següents anys, el monestir va patir diversos alts i baixos però en general, les seves possessions anaven augmentant i s'havia convertit en un lloc important de pelegrinatge. L'any 1088 el Monestir era regit per l'abat Ramon i és a partir d'aquest any quan el monestir comença a tenir rellevància, gràcies a la celebració de jubileus dedicats a Santa Creu per concessió del Papa Urbano II. Aquestes festes es van convertir en un signe de riquesa i atreïa nombrosos peregrins que afavorien l'intercanvi cultural.

Doncs, entre els segles XI i XII es creu que el monestir ja tenia definida la seva estructura i posteriorment, es va anar reformant. Durant els següents segles, el monestir va continuar en funcionament tot i que va haver de superar diferents moments difícils, com la pesta negra que va tenir lloc al segle XIV.

A partir del 1697, quan es van acabar les celebracions dels jubileus; el monestir va començar la seva decadència, amb la pèrdua de guerres i de diverses possessions. Va patir diversos saquejos l'any 1675 i 1693, a més de ser perjudicat per les guerres amb França; especialment l'any 1708 quan el duc de Noailles es va emportar la Bíblia de Sant Pere de Rodes que actualment trobem a la Bibliothèque Nationale de París. Tot i que cal dir que el desembre de l'any 2007, l'ajuntament de Port de la Selva va aconseguir una edició digitalitzada que quedarà dipositada a la biblioteca municipal.

L'any 1720 la comunitat estava formada per vuit monjos però sense abat ja que se'n buscava un des de l'any 1717. El 1726 van saquejar-lo una altra vegada però els monjos ja vivien en cases independents i s'havien repartit els béns materials.

Però realment va ser amb la Revolució Francesa (1793) quan es va posar fi a la comunitat ja que aquesta es va traslladar a Vila-Sacra el 1798 i l'any 1809 va anar a Figueres fins que va dissoldre's.

4.1.4. Les restauracions del monument

El 4 de juliol de 1930 es va declarar Monument Históricoartístic Nacional i l'any 1935, la Generalitat va voler començar les obres de restauració. Però com que l'any 1850 la propietat s'havia cedit als comtes d'Empúries, van haver d'esperar-se a l'any 1970 fins que finalment li van atorgar la propietat i l'any 1973 van continuar les obres que havien deixat. Les excavacions i reformes més importants que es van dur a terme en el monestir van ser durant els anys 1989 i 1999, i són les que van fer possible que actualment es pugui visitar.

El Monestir de Sant Pere de Rodes ha sofert diverses reformes durant la seva història però en aquest apartat, resseguirem les restauracions a partir de l'any 1931.

La declaració de Monument Nacional i la restauració de Jeroni Martorell

La Reial Acadèmia va declarar el Monestir de Sant Pere de Rodes com a Monument Nacional el 30 de juliol de 1928; gràcies a l'informe que va redactar Elias Tormo, ponent de la Reial Academia de Bellas Artes de San Fernando. En aquells moments, només es conservava una part de la coberta de l'església i de les torres. Tenim diversos escrits que ens demostren el mal estat en què es trobava el monestir; per exemple: Piferrer, Pi i Maragall ho demostren en la seva obra:

“Deja, deja por fin ese templo cuyo silencio solo interrumpe ahora la voz de su propia ruina: cuando suene la hora de su destrucción total, cuando las columnas caigan con estrépito y las bóvedas hundan el pavimento, si llega el sonido de esa hora a tus oídos, consuélote el recuerdo de lo que has visto, guarda tus lágrimas y tus suspiros para cuando no te vean los impíos destructores de nuestro siglo.” (Piferrer, Pi i Maragall 1843).

Les primeres obres, entre el 1931 i 1935, les va dirigir l'arquitecte Jeroni Martorell i van ser finançades per la Generalitat i pel Govern de l'Estat. Aquestes varen tenir bàsicament dos objectius; protegir les parts més destruïdes i fer que la degradació no avancés com ara la intervenció de la coberta i la teulada per sobre de la volta de la nau, la de les cobertes de les torres, la protecció dels murs i la neteja de la cripta, entre d'altres. I el segon objectiu es basava en reconstruir les parts seguint l'estil romànic; com la reconstrucció dels arcs i pilars de la girola, del mur occidental de l'església, i algunes altres obres.

Les restauracions durant el franquisme

Les obres de restauració es van reprendre just després de la Guerra Civil; el primer projecte va ser l'any 1942 amb l'arquitecte Alejandro Ferrant Vázquez que es va comprometre a dirigir les obres durant els següents trenta anys. El Servicio de Defensa del Patrimonio Artístico Nacional del Ministerio de Educación Nacional va ser l'òrgan que es va fer càrrec d'aquestes primeres obres; on principalment es van reparar les cobertes de l'església, concretament les de la capçalera, els braços del transsepte i el primer tram de les naus. Però no és fins l'any 1952 que aquestes obres es reprenen més regularment i és quan es repara la teulada de l'església, consoliden els murs que formen l'espai exterior d'entrada a l'església i també és en aquest moment quan es reconstrueix l'accés a l'església des del pati d'entrada. Alejandro Ferrant va dirigir també els projectes dels anys 1955 i 1956 amb la recuperació del campanar i el de l'any 1959, que es va centrar amb la torre de l'homenatge; tot i que el mes d'agost de 1961 encara no estava acabada. L'any 1962 va intervenir en la capçalera de l'església i alhora és quan Miquel Oliva va començar les excavacions a l'interior de

l'absis. Aquest projecte també incloïa la neteja de la vegetació exterior de la capçalera, la reparació dels forats que hi havia als murs i la reconstrucció d'algunes finestres dels absis. El 1963 es varen fer més obres a la capçalera i als accessos a la cripta, aquelles obres que no s'havien pogut realitzar perquè el pressupost no ho va permetre. En aquest projecte hi trobem descrits els treballs que es varen realitzar anteriorment; Ferrant Vázquez ens ho demostra en aquest escrit:

“Las obras realizadas durante el pasado año dieron lugar al descubrimiento de la posible organización de la cripta, del presbiterio y el deambulatorio del ábside central, de su relación con los laterales, la del ábside del evangelio con la capilla de San Miguel, sobre de él construida, es decir, de la compleja e interesante estructura de este espléndido monumento en el que se ha procurado, al propio tiempo, efectuar las obras de consolidación precisas con las restauraciones indispensables.” (Ferrant Vázquez 1963)

L'any 1964, el ministeri va aprovar un nou projecte d'Alejandro Ferrant que es centrava amb la zona del claustre, però les obres en aquesta part del Monestir van continuar en projectes posteriors, dels anys seixanta i setanta. Tot i que el projecte del 1964 també s'ocupava de la neteja de la runa que tenien en dependències del claustre, i varen obrir alguns finestrals de la galeria occidental i en varen reparar les voltes. El següent projecte que trobem és a l'any 1968 on la preservació del monument i la necessitat que fos visitable van ser els objectius principals; de manera que es va retirar tota la runa, es van ampliar les zones visitables, van col·locar-hi baranes per la seguretat del visitant i es va reconstruir l'edifici d'entrada: es varen aixecar els murs enderrocats i la restauració dels que estaven en mal estat i la reparació de les esquerdes que hi havia. Tot i que es van continuar amb les excavacions a la capçalera de l'església; es van resseguir els murs de l'absis central, els de l'absis lateral nord i els de l'espai entre el temple i el claustre. L'any 1971 es van iniciar dos projectes a càrrec de la Dirección General de Bellas Artes del Ministerio de Educación y Cultura. El primer va consistir amb la instal·lació d'un parallamps a la torre de l'homenatge ja que un llamp havia matat el guarda del Monestir i havia ferit una visitant alemanya i, es va aprofitar per millorar la seguretat del recinte contra possibles robatoris. El segon projecte era reconstruir la casa de l'abat i pavimentar amb pedra el refectori per tal de col·locar-hi totes les peces arquitectòniques i fer la primera exposició de les obres trobades a les excavacions. L'any 1972, l'arquitecte Ferrant va dur a terme el seu últim projecte al Monestir amb la restauració del refectori, amb la intervenció en el claustre; amb la construcció de la galeria est i part de la meridional, i amb la reparació de les cobertes dels absis.

Les restauracions de l'Estat després de 1975

La Dirección General del Patrimonio Artístico, Archivos y Museos del Ministerio de Cultura va aprovar el projecte de l'arquitecte José Sancho Roda l'any 1978 . El projecte incloïa estendre el

transsepte, les naus i la galilea, la pavimentació de l'interior de l'església i la reconstrucció de l'escala de pedra que comunicava amb el claustre. El Ministeri de Cultura va encarregar dos projectes, el 1980 i 1981 a l'arquitecte J.A. Martínez Lapeña. El primer projecte perseguia convertir el monument en un espai visitable i volia acabar les obres que s'havien iniciat anteriorment; així que per conèixer més profundament el Monestir, arqueòlegs de la Universitat de Barcelona van estudiar la nau de l'església, la cripta, la galilea, el pati d'entrada, el claustre i la sagristia nova. És en aquest moment quan s'instal·la el corrent elèctric i el telèfon, i quan es resol el problema de l'evacuació d'aigües mitjançant canaleres i baixants de coure. El segon projecte, del febrer de 1981 però aprovat un any més tard, es centra en l'edifici d'entrada al recinte monàstic i, consisteix a netejar i consolidar les cobertes, i establir els sistemes de desguàs corresponents; però no es pretén transformar ni reconstruir res; sinó establir els serveis necessaris per tal que el monument pugui ser visitat.

Les restauracions de la Generalitat

L'any 1985, la titularitat del conjunt monumental correspon a la Generalitat de Catalunya, així com també les obres de restauració. L'expedient I 13/85 de la Comissió de Patrimoni Cultural de la Generalitat és un projecte de J.A. Martínez Lapeña i E. Torres en el que es pretén dotar el Monestir dels serveis mínims per tal de ser visitable: la instal·lació de l'aigua, els serveis sanitaris i la il·luminació de l'església que no s'havia aconseguit anterior. I l'any 1986, es va engegar un altre projecte amb la mateixa finalitat, establir serveis dins al Monestir, que en aquest cas Jordi Casadevall va voler establir dos habitatges en l'edifici de l'extrem sud-oriental. L'any 1989, sota la direcció de Montserrat Mataró, es va començar un programa arqueològic amb les excavacions al refectori, al Palau de l'Abat i a la Sagristia Nova on es van trobar restes de les construccions del Monestir preromànic i també va descobrir, durant els anys 1991 i 1992, el primer claustre inferior. El darrer projecte de J.A. Martínez Lapeña va ser l'any 1990, que va voler reutilitzar el del Palau de l'Abat i la Sagristia Nova per tal de crear-hi el Centre d'Estudis del Romànic. Aquesta entitat no va existir mai però actualment en una part d'aquests espais hi trobem l'Oficina del Parc Natural del Cap de Creus. El 1992, la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat va elaborar un Pla Director per Sant Pere de Rodes el qual preveu els tres nivells d'actuació que s'han de dur a terme de manera conjunta i equilibrada; l'estudi del monestir a partir d'excavacions arqueològiques, la restauració i conservació del monument i l'adequació del conjunt arquitectònic per a la visita. El desenvolupament d'aquest Pla s'ha perllongat fins l'últim projecte de restauració dels anys 1998 i 1999 tot i que hi ha parts del recinte que encara no s'han excavat o que s'ha realitzat recentment. Doncs, en resum podríem dir que el gran canvi que es produeix és a partir del 1989 ja que qualsevol

intervenció al Monestir ha de ser precedida d'un estudi arqueològic. Els projectes que es van dur a terme a partir del Pla Director, dels anys 1994, 1995 i 1996, són dels arquitectes Joan-Albert Adell, Antoni Navarro i Alfred Pastor, i l'arqueòleg Eduard Riu. El primer, del 1994, consistia bàsicament amb la restauració i adequació del claustre inferior i un segon projecte va consistir en la intervenció en el pati d'entrada. L'any 1995, amb Jordi Sagrera com a director dels estudis arqueològics, es va restaurar l'església i la galilea. Concretament, van instal·lar serveis d'il·luminació i seguretat, van restaurar elements escultòrics i restes de pintures murals de l'absis i la galilea; i algunes obres en altres estructures. L'any 1996 són aprovats els dos últims projectes dels arquitectes anteriors; el primer consistia en reformar l'antic hospital i l'edifici d'entrada en el que s'hi volia ubicar diversos serveis per als visitants; venda d'entrades, botiga,... encara que el bar-restaurant i els serveis sanitaris no estan a l'entrada sinó en un altre nivell. I el segon projecte pràcticament es va centrar amb la restauració del claustre superior. I és a partir del projecte de 1996 quan es reconstrueix l'estructura de les galeries nord i oest, a partir dels pilars que encara es conservaven.

Últimes restauracions i altres projectes

Hi ha restauracions recents que volem ressaltar perquè creiem que han estat importants i que ens demostren alhora que no es para mai de treballar per la millora del monument, encara que molts dels projectes no s'acaben de portar a terme.

L'any 2006, com ja descriurem més endavant, es va fer nova tota la senyalització interior i aprofitant aquesta millora, es van editar de nou els fulletons explicatius. L'any passat 2007 es va restaurar una paret de pedra vertical d'aproximadament 5000 m² ja que queien pedres i era perillós pels visitants. A partir d'aquest mateix any s'estan reformant altres parts del monument com ara l'ampliació del restaurant on la capacitat augmentarà a unes cent persones o la restauració de la teulada de l'església de Santa Elena. Actualment, també s'està excavant i adaptant per la visita un antic rebost i alhora s'està recuperant els horts i els habilitaran perquè puguin ser visitats.

Altres projectes que s'han dit per fer però que no s'han acabat de portar a terme són el Museu que volia fer el Sr. Xavier Barralt, canviar l'audiovisual per un de nou o fer el Centre d'Estudis (que ja havíem citat anteriorment) el qual es volia ubicar en un edifici que es va habilitar expressament l'any 1990, però no es va acabar d'engegar mai i actualment, aquest edifici serveix per guardar els instruments dels músics del Festival i per canviar-se o fins i tot, els arqueòlegs o restauradors es queden a dormir a les habitacions que hi trobem. Aquesta va ser una altra idea, llogar les habitacions perquè els turistes s'hi quedessin a dormir, però n'hi ha molt poques.

Per acabar, només volem destacar que hi ha moltes peces que no es troben dins el mateix monument sinó que quan es va abandonar el Monestir, molta gent de la zona va agafar peces i les va vendre. Per aquest motiu, trobem peces a arreu d'Europa i concretament a Catalunya, n'hi ha en el Museu Marès de Barcelona on el senyor Frederic Marès disposa de moltes de les peces ja que és un col·leccionista que ha anat comprant parts de diferents museus i ha creat un museu amb la recopilació de totes les peces de les que disposa. Per últim, dir que el desembre de 2007, l'ajuntament de Port de la Selva ha aconseguit una versió facsímil de la Bíblia de Sant Pere de Rodes que està disponible a la biblioteca municipal, tot i que creiem que s'hauria de posar aquesta o una altra còpia en el mateix Monestir ja que forma part de la història del monument i seria molt important que els turistes la poguessin consultar.

En definitiva, podríem afirmar que s'han realitzat nombroses intervencions en el Monestir de Sant Pere de Rodes, però totes les restauracions han tingut un mateix objectiu; recuperar el monument romànic i adequar-lo per la visita pública.

4.1.5. Descripció dels elements arquitectònics

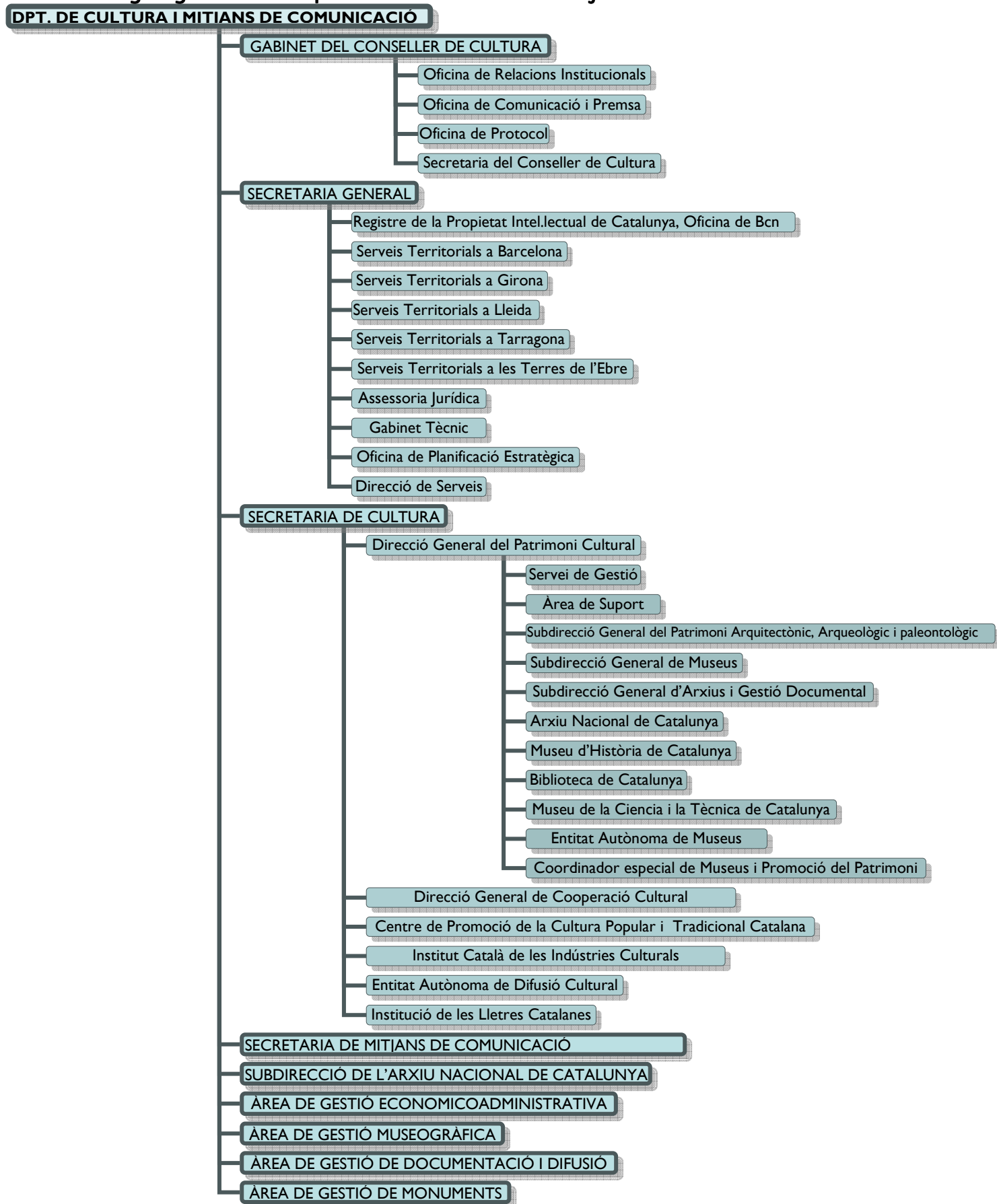
El Monestir de Sant Pere de Rodes, com ja hem comentat anteriorment, està situat a la muntanya de Verdera doncs, a causa de la seva ubicació, està construït en terrasses per tal d'adaptar-se al nivell irregular de la muntanya.

La part més destacada del Monestir és l'església; formada per tres naus desiguals i separades per pilars i columnes adossades sobre un alt basament, transsepte amb absis central i dues absidioles, i la cripta en la que hi trobem diversos capitells corintis amb caparrons zoomòrfics i d'altres són polígons. Per tant, els elements de suport de l'església són els pilars en forma de T i els contraforts. Aquests pilars tenen tres tipus de columnes adossades que van ser aprofitades d'algun edifici de l'època romana i estan formades per dos classes de capitells; els que provenen del corinti clàssic i els de decoració geomètrica d'entrellaçat. En un costat d'aquesta església hi trobem el campanar del segle XII, de planta quadrada i d'influències llombardes del segle XI; mentre que a l'altra banda hi ha el menjador i altres dependències. A més, compta amb una torre de defensa des d'on es van defensar dels seus agressors.

Trobarem més informació sobre els elements arquitectònics que formen el Monestir de Sant Pere de Rodes a l'annex I; on hi ha una detallada descripció de cadascuna de les parts d'aquest recurs turístic.

4.2. Estructura i organització

Gràfic 2. Organigrama del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació

A l'organigrama anterior podem observar els diferents departaments i àrees que formen el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació i dels que nosaltres explicarem aquells que gestionen diversos monuments de Catalunya i per tant, tenen a veure amb el nostre estudi.

En primer lloc, cal dir que la gestió dels monuments per part de la Generalitat de Catalunya es regula, inicialment, pel decret 176/1990, de 16 de juliol; amb el que es pretén aconseguir una coherència global en la gestió del patrimoni. Els monuments que gestiona la Generalitat poden ser monuments que són propietat de la mateixa Generalitat, monuments propietat de l'Estat però que la gestió dels quals correspon al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i monuments que pertanyen a altres entitats o persones, públiques o privades, on el titular del dret d'ús pacte un conveni amb la Generalitat per tal que el Departament de Cultura gestioni el bé en qüestió. Els monuments que actualment està gestionant són els següents: el Monestir de Sant Pere de Rodes (el Port de la Selva), la Col·legiata de Sant Vicenç de Cardona (Cardona), la Casa Museu Prat de la Riba (Castellterçol), la Casa Natal de Rafael Casanova (Moià), el Reial Monestir de Sant Cugat del Vallès, la Capella Reial de Santa Àgata (Barcelona), el Palau Moja (Barcelona), el Reial Monestir de Santes Creus (Aiguamúrcia), el Castell Monestir de Sant Miquel d'Escornalbou (Riudecanyes), el Castell de Miravet (Miravet), la Cartoixa d'Escaladei (Escaladei), la Seu Vella de Lleida (Lleida), el Convent de Sant Bartomeu de Bellpuig (Bellpuig) i la Canònica de Santa Maria de Vilabertran (Vilabertran).

A partir del decret 176/1990, neix l'Oficina de Gestió de Monuments (1990) la qual té la categoria de Subdirecció general i depèn de la Direcció General del Patrimoni Cultural. Aquesta Oficina, ha de gestionar els monuments de la Generalitat oberts al públic i per tant, ha de garantir l'aplicació de les línies generals establertes a tots els monuments. Concretament, aquesta gestió inclou el manteniment, l'equipament, la direcció del personal, la difusió per tots els mitjans de comunicació, les activitats culturals i la coordinació amb els patronats, allà on n'hi hagi. La seva principal tasca és la de programar i coordinar la difusió i l'administració dels monuments.

Però segons el decret 201/2004, de 24 de febrer, de reestructuració parcial del Departament de Cultura, es suprimeix l'Oficina de Gestió de Monuments i totes les funcions que portava a terme passen al Museu d'Història de Catalunya; regulat en el decret 176/1990, de 16 de juliol. Textualment diu: "El Museu d'Història de Catalunya s'encarrega de gestionar els monuments oberts al públic que són propietat de la Generalitat de Catalunya, amb l'objectiu de millorar-ne les condicions de manteniment, visita i divulgació cultural". Per tant, podem dir que manté les mateixes tasques que l'Oficina de Gestió.

Però finalment, amb el decret 271/2007, d'11 de setembre, de reestructuració del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació; es crea l'Àrea de Gestió de Monuments i per tant, totes les funcions que anteriorment tenia el Museu d'Història de Catalunya es traspassen a aquest nou organisme. Concretament, el decret estableix les seves funcions en:

- Elaborar el programa anual d'actuació del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació en la gestió i difusió dels monuments, i supervisar i coordinar la seva execució
- Preveure i proposar les mesures necessàries per garantir la vigilància dels monuments
- Formular les propostes d'horaris de visita
- Promoure i controlar l'establiment als monuments de serveis al públic, i fer el seguiment de la seva gestió
- Propiciar la rendibilitat cultural de les visites als monuments i promoure'n la difusió
- Establir la senyalització interna i externa dels monuments, d'acord amb els criteris generals establerts
- Controlar els ingressos que es produeixen en els monuments i fer el seguiment estadístic dels i de les visitants
- Promoure la col·laboració dels patrocinadors privats en les activitats dels monuments.
- Qualsevol altre funció de naturalesa anàloga que se li encarregui

Per últim, volem assenyalar que segons l'organigrama l'Àrea de Gestió juntament amb l'Àrea de Gestió Económicoadministrativa, de Gestió Museogràfica i de Gestió de Documentació i Difusió les trobem a una branca diferent i separada del Museu d'Història de Catalunya (MHC), però el personal del Monestir apunta que són subàrees del MHC. Hem de dir que de moment, l'Àrea de Gestió de Monuments només s'ha creat però encara no s'ha posat en funcionament. El juny d'aquest any 2008 el director del Museu d'Història de Catalunya, el Sr. Jaume Sobrequès, serà substituït, i llavors, l'Àrea de Gestió de Monuments es començarà a posar en funcionament i realitzarà les tasques que marca el decret 271/2007, d'11 de setembre. D'aquesta manera, el Museu d'Història de Catalunya continuarà amb la gestió del propi museu i anirà millor perquè ja és prou gran; i dels monuments gestionats per la Generalitat se n'ocuparà aquesta Àrea de Gestió.

En resum, podem dir que a partir del decret 176/1990, de 16 de Juliol, la Generalitat de Catalunya gestiona una sèrie de monuments i, per tal de poder dur a terme una gestió conjunta, el

1990 es crea l'Oficina de Gestió de Monuments, però és abolida l'any 1994. A partir d'aleshores, amb el decret 201/2004, de 24 de Febrer totes les funcions es transfereixen al Museu d'Història de Catalunya. Finalment, el decret 271/2007 torna a reestructurar el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació i amb la creació de l'Àrea de Gestió de Monuments, li assigna les tasques de gestió dels monuments de la Generalitat.

A continuació, explicarem breument els objectius de les diferents entitats que han anat gestionant els monuments de la Generalitat; però ens centrarem principalment amb els objectius que fan referència al Monestir de Sant Pere de Rodes.

Doncs, els objectius específics per a l'any 2000 varen ser la promoció de la difusió dels monuments al públic, per tots els mitjans (publicacions, mitjans de comunicació, etc.), l'expansió de les Jornades Europees del Patrimoni en l'àmbit dels municipis catalans, l'increment de les activitats de pedagogia del patrimoni monumental adreçades als joves i la concessió de serveis de botiga i recepció. Pel que fa al 2001; la commemoració dels 10 anys de l'Experiència fotogràfica dels Monuments a Catalunya, amb publicacions i exposicions diverses i una difusió del patrimoni a tots els públics però especialment als joves, mitjançant el concurs "Lectures noves de monuments antics" i les Jornades de Pedagogia del Patrimoni Monumental. Per a l'any 2002; es van impulsar les activitats de pedagogia del patrimoni adreçades als joves, a nivell nacional i internacional, es va proporcionar material de difusió dels monuments destinats al públic com per exemple; l'edició de 250.000 fullets gratuïts de diversos monuments. Per a l'any 2003; només hi ha un objectiu que fa referència al Monestir de Sant Pere de Rodes, l'impuls de les activitats de pedagogia del patrimoni adreçades als joves. Tot i que la celebració va tenir lloc a Barcelona, amb la cerimònia de lliurament de premis de la VIII Experiència fotogràfica Internacional dels Monuments i amb la celebració de les VI Jornades de Pedagogia del Patrimoni Monumental a Santes Creus. L'any 2004; com que la gestió dels monuments es va traspassar al Museu d'Història de Catalunya, dels objectius proposats només ens afecta la inauguració de la nova pàgina web; a la que hi consten els diferents monuments de la Generalitat. Concretament dins la memòria del 2005, no trobem cap definició d'objectius tot i que si mirem la Memòria del 2004 en trobem alguns, com per exemple museïtzar el Monestir de Sant Pere de Rodes i senyalitzar, informatitzar i reforçar les mesures de seguretat dels diversos monuments però no ens indiquen que s'hagin assolit i a més, dins el 2005 no hi ha cap referència. I el mateix passa amb el 2006; no trobem cap objectiu amb la intenció d'assolir en el període d'aquest any 2006.

I finalment, dir que la gestió del Monestir de Sant Pere de Rodes està subjecte alhora amb la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català ja que estableix les línies d'actuació sobre la protecció, la conservació, la investigació i la difusió dels monuments. A més, regula el règim sancionador amb la classificació de les infraccions i les sancions corresponents. Doncs, el Monestir de Sant Pere de Rodes s'hi regeix en diferents àmbits com per les restauracions, la promoció del bé cultural i el desenvolupament sostenible, entre d'altres.

4.3. Els serveis

El Monestir de Sant Pere de Rodes ofereix als seus visitants diferents serveis a la seva disposició. Són els anomenats serveis complementaris ja que no estan vinculats a la pròpia oferta cultural, si no que complementen la visita i fan que el turista tingui més facilitats i es senti més còmode. Els que trobem en el Monestir són els següents:

4.3.1. Bar-restaurant

El restaurant es troba en una de les dependències del Monestir de Sant Pere de Rodes; concretament en el sobreclaustr. Es va construir l'any 1999 i hi cabien unes 40 persones però actualment, s'està ampliant la cuina i la capacitat del restaurant, que augmentarà a unes 100 persones. Referent a la gestió del restaurant, dir que la porta a terme una empresa externa que paga a canvi, un cànon de lloguer mensual. La seva concessió, com va passar amb la botiga, el servei de neteja o el de manteniment; es va fer per concurs públic.

El restaurant ofereix cada migdia un menú diari per un preu de 10€ que consisteix en un primer i un segon plat, postres, pa i aigua; encara que també té la funció de bar i per tant, es fan entrepans, aperitius, cafès, etc. I com a excepció, té obert els vespres durant el Festival de Música ja que com a servei complementari, ofereix un menú especial després de cada concert, per un preu entre 25 i 30€ per persona. Pel que fa a la forma de pagament, es permet pagar en efectiu o amb tarja de crèdit.

I per acabar, dir que el restaurant no disposa de lavabos públics propis i és ell mateix l'encarregat del servei de neteja d'aquest establiment.

4.3.2. Botiga de records

En un principi, el Monestir de Sant Pere de Rodes no disposava de botiga. És a l'any 1996 quan es va adequar una part del Monestir i es va construir la botiga just a l'entrada del monument. També van fer la recepció a través de la qual es venen les entrades tot i que anteriorment, les entrades es

venien en una taquilla molt petita que es trobava on actualment hi ha la porta per entrar a la botiga; i els turistes entraven per on ara és la sortida.

Des del començament, la gestió de la botiga ha anat a càrrec d'una empresa privada que a canvi, netejava el Monestir però des de fa un parell d'anys (2006), la botiga paga un lloguer al mes, i la neteja del Monestir la porta una empresa privada i de la botiga, se n'encarrega el seu propi personal.

Les funcions que ha de realitzar són diverses: la venda de les entrades del Monestir, els productes propis (publicacions: pòsters, retallables, llibres, postals, fulletons...) i organitza les visites guiades.

I finalment, com és evident, dir que és a la botiga on els turistes hi compren els “*souvenirs*”. Entre els articles que hi trobem, destaquen els llibres sobre el Monestir de Sant Pere de Rodes, de l'art romànic català, contes per nens, guies de Girona i la Costa Brava, llibres de la història de Catalunya i de llegendes, entre d'altres; i també hi trobem tota mena d'objectes de record relacionades amb el monument com llapis, gomes, bolígrafs, clauers, bosses de mà, carteres, moneders, etc. Els turistes poden comprar a la botiga però han de pagar en efectiu perquè només accepta aquesta forma de pagament.

4.3.3. Lavabos

Anteriorment, els lavabos es trobaven on hi ha actualment la botiga, però l'any 1996, quan van construir aquest establiment; van fer els lavabos en una altra zona del Monestir, exactament a la part del sobreclaustre, just al costat del restaurant.

Estan senyalitzats a l'entrada del Monestir i a l'interior del restaurant ja que aquest no en té de propis i utilitza els del monument. Estan dividits per sexe; home i dona i, n'hi ha dos per cada sexe i dos piques de mans conjuntes.

4.3.4. Aparcament

Troblem dos pàrquings anant al Monestir des de la Ctra. de Vilajuïga i un tercer que es va fer fa dos estius (2006) a la Ctra. de El Port de la Selva. Tots ells estan asfaltats i tenen un cost d'1,5€ perquè estan vigilats; encara que estan força lluny del Monestir.

4.3.5. Bancs per seure

Hi ha bancs per asseure's a l'entrada del Monestir i al costat dels lavabos públics.

4.3.6. Ludoteca

Normalment no hi ha servei de guarderia però durant el Festival de Música s'ofereix servei de ludoteca durant l'estona que dura el concert; per un preu de 3€ per nen.

4.3.7. Arxiu

En una sala del Monestir, trobem documentació diversa sobre el monument tot i que és una àrea que no està oberta al públic.

4.3.8. Espai per fumar

Dins el Monestir no es pot fumar però sí en el restaurant.

4.4. Les eines d'interpretació

Cal destacar les eines d'interpretació ja que tenen la funció principal de facilitar la visita als turistes. Dins el Monestir de Sant Pere de Rodes hi trobem:

4.4.1. Audiovisual

L'audiovisual es va posar en funcionament l'any 1993, per part de la Direcció General de Patrimoni Cultural. L'any 2001 es va acabar d'adequar una gran sala situada sobre la botiga per a traslladar-lo, un any més tard (2002) es van realitzar les excavacions arqueològiques per adequar els accessos d'aquesta nova sala i el 2004 es va anunciar que se'n faria un de nou però va ser un projecte que no es va acabar de dur a terme ja que l'audiovisual és el mateix que el de l'any 1993. Doncs, actualment el seguim trobant en el reflector i té una capacitat per a unes 60-70 persones. Aquest audiovisual té una durada de 20 minuts i es va alternant amb català i castellà; encara que també hi ha la possibilitat d'escoltar-lo en francès, però cal demanar-ho a l'entrada. Pel que fa al seu contingut, hi ha una explicació de la història i l'evolució del monument i també s'hi mostra altres curiositats com fotografies o manuscrits.

4.4.2. Fulletons

Troblem diferents tipus de fulletons o guies que tot seguit descriurem:

- En primer lloc, trobem un fulletó a les oficines de turisme que explica bàsicament la història del Monestir i hi ha també la plànol del monument amb els punts d'interès senyalats. És un tríptic on al darrera hi veiem un mapa de carreteres d'una part de la comarca de l'Alt

Empordà i hi ha situats alhora altres monuments, esglésies, ruïnes arqueològiques, etc. de la zona. Aquesta guia és gratuïta.

- També trobem un fulletó més convencional i que trobem gratuïtament a les diferents oficines de turisme i en alguns hotels. Bàsicament, és un fulletó on a la portada hi trobem la imatge del Monestir de Sant Pere de Rodes i; a la part del darrera ens diu que és un conjunt romànic amb vistes al Cap de Creus i també hi trobem les dades de contacte, la direcció i un mapa orientatiu, i els horaris i els dies de tancament.
- La guia del Monestir que es dona amb la compra de l'entrada i que el turista segueix per fer la visita. Hi ha plànols del monuments amb les diferents dependències senyalitzades amb un número, i aquesta numeració va lligada amb la senyalització interior del monument, i alhora ens diu el segle de la construcció i ens explica breument en què consistien les diferents parts. Al principi de tot, també hi ha una síntesi històrica sobre el monument en general, a l'última pàgina hi ha els serveis complementaris i al darrera de la guia hi ha un mapa amb tots els monuments gestionats per la Generalitat de Catalunya i les dades del monument i del Museu d'Història de Catalunya.
- El tríptic "Descobreix Sant Pere de Rodes" en el que hi ha informació de les visites guiades, dels preus i horaris, dels itineraris al voltant del monument, i de les activitats educatives i les de l'estiu.
- La guia dels "Itineraris al voltant del Monestir de Sant Pere de Rodes", que a l'apartat de les activitats explicarem en què consisteixen aquests recorreguts. És una guia que es compra a la botiga per un euro i permet al turista fer la visita pels altres monuments i estructures que complementen el Monestir com l'hospital de Pelegrins, els contraforts, el Palau de l'Abat, el Castell de Sant Salvador de Verdera, el poble de Santa Creu de Rodes, l'església de Santa Elena de Rodes, entre d'altres. La guia els situa en un mapa i en dona una breu explicació. Per altra banda, també recorda als turistes les normes bàsiques de comportament a la natura i destaca la principal flora (l'alzina, l'estepa blanca o negra) i la fauna (la salamandra, el pit-roig). I finalment, trobem les dades del monument i del Museu d'Història de Catalunya, com concertar les visites guiades per grups o escolars, i informació dels horaris, els serveis, i els dies de tancament i d'entrada gratuïta.
- El fulletó del Festival de Música de Sant Pere de Rodes que es fa per promocionar aquesta activitat. Hi apareixen els concerts disponibles i ens informen que les entrades es compren a l'Oficina de Turisme de Port de la Selva o al Monestir per un preu de 15€ encara que hi ha també la possibilitat de comprar un abonament de mínim 4 concerts i aleshores cada concert

té un preu de 12€. També informa que el preu de l'entrada dels concerts dóna dret a una visita guiada al Monestir, comunica que hi ha servei de ludoteca i de la possibilitat de sopar en el restaurant després de l'audició. I en el cas del Festival del 2007, en el fulletó hi trobem una breu referència a Ernest Lluch ja que en el marc del Festival de Música de Sant Pere de Rodes, es va organitzar un memorial en el seu record.

- Fulletó titulat "Un estiu ple d'històries" que es realitza a l'estiu i es troba als diferents punts d'informació. En aquest, hi trobem totes les activitats que hi ha programades pels mesos d'estiu a tots els monuments gestionats per la Generalitat de Catalunya. En el cas de Sant Pere hi ha informació de les visites guiades, les visites teatralitzades, el Festival de Música, la possibilitat de fer els itineraris el voltant del Monestir i el joc de les imatges perdudes. Bàsicament apareix informació d'horari, preu i hi un telèfon de contacte per fer les reserves. Per últim, trobem informació del Museu d'Història de Catalunya; concertació de les entrades, els preus, accessos i horaris.
- Fulletó en el que hi trobem el programa d'activitats pedagògiques que ofereixen cada un dels monuments de la Generalitat de Catalunya a totes les escoles de Catalunya. Ens diuen la durada de cada activitat i un número de telèfon de contacte per fer les reserves i també trobem informació del Museu d'Història de Catalunya, ja que és qui les organitza. Aquest fulletó es dóna als col·legis juntament amb el dossier educatiu, en el que hi trobem una explicació del Monestir i altres dades informatives, com els horaris de visita i les activitats *Ora et labora*, Contes al voltant del claustre, l'Experiència fotogràfica dels Monuments i l'Experiència fotogràfica Internacional dels Monuments, i les dades de contacte del Museu d'Història de Catalunya i el Monestir de Sant Pere de Rodes.

4.4.3. Senyalització externa i interna

Pel que fa a la senyalització externa, trobem diversos senyals indicatius si agafem la carretera de Vilajuïga (GEP 6041), o bé a pocs quilòmetres del monument si anem per la carretera del Port de la Selva. En alguns senyals tan sols apareix el nom del Monestir i una fletxa de direcció, i en canvi en altres ens posa els quilòmetres que falten per arribar-hi. S'hi pot arribar amb autocar en cas que sigui un grup organitzat o amb vehicle privat ja sigui cotxe, bicicleta o motocicleta.

En canvi, si ens centrem amb la senyalització interna, en primer lloc hem de dir que es va fer nova l'any 2006 i hi ha senyals indicatius del lavabo, la botiga, el restaurant i, l'entrada i la sortida del monument. A la recepció del monument també hi trobem el senyal de prohibit entrar amb gossos i el de prohibit fumar. Finalment, hi trobem una petita columna a cada dependència del Monestir que

ens indica cada element arquitectònic, el segle de construcció i un número relacionat amb la guia del Monestir que donen amb l'entrada.

4.5. Les activitats o ofertes

El primer any que es varen començar a organitzar diverses activitats culturals en el Monestir de Sant Pere de Rodes va ser l'any 1997. Per exemple, l'audició de sardanes que va organitzar l'ajuntament del Port de la Selva l'11 de setembre o el concert de la Coral Polifònica de Girona que va tenir lloc el 28 de setembre en motiu de les Jornades Europees del Patrimoni.

Però si ens centrem dins la nostra època d'estudi, de l'any 2000 al darrer any 2007, podem afirmar que s'han continuat oferint diverses activitats; algunes d'aquestes organitzades pel mateix organisme i a vegades, el Monestir lloga alguna part del monument a altres entitats o institucions que preparen i ofereixen diversos actes. En el cas que es vulgui llogar una part del monument per realitzar-hi alguna activitat o exposició temporal, s'han de posar en contacte amb Museu d'Història de Catalunya i no amb el Monestir. A continuació, anomenarem algunes d'aquestes activitats i ofertes que hem pogut extreure de les Memòries del Departament de Cultura i que s'han dut a terme en el monument d'estudi.

- ANY 2000:
 - IX Experiència fotogràfica dels monuments a Catalunya – V Experiència fotogràfica Internacional dels monuments
 - III Jornades de pedagogia del patrimoni monumental
 - Jornades Europees del Patrimoni (30 de setembre i 1 d'octubre), jornades de portes obertes i visites guiades i, concert de cant coral a càrrec de l'Orfeó Tanit i Cor de Veus Blanques de Santa Coloma de Gramenet (30 de setembre i 1 d'octubre)
 - Contes al voltant del claustre
 - Concurs "El gòtic, llenguatge intereuropeu"
 - Grup de treball "Patrimoni i educació" – 25è Congrés anual de l'Association for Teacher Education in Europe
 - Trobada anual de professionals "Pastoral de Turisme" (21 de març)
 - Visita dels delegats territorials de Cultura de Catalunya (12 d'abril)
 - Reunió del Patronat (27 d'abril)
 - Concert Jove Orquestra de Girona del Conservatori de Música (1 de juliol)

- Trobada d'escoles associades a la Unesco (4 de juliol)
- Concert de piano Clàssica (30 de juliol)
- Actes diversos de la diada del Port de la Selva (11 de setembre)
- Conferències i col·loqui Sr. Llimona (17 d'octubre)
- Presentació del vi novell de l'Empordà (11 de novembre)
- ANY 2001:
 - X Experiència fotogràfica dels monuments a Catalunya – VI Experiència fotogràfica Internacional dels monuments
 - IV Jornades de pedagogia del patrimoni monumental
 - Jornades Europees del patrimoni
 - Contes al voltant del Claustre
 - Concurs “Lectures noves de monuments antics”
 - Ple del consell d'alcaldes del consell comarcal de l'Alt Empordà (31 de maig)
 - Presentació del vi del Port de la Selva, organitzat per l'Ajuntament (18 de maig)
 - Concert de tenora (19 de maig)
 - Concert de Sant Pere de la Jove Orquestra de Girona
 - I Festival de piano, 4 concerts (del 18 de juliol al 10 d'agost)
 - Concert de Gabriel Limerick Ensemble (10 d'agost)
 - Ballada de sardanes organitzada per l'Ajuntament per la Diada Nacional de Catalunya (11 de setembre)
 - Jornades de portes obertes i visites guiades i concert de cant coral per la Societat Coral La Badalonense, dins les Jornades Europees del patrimoni (29 i 30 de setembre)
- ANY 2002:
 - XI Experiència fotogràfica dels monuments – VII Experiència fotogràfica Internacional del monuments
 - V Jornades de pedagogia del patrimoni monumental
 - Jornades Europees del patrimoni (28 i 29 de setembre), jornades de portes obertes i visites guiades. Concert commemoratiu de l'any Verdaguier a càrrec de la Cobla Mediterrània (28 i 29 de setembre)
 - Contes al voltant del Claustre
 - Concurs “Lectures noves de monuments antics”
 - Actes Jubileu. Concert i conferència a càrrec de Joan Badia (11 de maig)
 - Recital de Celdoni Fonoll (22 de juny)

- Concert de Sant Pere a càrrec de la Jove orquestra del Conservatori de la Diputació de Girona (29 de juny)
- 2n Festival de Piano (de 7 al 28 de juliol)
- Sardanes al pati del Monestir (11 de setembre)

- ANY 2003:
 - XII Experiència fotogràfica dels monuments - VIII Experiència fotogràfica internacional dels monuments
 - VI Jornades de pedagogia del patrimoni monumental
 - Concurs "Lectures noves de monuments antics"
 - III Festival de Piano: concert Marco Shiavo (6 juliol); concert Andreas Henkel (13 de juliol); concert Bertrand Giraud (16 de juliol); joves intèrprets: concert Daniel Martínez /16 de juliol) i concert Laia Amagat (23 de juliol); concert Carles Lama & Sofia Cabruja (20 de juliol); concert Raimon Garriga (23 de juliol); concert Raquel Boldorini (27 de juliol)
 - Jornades Europees del Patrimoni (27 i 28 de setembre), jornades de portes obertes i visites guiades (27 i 28 de setembre)
 - Concert a càrrec de l'Orquestra de Cambra de l'Empordà (28 de setembre) durant les Jornades Europees del Patrimoni
- ANY 2004:
 - XIII Experiència fotogràfica dels monuments - IX Experiència fotogràfica internacional dels monuments
 - Jornades Europees del Patrimoni. Catalunya 2004 i Acte inaugural per a tot Europa, a iniciativa del Consell d'Europa (4 i 5 de setembre)
 - Contes al voltant del Claustre
 - VII Jornades de pedagogia del patrimoni monumental
 - IV Festival de Música de Sant Pere de Rodes. Cicle de concerts de música de cambra (10 concerts) i Cicle de joves intèrprets (4 concerts). (del 18 de juliol al 18 d'agost)
- ANY 2005:
 - XIV Experiència fotogràfica dels monuments - X Experiència fotogràfica internacional dels monuments
 - XV Jornades Europees del Patrimoni (30 de setembre, 1 i 2 d'octubre)
 - VIII Jornades de pedagogia del patrimoni (29 i 30 d'abril)
 - V Festival de Música de Sant Pere de Rodes

▪ ANY 2006:

- XV Experiència fotogràfica dels Monuments - XI Experiència fotogràfica Internacional dels Monuments
- XV Jornades Europees del Patrimoni
- IX Jornades de Pedagogia del Patrimoni (29 i 30 d'abril)
- VI Festival de Música de Sant Pere de Rodes

▪ ANY 2007:

A continuació explicarem les activitats que van tenir lloc l'any 2007 però ens centrarem més detalladament per saber realment què es va fer i què s'oferia al públic l'any passat i més endavant, les analitzarem.

- XVI Experiència fotogràfica dels Monuments - X Experiència fotogràfica Internacional dels Monuments. El primer és en col·laboració del Departament d'Ensenyament i amb el suport de Kodak, en el que hi molts joves catalans participen fent fotografies al patrimoni cultural. El segon certamen és organitzat pel Museu d'Història de Catalunya i el Consell d'Europa; aplega més de 30.000 joves de tot el món amb l'objectiu d'acostar-los al patrimoni monumental d'una forma creativa i lúdica.
- Jornades Europees del Patrimoni. Com que encara no hem explicat en què consisteixen, podem dir que el Consell d'Europa apadrina aquestes Jornades; es realitzen simultàniament a 40 països europeus i en motiu d'aquestes, s'organitzen uns dies de portes obertes en els monuments gestionats per la Generalitat des de 1992; i per tant, es pot visitar el Monestir gratuïtament. A més, en motiu d'aquestes, s'ofereixen alguns concerts gratuïts. L'any 2007 van tenir lloc els dies 28, 29 i 30 de setembre; normalment és el darrer cap de setmana de setembre.
- X Jornades de Pedagogia del Patrimoni. Es fan amb la col·laboració del Departament d'Ensenyament i del Centre Unesco de Catalunya i està destinat a professors i mestres. Normalment es fan físicament en el Monestir de Santes Creus però també ens interessa ja que en aquest monument només s'hi fa l'acte però es parla de tots els monuments; doncs també del Monestir de Sant Pere de Rodes.
- VII Festival de Música de Sant Pere de Rodes. És un dels festivals de música més importants del Gironès i per això l'explicarem més extensament. És organitzat per l'associació Opus Artis, amb el suport de la Diputació de Girona i la Generalitat i la col·laboració de l'ajuntament del Port de la Selva i altres empreses i entitats. El 7è Festival es va dur a terme els dies 8, 11, 15, 18, 22, 25, 28 i 29 de juliol i els dies 5, 8, 12, 15, 19, 22, 25 i 26 d'agost de

2007 on es van oferir un total aproximat de 21 concerts. Les entrades dels diferents concerts es podien adquirir a l'oficina de turisme del Port de la Selva o en el mateix Monestir per un cost de 15 euros per concert encara que hi havia la possibilitat de comprar un abonament d'un mínim de 4 concerts, amb un preu de 12 euros per concert. L'entrada incloïa una visita guiada en el monument just abans de l'audició; i després del concert hi havia la possibilitat de sopar al restaurant, amb reserva prèvia als telèfons 972 194 233 ó 610 310 073. I durant les actuacions s'oferia als pares el servei de ludoteca per un preu de 3 euros. El programa va començar el dia 8 de juliol amb els artistes Michael i Christoph Ewers que varen interpretar obres de Beethoven, Brahms, Ravel i Saraste i el Festival es va finalitzar amb l'actuació de l'Orquestra de Cambra de l'Empordà i els pianistes Carles Lama i Sofia Cabruja amb un concert per a piano a quatre mans i Orquestra del compositor britànic Robert McIntosh, dirigit per ell mateix. Bàsicament, els dimecres s'oferia recitals de piano sol amb la compositora François Choveaux (25 de juliol) o el guitarrista Francisco Cuenca (19 d'agost), entre d'altres artistes; i els diumenges, eren recitals de diferents formacions de cambra; com ara el cor de dones Women Sing Choir (de San Francisco) i el Cuarteto del Ángel, que va oferir un programa de tangos. A part de trobar-hi artistes coneguts, es va incentivar l'actuació de diversos joves pianistes a les 19h del vespre com l'espanyola Nora Bosch (18 de juliol), el portugués Bernardo Pinhal (25 de juliol), Isolda Crespí (8 d'agost), Jordi Humet (15 d'agost) i la italiana Manila Santini (22 d'agost). Aquests artistes actuaven els dimecres i estaven inclosos amb l'entrada del concert principal. Per últim, cal destacar que es van oferir dos concerts en memòria a un dels personatges més importants de l'Empordà; Ernest Lluch (28 de juliol i 35 d'agost).

- Concerts. S'hi van realitzar concerts on hi trobem música de tota classe: audició de sardanes, actuacions d'un grup de música folk catalano-irlandès, música clàssica, entre altres. Molts dels concerts es realitzen a l'interior de l'església.

A part de les activitats anteriorment descrites, a vegades hi ha alguna empresa externa o algun particular que organitzen altres actes però no tenen una finalitat cultural sinó que tenen un caràcter privat i no estan obertes al públic en general.

- Gravacions i filmacions. Una de les coses que alguna empresa ha realitzat en el mateix Monestir és la realització de fotografies i filmacions i, també s'han gravat alguns vídeos i espots publicitaris

- Celebracions puntuals. Com per exemple, el Centenari del setmanari L'Empordà (aproximadament fa 2 anys, al 2006) o algun casament puntual.

Hem parlat molt de les empreses o entitats que lloguen parts del monument per realitzar-hi activitats diverses; doncs, a continuació introduïrem les tarifes del lloguer d'indrets del Monestir de Sant Pere de Rodes. Aquests preus, depenen de l'activitat que s'hi realitzi i també varien segons si l'activitat es pot dur a terme juntament amb les visites o si pel contrari, han de tancar per poder realitzar-la.

- Sessions fotogràfiques: fins a 2 hores = 88€
de 2h a 1 dia = 366,20€
- Rodatges: compatible amb la visita = 439,40€/dia
no compatible amb la visita = 878,75€/dia
comercial/dia = 1464,50€
- Concerts: compatible amb la visita = 878,75€/dia
- Exposicions: compatible amb la visita = 88€/dia
(fora de l'horari de visita = les despeses que ocasioni)
- Altres: fins a 2h = 585,90€
- Muntatge i desmuntatge: horari visita / 1 hora = 25,70€
(fora horari visita / 1 hora = 44,05€)
- Altres serveis horari visita / 1 hora = 25,70€

I per últim, explicarem altres activitats que ofereix el Monestir, amb l'objectiu de millorar la visita dels turistes:

- Servei de guiatge. Es dona la possibilitat de fer una visita guiada i així obtenir un millor coneixement de tot el conjunt monumental; s'explica cada part del Monestir i la seva història. S'ofereix la visita "Descobreix Sant Pere de Rodes" que és una visita guiada per les diferents estances. Les organitzen des de la botiga i no estan incloses en el preu i es fan regularment amb català i castellà; només cal inscriure's a l'entrada de la botiga ja que són qui les organitzen i les venen. També s'ofereixen en francès i anglès encara que cal demanar-ho prèviament; és a dir, és necessari reservar abans del dia de la visita al monument.

Els preus de les visites són:

- 1h 2,23€ (català,castellà) / 2,71€ (anglès,francès)
- 1h30 2,71€ (català,castellà) / 3,25€ (anglès,francès)
- 2h 3,25€ (català,castellà) / 3,81€ (anglès,francès)

Però, els preus dels guies per grups de 25-30 persones són els següents:

- Visites guiades estàndard 56,05 euros
- Visites guiades d'1h30 70,06 euros
- Visites guiades de 2 hores 84,08 euros
- Visites guiades en anglès o francès estàndard 70,06 euros
- Visites guiades en anglès o francès d'1h30 84,08 euros
- visites guiades en anglès o francès de 2 hores 98,08 euros

▪ Visites teatralitzades. S'ofereix la visita guiada al Monestir amb un punt d'imaginació ja que a partir de l'actuació d'un conjunt d'actors es vol fer retornar els turistes al passat, concretament a l'època del Monestir. L'any 2007 ho va representar el grup de teatre Vadecontes els dies 20 i 27 de juliol, i els dies 3, 10, 17, 24 i 31 d'agost, a les 20h del vespre. El preu era de 6 euros per persona i calia reservar prèviament per telèfon (972 387 559).

▪ Itineraris al voltant de Sant Pere de Rodes. Com ja hem comentat en altres ocasions, el Monestir encapçala Serra de Rodes i és per aquest motiu que hi ha establert un itinerari als diferents monuments arqueològics que formen aquest conjunt monumental. Concretament, la ruta té una durada d'una hora i mitja i avarca el Castell de Sant Salvador de Verdera, l'església de Santa Elena i el Poble de Santa Creu de Rodes. També podem veure altres elements que formen part de l'exterior del Monestir; com l'hospital dels pelegrins, les feixes, els horts, els contraforts, el coll del bosc, i la sèquia, la cisterna i el safareig. Aquest itinerari no és guiat sinó que el trobem en un fulletó que podem comprar a la mateixa botiga del Monestir per 1 euro. Les visites comentades per guies només s'ofereixen a grups i escolars.

▪ Activitats pedagògiques. S'ofereixen diferents activitats a grups escolars amb l'objectiu d'ensenyar el monument i fer que el coneguin. Bàsicament, l'alumnat va acompanyat d'un guia que els va explicant el monument i se'ls presenta una visita adaptada als coneixements dels alumnes, segons la seva edat escolar. Alguns exemples d'aquestes visites són:

- El bagul dels monjos: aquesta activitat dura aproximadament 1 hora i 30 minuts i està dirigida a nens d'educació infantil, a P5. A partir de la troballa d'un bagul que pertanyia a un monjo que vivia al Monestir fa molts segles; els nens coneixeran la vida del monjos i per tant, també

aprendran els diferents espais i elements arquitectònics del Monestir, és a dir, el lloc on vivien aquests monjos.

- La llegenda de Sant Pere de Rodes: també té una durada d'1h30 però aquesta, en canvi, està destinada a alumnes del cicle superior de primària i primer cicle d'ESO. A través d'una llegenda, volen fer-los conèixer el funcionament intern del Monestir, i així també el context sociopolític de la seva època. També els mostren les diferents parts que formen el Monestir, les característiques de l'art romànic i els elements geogràfics que van fer possible la construcció de l'abadia a la Serra de Verdera.
- Pintura romànica a Sant Pere de Rodes: està adreçada al mateix públic escolar que l'activitat anterior i té també la mateixa durada. A partir d'un taller participatiu s'introdueix les tècniques i els materials que s'utilitzaven per fer els frescos durant l'època romànica i estudiaran el significat de les pintures murals que es conserven al monestir i descobriran la importància que tenia en la societat feudal d'aquell moment.
- El joc de les imatges perdudes a Rodes: es dirigeix a alumnes que cursen el primer cicle d'ESO i té una durada de dues hores. A partir d'una visita comentada podran apreciar l'art romànic i les seves tècniques des del punt de vista arquitectònic i escultòric.
- Ora et Labora: es fa una visita guiada de dues hores als nens d'ESO amb la que aprendran la vida dels monjos benedictins i identificaran els diferents elements arquitectònics i escultòrics de l'art romànic. Fins i tot, es dona un quadern a cada alumne amb una sèrie de preguntes que després hauran d'entregar. Hi apareixen exercicis on han de reconèixer elements arquitectònics (les naus, la cripta, el claustre, la volta de canó,...), identificar les diverses classes socials de l'època i diverses preguntes relacionades amb l'església, la vida dels monjos i les diferents torres; entre molts altres exercicis.
- Itineraris al voltant del Monestir de Sant Pere de Rodes: aquest itinerari es refereix al mateix que hem comentat a l'apartat anterior. Quan el proposen guiat a un grup escolar, es dirigeixen a l'alumnat que cursa primària, secundària i batxillerat.

I finalment, cal destacar que en un dels espais del Monestir hi trobem una de les Seus del Parc Natural del Cap de Creus. Aquest organisme públic és bàsicament un punt d'informació del Parc Natural; i ens proporciona tríptics sobre les excursions que es poden realitzar a peu o en bicicleta, llibres del Parc, informació de la protecció del medi natural i de les prevencions que s'han de seguir, fulletons informatius sobre els diferents monuments que trobem dins l'àrea protegida; entre d'ells el Monestir de Sant Pere de Rodes, i moltes altres dades informatives.

4.6. La demanda

En aquest apartat, ens centrarem amb els turistes que han visitat el Monestir de Sant Pere de Rodes. En primer lloc, cal dir que el tipus de turisme que trobem en el Monestir és un turisme cultural i per tant, les persones que visiten aquest monument són turistes culturals que com ja havíem descrit anteriorment, són aquells turistes que declaren haver fet visites culturals durant la seva estada; és a dir, han visitat museus, ruïnes i monuments i els que vénen per assistir a visites i espectacles culturals.

A continuació, farem una taula on hi veurem el nombre de turistes que reben cada un dels monuments gestionats per la Generalitat de Catalunya des del 2000 al 2007 i amb la que veurem l'afluència de visitants al Monestir de Sant Pere de Rodes i podrem fer un anàlisi comparatiu amb la resta dels monuments. De les dades de la taula I, cal matisar que no hi són inclosos els assistents a les activitats complementàries.

TAULA I. VISITANTS DELS MONUMENTS GESTIONATS PEL DEPARTAMENT DE CULTURA								
MONUMENT	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Monestir de Sant Pere de Rodes	130.479	113.877	114.161	112.011	109.840	110.636	105.501	102.920
Col·legiata de Sant Vicenç de Cardona	22.780	23.767	32.228	33.155	34.193	38.164	31.655	24.318
Casa Museu Prat de la Riba	1.711	1.637	2.115	1.057	1.588	1.827	1.498	2.579
Casa Natal de Rafael de Casanova	10.053	9.235	8.723	10.513	12.158	11.302	8.441	7.234
Reial Monestir de Sant Cugat del Vallès	15.098	14.815	15.305	15.654	4.483	-----	-----	-----
Capella Reial de Santa Àgata	-----	148.500	183.676	242.782	150.454	188.746	218.934	224.082
Palau Moja	-----	-----	1.015	2.414	1.876	-----	-----	-----
Reial Monestir de Santes Creus	88.346	103.834	82.973	75.070	73.150	84.914	77.568	75.193
Castell Monestir de Sant Miquel d'Escornalbou	22.219	22.543	26.320	30.578	28.947	23.232	24.061	20.386
Castell de Miravet	19.205	21.908	24.768	24.896	24.884	24.658	29.299	30.385
Cartoixa d'Escaladei	21.901	20.982	22.290	19.098	17.699	21.439	17.856	18.305
Seu Vella de Lleida	37.125	40.609	42.100	41.767	67.373	49.139	48.805	45.599
Convent de Sant Bertomeu de Bellpuig	1.398	662	1.247	1.070	1.143	1.613	1.450	2.254
Jaciment arqueològic del Molí d'Espígol	522	415	1.144	1.281	-----	-----	-----	-----
La Roca dels Moros	1.714	1.534	1.280	533	-----	-----	-----	-----
Canònica de Santa Maria de Vilabertran	8.910	9.132	9.753	10.483	10.381	11.043	10.054	9.008
Monestir de Santa Maria de Vallbona	-----	-----	20.472	23.725	-----	-----	-----	-----
TOTAL	381.461	533.450	589.570	646.087	531.810	566.713	575.122	562.263

Font: Memòries del Departament de Cultura

Comentari descriptiu

En primer lloc, volem remarcar que caldria estudiar més profundament cada cas però podem fer un breu anàlisi de l'evolució dels visitants als diferents elements patrimonials. Començarem dient els monuments en els que veiem una evolució positiva en quan al nombre de visitants comparant les dades de l'any 1999 i 2006, encara que cal remarcar que en alguns monuments hi ha algun any en què la demanda baixa per algun motiu que caldria esbrinar amb un altre treball, però llavors torna a augmentar. Els monuments que trobem amb aquesta situació són la Col·legiata de Sant Vicenç de Cardona, Casa Museu Prat de la Riba, la Capella Reial de Santa Àgata, Palau Moja, el Castell de Miravet, la Seu Vella de Lleida, el Convent de Sant Bertomeu de Bellpuig, el Jaciment arqueològic del Molí d'Espígol, la Canònica de Santa Maria de Vilabertran i el Monestir de Santa Maria de Vallbona. En canvi, trobem altres monuments en el que la tendència és a la baixa; com és el cas de la Casa Natal de Rafael de Casanova, el Reial Monestir de Sant Cugat del Vallès, el Reial Monestir de Santes Creus, el Castell Monestir de Sant Miquel d'Escornalbou, la Cartoixa d'Escaladei, la Roca dels Moros i el mateix Monestir de Sant Pere de Rodes. Per una altra banda, volem destacar que excepte en el Castell Monestir de Sant Miquel d'Escornalbou i el Castell de Miravet, en els altres monuments de la Generalitat de Catalunya veiem una disminució més notable del nombre de visitants de l'any 2004 al 2005, justament coincidint amb el traspàs de la gestió dels monuments al Museu d'Història de Catalunya. Doncs, podem deduir que aquest traspàs es va notar a l'hora d'aconseguir un bon funcionament dels monuments ja que a gairebé tots, es van perdre visitants durant aquest canvi de gestió; tot i que llavors trobem monuments que es recuperen com el Convent de Sant Bertomeu de Bellpuig, i d'altres en els que la demanda encara baixa més com el Monestir de Sant Pere de Rodes o la Seu Vella de Lleida. Del que acabem de comentar anteriorment, volem dir que creiem que el Castell de Miravet és un dels monuments que no va notar el traspàs de la gestió ja que com podem observar es manté estable durant tot el període però l'any 2004 hi ha un augment de gairebé cinc mil visitants anuals. Creiem que no va ressentir-se a causa de la gran promoció que indirectament es va fer del monument amb la redacció de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya l'any 2004 a Miravet ja que fins i tot se'n deia l'Estatut de Miravet i el fet de parlar-ne tant, va donar-se a conèixer i com a conseqüència el nombre de visitants va augmentar. De totes les dades dels diferents monuments, volem destacar el gran nombre de visitants que rep la Capella Reial de Santa Àgata ja que sobrepassa els dos-cents mil visitants anuals, encara que segurament el motiu que ho justifica és pel fet de ser sempre gratuït, és a dir, d'entrada lliure i, també hem observat que quan augmenten els visitants de la Casa Natal de Rafael de Casanova, disminueixen els turistes a la Casa Museu Prat de la Riba. Respecte aquest últim resultat, podem fer una gran suposició dient que com que la majoria

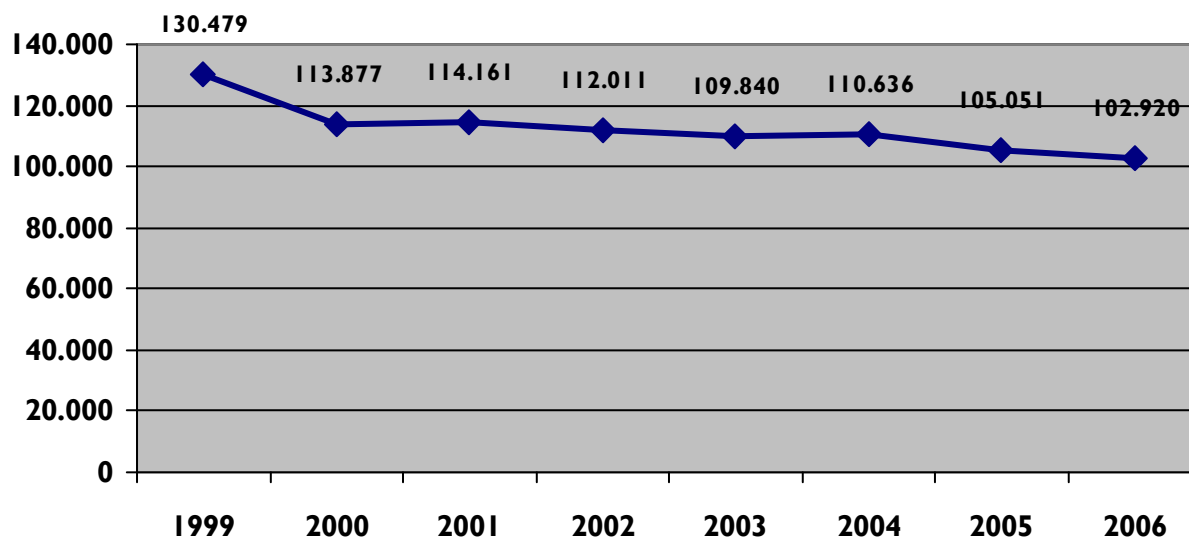
dels visitants d'aquests dos monuments són estudiants, la mateixa Generalitat de Catalunya podria impulsar a les escoles a visitar un monument un any i l'altre monument l'any següent, ja que sembla que es vagin alternant l'afluència dels visitants. I per últim, volem comentar que l'any 2003 el Monestir de Sant Cugat del Vallès es va traspasar a l'ajuntament, el mateix any 2003 els Jaciments del Molí d'Espígol i la Roca dels Moros van passar a ser gestionats pel Museu Arqueològic Nacional de Catalunya i a partir del 2004 el Palau Moja està tancat al públic; per aquest motiu no tenim dades a partir d'aquests anys.

En resum, podem dir que a la majoria dels monuments el nombre de turistes anuals es manté estable tot i que com ja hem comentat, uns tenen més tendència a augmentar i altres a disminuir.

En segon lloc, ens centrarem amb la demanda turística del Monestir de Sant Pere de Rodes on a primera vista veiem una diferència de 27.559 visitants de l'any 1999 (130.479 visitants) a l'any 2006 (102.920). Doncs, l'any 1999 és quan el Monestir rep el nombre més elevat de turistes durant el període de temps que estem analitzant però hi ha una caiguda de 16.602 visitants menys l'any següent, tot i que no en sabem el motiu. A partir d'aquest any i fins el 2004, la demanda es va mantenint estable obtenint entre 113.000 i 110.000 visitants a l'any però suposem que a causa del traspàs de la gestió dels monuments de l'Oficina de Gestió al Museu d'Història de Catalunya, va tenir conseqüències negatives per gairebé tots els altres monuments i també pel Monestir de Sant Pere de Rodes. Creiem que al canviar la titularitat de la gestió, es va tardar en tornar a posar a la pràctica la mateixa gestió que tenia la Oficina sobre els monuments en general i aquest va ser el principal motiu pel que el Monestir també va perdre visitants, concretament 5.135 turistes. A més, cal destacar que aquest canvi en la gestió també ha pogut afectar els següents anys que el nombre de visitants continua disminuint.

Doncs, podem explicar aquesta continua disminució del nombre de visitants en el Monestir de Sant Pere de Rodes com a conseqüència d'aquest traspàs de gestió cap al Museu d'Història de Catalunya ja que aquest és molt complex i no donava a l'abast ocupar-se d'ell mateix i de tots els altres monuments de la Generalitat de Catalunya. En el gràfic que mostrem a continuació, es pot observar clarament aquesta disminució continua dels visitants al Monestir de Sant Pere de Rodes.

Gràfic 3: Turistes al Monestir de Sant Pere de Rodes

Font: Elaboració pròpia

De totes maneres, estudiarem el nombre de turistes que ha rebut la Costa Brava, el Parc Natural de Cap de Creus, i l'Oficina de Turisme de Port de la Selva per veure si en aquests tres àmbits geogràfics en el que es troba el Monestir també hi ha hagut aquesta disminució de visitants. En cas afirmatiu, només podrem dir com a conclusió que hi ha hagut una reducció dels turistes en general, és a dir, a tot l'entorn del monument; i en cas negatiu, intentarem esbrinar el motiu que fa que hi hagi aquest fracàs en el Monestir de Sant Pere de Rodes.

En primer lloc, començarem analitzant el nombre de turistes que hi ha hagut a la Costa Brava en general de l'any 2002 al 2007, encara que no hi ha dades dels visitants catalans i de la resta d'Espanya dels dos darrers anys i per tant, degut a aquesta manca de dades no analitzarem els anys 2006 i 2007. Podem veure tota aquesta informació a la següent taula:

TAULA 2: TURISTES A LA COSTA BRAVA SEGONS LA SEVA NACIONALITAT

(dades en milers)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Catalans	1.198	1.210	1.239	1.245	Nd	Nd
Resta d'Espanya	411	433	466	494	Nd	Nd
Estrangers	5.374	5.451	4.864	5.298	5.249	5.421
TOTAL	6.983	7.904	6.569	7.037	-----	-----

Font: Turisme de Catalunya i Institut d'Estadística de Catalunya

Comentari descriptiu

Abans d'entrar amb l'anàlisi de les dades anteriors, volem matisar que els catalans són totes les persones que viuen a Catalunya; la resta d'Espanya inclou Aragó, Balears, Madrid, Comunitat Valenciana i la resta de Comunitats Autònomes del nord i del sud; i quan parlem dels països estrangers ens referim a França, Alemanya, Regne Unit, Itàlia, Bèlgica i Països Baixos, Suïssa, Països Nòrdics, Rússia, Estats Units i Japó i alguns altres.

Dit això, ens centrarem amb la taula en qüestió en la que hi podem veure que hi ha un major nombre de visitants estrangers durant tot el període 2002-2007. Doncs, és normal que les xifres dels catalans i de la resta d'Espanya sigui inferior perquè també ho és la seva dimensió poblacional; és a dir, els estrangers inclouen moltes nacionalitats i per tant, molts països diferents i en canvi, els catalans només es refereixen a Catalunya i els espanyols, la resta de l'Estat. Una conclusió que podem dir és que la Costa Brava és visitada per molts estrangers, però la majoria dels visitants del Monestir de Sant Pere de Rodes són catalans, espanyols i francesos. Per tant, hi ha un gran nombre d'estrangers que estan a la Costa Brava però que no visiten el Monestir de Sant Pere de Rodes. Doncs, hi ha persones d'altres països que visiten la marca turística (Costa Brava) en la que trobem el Monestir, però per algun motiu no visiten el nostre monument d'estudi. Doncs, s'hauria de mirar de trobar una solució a aquest problema per intentar aconseguir que el monument en qüestió fos visitat per persones d'altres nacionalitats a l'espanyola o la francesa, per aconseguir fer conèixer el monument a la resta del món i no perdre turistes potencials.

Si ens fixem amb les dades totals, veiem que hi ha un augment de 921.000 turistes de l'any 2002 al 2003 i en canvi, en el Monestir de Sant Pere de Rodes, hi havia un descens de 2.171 turistes. Trobem una altra diferència de l'any 2003 al 2004 ja que a la Costa Brava disminueixen 1.335.000 visitants i pel contrari, el Monestir va rebre 796 visitants més. Per últim, podem observar que a l'any 2005 hi ha 468.000 turistes més respecte l'any anterior, però en el monument és quan trobem la baixada més gran de tot el període ja que disminueixen 5.135 visitants anuals i sembla ser que la raó

és la que hem dit anteriorment, a causa del traspàs de la gestió dels monuments de la Generalitat de Catalunya al Museu d'Història de Catalunya l'any 2004.

En resum, dir que alguna cosa falla ja que els visitants de la Costa Brava tenen tendència a augmentar i en canvi, en el Monestir aquesta tendència és a la baixa.

A continuació, farem referència al nombre de visitants que ha rebut el Parc Natural de Cap de Creus ja que el Monestir en forma part i volem veure si hi ha molts turistes que visiten la reserva natural però deixen de visitar el patrimoni cultural que poden trobar, ja sigui perquè no el coneixen o perquè només volen gaudir de la natura.

TAULA 3. AFLUÈNCIA TURÍSTICA AL PARC NATURAL DE CAP DE CREUS						
Anys	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Parc Natural de Cap de Creus	432.000	432.000	450.000	450.000	430.000	435.000

Font: Departament de Medi Ambient i Habitatge

Comentari descriptiu

A la taula anterior, podem veure que hi ha una evolució positiva fins l'any 2003, sobretot hi ha un gran salt del 2001 al 2002 quan es veu un increment de 18.000 visitants anuals. Però a l'any 2004 trobem un descens de 20.000 visitants respecte l'any 2003 tot i que el següent any, hi ha un augment de 5.000 turistes.

Doncs, en primer lloc podem afirmar que el Parc Natural rep molts turistes l'any ja que no baixa dels 400 mil visitants anuals i si ho comparem amb els 100 mil i poc més que rep el Monestir de Sant Pere de Rodes, podem observar que hi ha molts turistes que visiten l'entorn però no el monument que troben dins aquest entorn. Per tant, hauríem d'aconseguir que molts d'aquests turistes que visiten el Parc Natural, volguessin alhora conèixer el Monestir.

Hem dit que del 2001 al 2002 hi ha un gran creixement pel que fa als visitants dins el Parc Natural, però en canvi, el monument rep menys visitants l'any 2002 que el 2001. Hi ha una forta disminució de turistes l'any 2004 respecte l'any 2003 però l'any 2005 trobem també el mateix que passava a la Costa Brava ja que insinua que s'està tornant a recuperar a poc a poc. Doncs, el contrari del Monestir ja que quan trobem un descens en aquest, en el Parc Natural hi ha un augment. Per últim, podem dir que hi ha molts turistes que no visiten el Monestir de Sant Pere de Rodes però sí que els interessa el Parc Natural de Cap de Creus ja que aquest rep molts turistes l'any i s'hauria d'intentar aconseguir atraure aquests turistes al Monestir ja que són molts els que deixen de visitar-lo.

Per últim, veurem els turistes que rep l'Oficina de Turisme de Port de la Selva ja que les dades ens permetran tenir un coneixement dels turistes que visiten el poble en el que es troba el Monestir de Sant Pere de Rodes.

TAULA 4. NOMBRE DE VISITANTS A L'OFICINA DE TURISME					
	2003	2004	2005	2006	2007
Català	1.490	4.489	1.450	4.275	4.837
Espanyol	303	1.623	348	1.582	1.640
Francès	523	1.703	375	1.984	2.528
Anglès	110	438	54	432	404
Alemany	30	268	22	290	337
Altres	8	408	14	428	514
TOTAL	2.464	8.929	2.263	8.991	10.260

Font: Elaboració pròpia mitjançant les dades de l'Oficina de Turisme de Port de la Selva

Comentari descriptiu

Abans de començar, volem destacar que l'Oficina de Turisme de Port de la Selva va estar tancada alguns mesos durant aquest període 2003-2007: del gener a l'abril, i de l'octubre al desembre de 2004; del gener a Setmana Santa, abril i maig i del setembre al desembre de 2005; del gener a l'abril, i del setembre al desembre de 2006; i del gener a Setmana Santa de 2007.

Fetes aquestes anotacions, entrem amb el que és l'anàlisi del nombre de visitants que ha rebut l'Oficina de Turisme de Port de la Selva. En primer lloc, podem observar un gran augment de 6.465 persones de l'any 2003 al 2004 però que no s'acosta a l'increment de la demanda del Monestir ja que en aquests mateixos anys, el salt va ser de només 796 visitants més. L'any 2005 va rebre molt pocs visitants (2.263) però segurament va ser com a conseqüència del tancament de l'Oficina durant molt temps ja que només va estar oberta aproximadament tres mesos l'any. Si comparem aquestes dades de l'any 2005 amb les del monument, veiem que el Monestir també va tenir un gran descens de 5.135 visitants i és possible que en part, influís el tancament de l'Oficina ja que són molts turistes que es varen trobar amb l'Oficina de Turisme tancada i per tant, no es van poder informar. En canvi, el nombre de visitants a l'Oficina remunta els anys 2006 i 2007 ja que va haver-hi molts turistes però pel contrari, la xifra dels visitants anuals en el Monestir de Sant Pere de Rodes no ha parat de disminuir des de l'any 2004. Per finalitzar, volem destacar que de tots els visitants destaquen en primer lloc els catalans i els francesos en segon lloc, seguits amb poca diferència per les persones de la resta de l'Estat Espanyol. Doncs, si ens fixem amb aquestes dades, coincideix amb els turistes que

visiten el Monestir de Sant Pere de Rodes ja que segons el personal del mateix monument, predominen els catalans i els francesos amb major abundància (65% catalans i 35% francesos) i, en tercer lloc els espanyols.

Per estudiar millor els visitants de Port de la Selva, analitzarem la taula que tenim a continuació en la que hi veiem l'objectiu dels turistes quan entren a l'Oficina de Turisme, és a dir, el tema pel qual estan interessats en rebre més informació.

TAULA 5. QÜESTIÓ DE LA PREGUNTA TURÍSTICA					
	2003	2004	2005	2006	2007
Allotjament	180	447	180	447	558
P. Terra	35	77	27	50	32
P. Mar	25	95	1	151	50
Itineraris	18	68	24	508	723
Transports	645	1.343	610	1.333	1.605
Monestir de St. Pere de Rodes	76	381	59	442	442
Excursions	57	294	18	310	193
Local Varis	1.001	3.783	975	3.792	4.560
Regional	118	1.448	72	1.098	1.144
Telèfon	305	993	297	927	953
TOTAL	2.464	8.929	2.263	8.991	10.260

Font: Elaboració pròpia mitjançant les dades de l'Oficina de Turisme de Port de la Selva

Comentari descriptiu

A la taula en qüestió, podem observar que de tots els turistes que van a l'Oficina de Turisme, si ho comparem amb la dada total de cada any, són molt pocs els que hi van per interessar-se pel Monestir de Sant Pere de Rodes. Doncs, la majoria dels visitants demanen altres informacions relacionades amb el transport, l'allotjament i preguntes d'altres temes locals i regionals.

Doncs, podem deduir que hi ha turistes que ja el coneixen i per tant, no cal demanar-ne més informació, altres turistes que també saben de la seva existència però que necessiten més informació pràctica (horaris, tarifes, etc.) i són els que acudeixen a l'Oficina i, turistes que no el coneixen i que van a l'Oficina de Turisme amb un altre motiu de consulta. Doncs, encara que els visitants vagin a demanar altres informacions, s'hauria d'intentar fer conèixer el Monestir de Sant Pere de Rodes a tots els turistes que van a l'Oficina de Turisme de Port de la Selva per aconseguir

que aquells turistes que no el coneixen el vagin a visitar. I és que si aconseguíssim que molts dels turistes del Port de la Selva visitessin el Monestir de Sant Pere de Rodes, faríem augmentar la demanda turística en el monument i per tant, el coneixerien moltes més persones a nivell nacional i internacional.

A continuació, dibuixarem una altra taula relacionada amb l'anterior, en la que podem observar els turistes que demanen sobre el Monestir de Sant Pere de Rodes segons la seva nacionalitat. D'aquesta manera podem observar si coincideix amb el predomini dels catalans, els francesos i els espanyols que hi ha en el Monestir; tal com ens va dir la Senyora Sònia Masmartí, treballadora del monument.

TAULA 6. EL MONESTIR DINS L'OFICINA DE TURISME SEGONS LA NACIONALITAT					
	2003	2004	2005	2006	2007
Catalans	35	141	41	148	253
Espanyols	8	132	4	129	47
Francesos	21	70	11	70	110
Anglesos	7	22	0	15	14
Alemanys	3	9	1	8	6
Altres	2	7	2	5	12
TOTAL	76	381	59	442	442

Font: Elaboració pròpia mitjançant les dades de l'Oficina de Turisme de Port de la Selva

Comentari descriptiu

Efectivament, podem observar que de tots els turistes que van anar durant el període 2003-2007 a l'Oficina de Turisme del Port de la Selva a demanar informació sobre el Monestir de Sant Pere de Rodes, els catalans són els que més predominen. En segon lloc, trobem els francesos o els espanyols, depenent de l'any que mirem; doncs l'any 2003, 2005 i 2007 destaquen els francesos i, el 2004 i 2006 els espanyols. De totes maneres, el que sí que podem veure és que la resta de nacionalitats són molt més minoritàries ja que trobem pocs anglesos, alemanys i altres nacionalitats, potser s'hauria de fer conèixer el Monestir de Sant Pere de Rodes en un públic més internacional.

Finalment, farem una taula en la que hi veurem les dades dels visitants al Monestir de Sant Pere de Rodes segons la nacionalitat dels turistes. Dir que només tenim les dades de l'any 2006 ja que és aquest any quan es va instal·lar un sistema informàtic que permet comptabilitzar de manera

sistemàtica les visites als conjunts monumentals segons la seva nacionalitat, per això no hi ha dades anteriors al 2006, i les del 2007 encara no s'han recapitulat. Però d'aquesta manera sí que podrem veure d'on provenen la majoria de turistes que visiten el Monestir, i a veure si hi ha una relació amb els turistes que demanen informació a l'Oficina de Turisme de Port de la Selva.

TAULA 7. NACIONALITAT DELS TURISTES EN EL MONESTIR DE ST. PERE DE RODES

Països	Nombre de visitants
Catalunya	30.914
França	29.373
Espanya	20.522
Alemanya	7.731
Gran Bretanya	4.094
Holanda	3.160
Itàlia	3.126
Altres països	1.990
Bèlgica	1.580
Estats Units	430
Total	102.920

Font: Àrea de Documentació i Difusió de la Generalitat de Catalunya

Comentari descriptiu

Les dades ens reflecteixen clarament que la majoria de visitants són de Catalunya (30.914); doncs, els principals turistes provenen de la mateixa comunitat autònoma on es troba el Monestir. Segueixen els francesos amb 29.373 visitants i en tercer lloc trobem les persones procedents de la resta d'Espanya (20.522). A continuació hi ha altres nacionalitats europees però amb molta menys magnitud; com Alemanya amb 7.731 visitants, Gran Bretanya amb 4.094, Holanda amb 3.160, Itàlia amb 3.126 i Bèlgica amb 1.580 turistes. També hi ha persones procedents d'altres països (1.990) i que trobem en vuitè lloc i per últim, hi ha Estats Units amb només 430 visitants.

Per tant, podem afirmar que la majoria dels visitants que rep el Monestir de Sant Pere de Rodes són persones de l'Estat Espanyol i estan molt per sobre dels estrangers, excepte els francesos ja que són molts els que el visiten. Aquesta diferència entre nacionals i estrangers, segurament ve marcada pels grups escolars perquè hi van moltes escoles, sobretot de Catalunya i és per aquest motiu que la dada turística sobre els visitants de Catalunya és tant elevada.

Per últim, volem destacar algunes dades turístiques que ens han proporcionat des del mateix Monestir de Sant Pere de Rodes. En primer lloc, dir que el dia que el monument rep més visitants és el dimarts ja que és el dia setmanal on l'entrada és gratuïta per tothom com que el dilluns està tancat, hi ha molta gent que s'espera a anar-hi el dimarts. Durant la setmana, predominen els estrangers ja que estan de vacances i aprofiten a anar-hi entre setmana per no trobar-se tanta aglomeració de persones; en canvi, els caps de setmana trobem més catalans ja que treballen durant la setmana i només poden fer la visita els dissabtes i diumenges. En segon lloc, volem dir que l'afluència de turistes que rep el Monestir varia segons l'època de l'any en la que ens trobem. Doncs, durant els mesos d'hivern (de novembre a març) reben entre 50 i 100 persones diàries, a la primavera (d'abril a juny) en reben aproximadament uns 400 i en època punta, és a dir, els mesos de juliol i agost; hi ha entre 900 i 1.000 visitants diaris. Per tant, podem observar que l'afluència turística en el Monestir és molt variable segons l'època de l'any en la que ens trobem. Per aquest motiu, el que s'hauria d'aconseguir és augmentar el nombre de turistes durant els mesos d'hivern sobretot ja que són molt pocs turistes els que el visiten, comparat amb el pic de l'estiu. Doncs, s'hauria d'atraure els turistes durant tot l'any excepte els mesos de juliol i agost ja que el Monestir no està preparat per assumir més de mil visitants al dia.

Com a conclusió final; podem dir que el nombre de turistes que rep el Monestir de Sant Pere de Rodes disminueix cada any, sobretot l'any 2000 i a partir de l'any 2004, any en què es transfereix la gestió dels monuments de la Generalitat de Catalunya al Museu d'Història de Catalunya. Doncs, després d'haver analitzat la demanda turística de la Costa Brava, del Parc Natural de Cap de Creus i de l'Oficina de Turisme de Port de la Selva, podem deduir que aquesta continua disminució pot ser una conseqüència d'aquest canvi en la gestió ja que sembla ser que algun aspecte de la gestió del Monestir de Sant Pere de Rodes està fallant perquè no és normal que l'afluència dels visitants sigui menor cada any quan augmenta a diferents àmbits del seu entorn. Doncs, a la Costa Brava cada any augmenta, el Parc Natural de Cap de Creus va patir una disminució al 2003 però des d'aleshores té tendència a augmentar i l'Oficina de Turisme rep cada any més turistes, excepte l'any 2005 ja que va estar tancada uns nou mesos. Encara que cal recalcar que la pregunta més habitual dels visitants no és la demanda d'informació sobre el Monestir. Per altra banda, hem vist que els turistes més habituals són persones de Catalunya, de França i de la resta de l'Estat Espanyol.

4.7. Despeses i ingressos dels monuments

TAULA 8: DESPESES PER A L'ADEQUACIÓ I EL FUNCIONAMENT DELS MONUMENTS (€)

MONUMENT	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Monestir de Sant Pere de Rodes	123.068,95	61.441,14	74.735,66	69.883,03	70.270,81	107.200,51	527.193,02
Col·legiata de Sant Vicenç de Cardona	26.105,24	50.800,75	63.059,04	65.876,01	53.652,12	37.942,95	45.816,24
Casa Museu Prat de la Riba	11.306,58	6.402,38	21.145,84	4.773,73	13.269,70	9.334,71	9.227,40
Casa Natal de Rafael de Casanova	21.093,14	5.334,08	4.635,90	13.574,33	8.959,81	268.701,07	18.191,91
Reial Monestir de Sant Cugat del Vallès	9.662,73	6.387,78	5.437,76	1.182,75	0,00	-----	-----
Capella Reial de Santa Àgata	-----	15.316,20	2.908,66	1.559,25	3.422,00	2.782,69	8.074,14
Palau Moja	4.088,93	69,72	135,94	1.599,31	0,00	-----	-----
Reial Monestir de Santes Creus	168.836,97	156.683,71	97.829,50	63.794,62	50.095,55	75.086,03	67.688,76
Castell Monestir de St Miquel d'Escornalbou	39.886,97	46,79	55.598,28	57.123,08	28.852,38	46.802,64	36.006,90
Castell de Miravet	21.612,73	14.023,33	55.293,20	28.307,05	38.579,79	78.178,52	99.983,17
Cartoixa d'Escaladei	23.915,76	43.693,14	88.040,35	71.408,13	25.507,38	28.642,81	19.688,64
Seu Vella de Lleida	39.188,05	48.941,65	71.372,77	48.002,65	19.790,29	84.391,84	143.744,74
Convent de Sant Bertomeu de Bellpuig	10.260,77	36,16	45.163,41	4.973,15	3.622,58	7.931,58	12.908,15
Jaciment arqueològic del Moli d'Espigol	9.238,67	9.238,05	9.491,51	-----	-----	-----	-----
La Roca dels Moros	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Canònica de Santa Maria de Vilabertran	17.434,11	34.110,76	50.476,42	63.288,58	78.652,68	34.667,91	150.610,85
Monestir de Santa Maria de Vallbona	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
TOTAL	525.699,60	452.525,64	645.324,24	495.345,67	394.675,09	781.663,26	1.139.133,92

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de les Memòries del Departament de Cultura

TAULA 9: INGRESSOS PER PRESTACIÓ DE SERVEIS DELS MONUMENTS

MONUMENT	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Monestir de Sant Pere de Rodes	211.159,83	269.936,29	262.147,04	251.863,59	217.761,46	216.155,63	206.656,22	180.491,68
Col·legiata de Sant Vicenç de Cardona	28.936,03	40.002,52	30.927,54	51.395,73	29.297,25	30.190,15	25.511,61	28.618,45
Casa Museu Prat de la Riba	1.520,81	1.142,24	1.233,00	825,57	968,21	789,54	1.200,61	977,05
Casa Natal de Rafael de Casanova	577,20	421,54	348,15	124,99	254,85	661,98	760,39	966,02
Reial Monestir de Sant Cugat del Vallès	12.347,16	17.006,05	18.481,90	2.394,90	278,01	-----	-----	-----
Capella Reial de Santa Àgata	-----	-----	6.575,07	6.180,15	6.059,98	1.030,50	2.800,05	6.754,95
Palau Moja	360,61	300,51	3.485,87	75,04	1.365,45	1.365,45	-----	-----
Reial Monestir de Santes Creus	198.039,19	212.433,22	181.646,95	187.071,00	144.515,46	164.753,20	135.533,82	126.100,09
Castell Monestir de Sant Miquel d'Escornalbou	37.709,68	38.544,16	37.931,39	50.417,63	41.397,27	40.466,66	46.168,46	21.993,88
Castell de Miravet	22.976,01	37.450,09	42.107,26	36.564,86	34.878,79	38.287,16	37.602,20	41.843,43
Cartoixa d'Escaladei	24.848,70	32.698,45	34.153,88	28.945,94	27.633,66	30.089,28	26.871,16	25.763,17
Seu Vella de Lleida	55.272,14	61.979,11	69.297,28	68.910,17	81.259,53	68.787,17	76.946,92	60.981,26
Convent de Sant Bertomeu de Bellpuig	1.925,61	1.499,37	1.785,75	1.324,93	1.207,97	1.708,54	1.879,61	1.966,52
Jaciment arqueològic del Molí d'Espígol	206,87	336,83	345,92	242,69	0,00	-----	-----	-----
La Roca dels Moros	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Canònica de Santa Maria de Vilabertran	9.391,73	11.355,90	13.422,08	12.104,98	45.612,26	45.506,38	28.614,56	7.822,06
Monestir de Santa Maria de Vallbona	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
TOTAL	605.271,57	730.467,31	703.889,08	698.442,17	632.490,15	639.791,64	590.545,61	454.218,56

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de les Memòries del Departament de Cultura

Econòmicament, el Monestir de Sant Pere de Rodes es regula pel règim especial d'autonomia econòmica, present en el decret de Gestió de Monuments.

En aquest cas, el pressupost del Monestir es fa quan ja s'han aprovat els pressupostos de la Generalitat i s'han distribuït les assignacions que corresponen a cada monument. El pressupost és anual i únic, i reflecteix tots els ingressos i totes les despeses. El projecte de pressupost de cada monument és elaborat per l'Àrea de Gestió de Monuments, amb la col·laboració del coordinador territorial corresponent i del patronat del monument. El cap de l'Àrea de Gestió de Monuments ha d'autoritzar les despeses, els pagaments i fer les contractacions necessàries.

A continuació explicarem les dades de les dues taules anteriors per mirar d'esbrinar si hi ha algun altre motiu que fa que cada any, el Monestir de Sant Pere de Rodes rebi menys visitants.

A la taula número 2 trobem les despeses per a l'adequació i el funcionament dels monuments, és a dir, la quantitat de capital que el Departament de Cultura destina als monuments gestionats per la mateixa Generalitat de Catalunya.

Si analitzem breument cada any, veiem que en general, el Monestir de Sant Pere de Rodes és un dels monuments que rep la quantitat d'inversió més elevada. Comencem per l'any 2000, on veiem que efectivament és el Monestir de Sant Pere de Rodes que rep més ajudes econòmiques (123.068,95€), i que podem justificar amb les grans excavacions i reformes que es varen fer de l'any 1989 al 1999 i que van fer possible la visita al monument tot i que es varen allargar alguns anys més. Cal destacar altres actuacions que es van fer durant l'any 2000 a altres monuments de la Generalitat de Catalunya; com la inauguració de la Sala dels Col·laboradors de Prat de la Riba en la Casa Museu del mateix nom (Castellterçol) o la museografia de la capella de Santa Àgata (Barcelona). L'any 2001 el Monestir va ser el segon monument (61.441,14€) que va rebre més diners ja que el primer va ser el Reial Monestir de Santes Creus (156.683,71€), i aquest any també es va rehabilitar la biblioteca d'Eduard Toda, en el Castell d'Escornalbou i es va restaurar la llotja de l'Arxiduc (1ª fase) del Convent de Sant Bertomeu de Bellpuig. El següent any, el Monestir rep 74.735,66€ per mantenir-lo i restaurar-ne alguns elements; i pel que fa als altres monuments, ressaltar la restauració de la teulada de la Sala Capitular del Castell d'Escornalbou, la consolidació de la façana de la Mare de Déu de la Cartoixa d'Escaladei, la darrera fase de la restauració de les campanes de la Seu Vella de Lleida i la pavimentació del claustre de la Canònica de Santa Maria de Vilabertran. Durant el 2003 (69.883,03€) i 2004 (70.270,81€), el Monestir rep més o menys la mateixa quantitat que els dos darrers anys amb la mateixa finalitat; conservar i mantenir el monument en bon estat però

concretament, el 2003 es consoliden els merlets i coronaments de les parets de l'església. Altres actuacions dutes a terme durant el 2003 són la restauració del tram exterior del camí vell d'accés al Castell de Cardona i la renovació del desguàs de la Cartoixa d'Escaladei. A partir del 2004, quan el Museu d'Història de Catalunya comença a gestionar els monuments de la Generalitat ja que l'Oficina de Gestió ha estat derogada; no podem explicar les dades numèriques de la taula ja que la Generalitat no té publicades les actuacions que va dur a terme i no podem dir en què es van invertir els diners destinats als monuments. El Monestir rep 107.200,51€ l'any 2005 i el següent, una quantitat de 527.193,02€ que segons el que ens va explicar la senyora Sònia Masmartí (treballadora del Monestir) a l'entrevista que varem tenir, l'any 2006 és l'any en el que es va millorar la senyalització interior, doncs, explica part d'aquesta gran quantitat rebuda pel Departament de Cultura.

Per concloure l'anàlisi de la taula 2; dir que el Monestir de Sant Pere de Rodes ha rebut moltes subvencions econòmiques però, realment les necessitava ja que s'havia de restaurar i adequar per fer possible una visita a un monument conservat i amb uns serveis mínims com la botiga, els lavabos, les escales per accedir a les diferents dependències, etc.

I a la taula 3, hi trobem els ingressos que recapten els diferents monuments, tant amb la venda de les entrades com amb el lloguer de salons o parts del monument en qüestió.

El Monestir de Sant Pere de Rodes és el monument gestionat per la Generalitat que durant el període 1999-2006 aconseguix uns ingressos superiors; seguit del Reial Monestir de Santes Creus. Cal remarcar però, que pel Departament de Cultura l'objectiu principal no és recaptar molts ingressos sinó gestionar el patrimoni per tal que pugui ser visitat i conservar-lo per les generacions futures. No obstant podem estudiar les dades estadístiques que fan referència al Monestir de Sant Pere de Rodes on veurem els ingressos que ha obtingut cada any i n'extraurem algunes conclusions.

En primer lloc, ressalta l'augment que hi va haver de l'any 1999 al 2000, una pujada de gairebé 60.000€ que podríem argumentar amb la finalització de les obres més importants que s'han fet al monument i que com ja hem comentat altres vegades, van permetre la visita dels turistes. Però si ho comparem amb la taula I (capítol anterior) on hi ha l'evolució dels turistes, veiem que realment el que va passar no va ser un augment dels visitants sinó tot el contrari ja que veiem, l'any 2000 respecte l'any anterior, una disminució de quasi 17.000 visitants. Doncs, hi ha d'haver un altre motiu que ho justifiqui; com podria ser l'augment del lloguer d'espais on empreses hi organitzessin activitats diverses, ja que el Monestir està adequat i, això fes obtenir una major recaptació. Un altre salt que trobem important és de l'any 2002 al 2003, d'uns 34.000€. En aquest cas, és a l'inversa

perquè la demanda es manté estable, només disminueix aproximadament 2.000 visitants, doncs no es devien realitzar gaires activitats organitzades per altres entitats i per tant, no van tenir tants ingressos per la banda de lloguer de parts del Monestir. A partir del 2004, coincidint un altre cop amb la difusió de l'Oficina de Gestió de Monuments; els ingressos disminueixen uns 36.000€ i si ho relacionem amb el nombre de visitants que ha rebut al llarg del 2006, podem dir que de tot el període estudiat (1999-2006) és l'any que ha rebut menys turistes; i per tant, ha afectat a la recaptació del Monestir.

Per concloure aquest apartat de l'adequació dels monuments; dir que alguna actuació de la gestió està fallant ja que cada any el Departament de Cultura inverteix més diners amb la millora del Monestir de Sant Pere de Rodes per tal que sigui visitat. Però pel contrari, cada any s'aconsegueixen menys ingressos com a conseqüència de la disminució dels visitants ja que no recapten tants diners de les vendes de les entrades; com podem corroborar amb la taula I que com ja hem explicat detalladament al capítol d'abans, el nombre de visitants va disminuint progressivament.

En últim terme, dir que aquest apartat no ens ha donat resposta a allò que ens plantejàvem al principi del capítol: per què el Monestir rep cada any menys visitants? Doncs, els ingressos que obté el Monestir tenen tendència a baixar com a conseqüència de la davallada dels visitants i a més a més; la Generalitat ha invertit una enorme quantitat de capital per adequar-lo a la visita pública i hi continua invertint cada any. Per tant, és el moment de preguntar-nos: què passa? Perquè la demanda en general, té tendència a baixar si cada any invertim per millorar el monument?

4.8. Manteniment i seguretat

Quan parlem del manteniment de Sant Pere de Rodes ens referim a les obres de manteniment en general, tant de l'edifici com dels equips i les instal·lacions, la jardineria, etc. Doncs, podríem dir que fa referència a la conservació del monument.

El Departament de la Generalitat de Catalunya com a titular de diferents monuments, ha d'assegurar el manteniment de tot el patrimoni cultural que gestiona. Concretament, aquest deure de preservació i manteniment està establert per l'article 25 de la Llei de Patrimoni Cultural Català que diu que *"Els propietaris, titulars d'altres drets reals i posseïdors de béns culturals d'interès nacional o béns catalogats, els han de preservar i mantenir per assegurar la integritat de llur valor cultural. L'ús a què es destinin aquests béns ha de garantir-ne sempre la conservació"*.

En el cas de Sant Pere de Rodes, és una empresa externa la que s'encarrega del manteniment del monument; ha de vetllar pel bon estat de les instal·lacions d'aigua i llum i per la conservació del monument i, ha informar de qualsevol problema al Museu d'Història de Catalunya i properament, a l'Àrea de Gestió de Monuments. Aquesta empresa es va escollir per sorteig públic i hi ha un contracte de concessió en el que hi ha fixada les diverses tasques que ha desenvolupar. A més a més, unes quatre o cinc vegades al mes hi va un jardiner que fa el manteniment de la vegetació interior i exterior del monument; doncs s'encarrega de la flora de dins el monument i del seu entorn, dels diversos camins que trobem, dels aparcaments i de Santa Elena.

En aquest apartat, també parlarem del servei de neteja ja que també forma part del manteniment del Monestir. Com en el cas anterior, també va a càrrec d'una empresa externa, tot i que no és la mateixa; i s'ocupa específicament de mantenir netes les diferents dependències del monument i els lavabos. Només acabar dient que no ha de netejar el restaurant ni la botiga perquè són aquests mateixos establiments qui s'ocupen del seu propi espai.

Per finalitzar aquest capítol, volem fer referència a la seguretat que trobem al Monestir de Sant Pere de Rodes. En primer lloc, hi ha una alarma que avisaria de qualsevol incidència quan el monument està tancat i per prevenir algun incendi, hi ha extintors i es manté un contacte permanent amb els bombers, sobretot a l'estiu perquè a causa de la seva ubicació hi ha molt risc d'incendi. Ressaltar també que la seu de l'Agrupació de Defensa Forestal (ADF) es troba al Palau Abat, doncs dins el mateix edifici del Monestir de Sant Pere de Rodes i si hi ha qualsevol problema els tenen a l'abast. En segon terme, volem destacar que hi ha molts pocs rètols de sensibilització i conservació del monument; només hi trobem algun senyal a l'interior del monument que comunica que està prohibit fumar i un senyal que s'ha col·locat recentment a l'exterior del monument, concretament on comença l'escala que condueix al camí de Sant Salvador i avisa del perill que hi ha pels nens ja que poden caure. Per tant, creiem que s'haurien de posar més senyals de conservació que indiquessin per exemple que hi ha risc d'incendi ja que hi ha molta gent que fuma i és perillós llençar el cigarro a terra; i altres senyals de prevenció que prohibissin fets com tocar certs elements del monument per tal de conservar entre tots els visitants el Monestir de Sant Pere de Rodes.

5. Anàlisi de la Gestió Turística del Monestir de Sant Pere de Rodes

5.1. Anàlisi de l'accessibilitat turística del monument

Per tal de realitzar l'anàlisi en qüestió, estudiarem els principals aspectes relacionats amb al monument:

5.1.1. Horari i dies d'obertura:

L'horari del Monestir de Sant Pere de Rodes varia segons la temporada en la que ens trobem. Doncs, de l'1 d'octubre al 31 de maig es pot visitar de les 10h del matí a les 17h30 de la tarda; i de l'1 de juny al 30 de setembre està obert de les 10h a les 20h, encara que cal remarcar que la taquilla tanca 30 minuts abans, i per tant, l'última entrada està permesa mitja hora abans de l'hora del tancament.

Hem de dir també que el monument està obert de dimarts a diumenge (festius inclosos) i tanca sempre tots els dilluns i alguns dies concrets de l'any com els dies 25 i 26 de desembre i, 1 i 6 de gener.

Qui estableix tant aquesta franja horària com els dies de tancament és la Generalitat de Catalunya i el que hem de destacar és que no s'ha basat en cap estudi de la demanda, sinó que simplement ha establert un horari igual o molt semblant per tots els monuments que gestiona aquest organisme públic.

L'opció més adequada que hauria de prendre la Generalitat seria fer un estudi del nombre de visitants per cada dia setmanal i llavors, el dia de festa setmanal hauria de ser el dia que el monument rep menys turistes, per tal de no perdre visitants. Els dies d'obertura han d'anar lligats segons el tipus de turistes que tenim; doncs en temporada baixa, si el que tenim més són grups escolars, si l'obrim de dilluns a divendres ja en tenim prou però si per altra banda, si ens interessa més atraure un públic familiar, hauríem d'obrir els caps de setmana. Pel que fa a la temporada alta seria interessant tenir-lo obert diàriament ja que ens podem trobar amb el cas que el turista no sàpiga que els dilluns està tancat, i hi vagi aquest dia de la setmana i ja no el pugui visitar. El que es podria fer és que el personal del monument s'ho combinés per treballar els dilluns; d'aquesta manera hi hauria unes persones treballant el dilluns i que podrien tenir festa el dimarts (per exemple), i uns altres treballadors tindrien festa el primer dia de la setmana però treballarien el dimarts; i s'ho podrien anar alternant cada setmana. Amb aquesta iniciativa trobaríem els

monuments oberts tots els dies en temporada turística i així hi hauria turistes que no es trobarien amb tots els monuments de la Generalitat tancats els dilluns. D'altra banda, trobem correcta que els dies 25 i 26 de desembre estigui tancat, al igual que els dies 1 i 6 de gener ja que són dies on la gent està amb la família i són dies destacats en el calendari cristià; i segurament resulta més tenir tancat que obert, a causa del baix nombre de turistes que el visiten durant aquests dies en concret.

I el mateix estudi s'hauria de fer per concretar la franja horària ja que per determinar els horaris, s'ha de tenir en compte aspectes com el temps necessari per visitar el Monestir i cal saber també quin és el moment del dia en què es venen més entrades. Aquest últim aspecte el podem trobar estudiant les estadístiques; cada entrada té un registre i seria interessant agrupar-les en franges horàries i així visualitzaríem la franja horària en la que rep més visitants. Encara que el personal del Monestir ens ha comentat que aproximadament les hores on hi ha una major afluència de visitants, és el matí de 11.30h a 13.30h i a la tarda de 17h a 18.30h. Doncs, potser caldria estudiar si val la pena obrir a les 10h i tancar a les 20h perquè és una de les diferències que hem de remarcar ja que és un dels pocs monuments gestionats per la Generalitat que tanca a les 20h, gairebé tota la resta tanca a les 19h. Aquesta diferència horària no es basa en res en concret sinó que fa molts anys enrere es va decidir sense cap fonament tancar a les 20h i s'ha mantingut fins al dia d'avui. Doncs, s'hauria d'estudiar si realment val la pena tancar una hora més tard que la resta de monuments ja que segons fonts del monument, no hi ha gaires visitants durant aquesta hora i sembla indicar que no resulta a compte si mirem les despeses que comporta, tant de personal com de manteniment del Monestir.

En resum, podríem dir que és necessari realitzar un estudi rigorós de l'horari ja que com hem comentat anteriorment, ha de basar-se amb el nombre de visitants que rep el monument. Doncs, si els turistes hi van a partir de les 11h del matí, potser s'haurien de plantejar obrir més tard o pel contrari, si a les 18.30h el nombre de visitants es redueix considerablement, també haurien de tancar-lo abans. El mateix passa amb el dia setmanal de festa (el dilluns) ja que és el dia en què el monument està tancat al públic però s'hauria de mirar si realment és el dia que resulta més tancar, esbrinar si és un dels dies on el Monestir rep menys visitants. S'hauria d'estudiar si resultaria més tancar un altre dia de la setmana; però el que no es pot fer és tancar tots els monuments gestionats per la Generalitat de Catalunya sense guiar-se per un estudi de la demanda i posar normes comunes d'aquest tipus. Però pel que fa a la temporada alta, com s'ha comentat anteriorment, l'opció més adequada seria no tancar cap dia. S'ha de fer un horari per cada monument i no fer-ho

conjuntament, sinó que s'han de basar amb la demanda per establir el dia festiu. Això s'ha de fer per obtenir més visitants i per tant, no perdre turistes però també per no tenir pèrdues econòmiques

En definitiva, bàsicament podríem dir que els horaris i els dies d'obertura han de ser flexibles i s'han d'adaptar a les necessitats dels visitants i també han d'establir-se segons el tipus de públic que volem atraure i això només s'aconsegueix fent un estudi dels turistes per tal de treure'n les conclusions necessàries.

5.1.2. Tarifes, polítiques de descompte i dies d'entrada lliure

Primer de tot, recordar que la botiga és qui ven les entrades del Monestir de Sant Pere de Rodes; però qui decideix els preus i els descomptes és el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

El preu de l'entrada normalment és de 3,60€ tot i que hi ha una tarifa reduïda de 2,40€ que s'aplica als joves fins a 21 anys, als titulars del Carnet Jove, a grups de 25 persones, a posseïdors de Carnet de família nombrosa i a membres nacionals i internacionals relacionats amb els monuments. Una de les altres polítiques de descompte és aplicar un 20% de reducció sobre la tarifa reduïda (1,92€) per la compra d'un nombre determinat d'entrades. Aquesta tarifa s'ofereix als majoristes que compren un mínim de 500 entrades amb la condició que s'han d'adquirir d'una sola vegada, és a dir, agafar-les totes a la vegada i només poden ser utilitzades durant els 6 mesos següents a la seva adquisició. A més a més, l'entrada és gratuïta per les persones majors de 65 anys, a menors de 7 anys i a grups escolars acompanyats de professorat. El que és important del preu, és que l'entrada inclou la visita al Monestir, l'audiovisual i la guia per seguir individualment el recorregut. S'ha de tenir en compte perquè a molts monuments, l'entrada només inclou la visita i els serveis complementaris com l'audiovisual o la guia, tenen un cost addicional.

Cal dir també que hi ha uns dies que són d'entrada lliure, el que significa que no s'ha de pagar per visitar el monument. La visita és gratuïta per tothom cada dimarts, el dia de festa major de El Port de la Selva (18 maig), per Sant Jordi (23 d'abril), el dia Internacional de monuments (20 maig), per la Diada Nacional de Catalunya (11 de setembre) i durant les Jornades Europees del Patrimoni (l'últim cap de setmana de setembre).

Ara que ja hem dit quina és la tarifa de l'entrada al Monestir i hem explicat les polítiques de descompte i els dies d'entrada lliure; farem un anàlisi d'aquests 3 aspectes i en farem una conclusió.

Començarem parlant de la tarifa del Monestir ja que és el preu general que han de pagar els turistes que volen visitar el monument. El preu estàndard de l'entrada és de 3,60€ i és el que paga la majoria dels visitants del Monestir; però cal dir que és un preu una mica elevat i pot ser que no sigui assequible per tots els turistes i a més, si el comparem amb altres monuments de la comarca de l'Alt Empordà, tots tenen un preu més econòmic. Per exemple, l'entrada a les Ruïnes d'Empúries i la Canònica de Santa Maria de Vilabertran tenen un cost de 2,40€, per tant, el preu normal és la tarifa reduïda que ofereix el Monestir; i a més dir que el preu reduït de la Canònica de Vilabertran és de 1,80€. Altres exemples són la Ciutadella de Roses amb un preu de 3€ (reduïda 2,50€), el Museu de la Tècnica per també 3€ (reduïda 2€), el Museu de l'Empordà té un preu de 2€ (reduït 1€) o el Castell de Sant Ferran de Figueres (3€ i inclou audioguia), entre d'altres; però amb l'excepció del Museu Dalí de Figueres que és d'11€, tot i que 1€ va destinat al Museu de l'Empordà de Figueres, tal i com va indicar el mateix artista Dalí (reduïda 8€) i la Casa-Museu Salvador Dalí (normal 10€ i reduïda 8€); però al ser una fundació privada, els preus són molt més elevats que tots els altres museus i monuments.

Volem dir que un turista de sol i platja no té com a objectiu principal la visita de monuments però normalment visita algun element patrimonial, i creiem que pot arribar a descartar el Monestir de Sant Pere de Rodes pel preu excessiu de la seva entrada, en comparació als preus d'altres monuments perquè ja que són més barats. Realment això és així si és aquest tipus de turista ja que si es tracta d'un turista cultural anirà a visitar el màxim de monuments que pugui i si descarta el Monestir de Sant Pere de Rodes serà per un altre motiu, segurament diferent al preu.

A continuació ens centrarem amb les polítiques de descompte. En primer lloc, trobem la tarifa reduïda que com ja havíem dit anteriorment s'aplica a alguns sectors de la població que pagarà 2,40€ per cada entrada i així, s'estalviarà 1,20€. La tarifa reduïda és molt important ja que s'ofereix a un públic que pot tenir dificultats econòmiques i que hagin de suprimir la visita perquè no puguin destinar una part del seu pressupost al patrimoni; recordem que la platja és gratuïta. Aquest públic amb pocs recursos són els joves i les famílies nombroses, ja que aquestes últimes han de comprar com a mínim 5 entrades, si els nens tenen més de 7 anys encara que depèn dels membres que siguin però família nombrosa es considera a partir de 3 fills, i llavors hi ha l'entrada dels pares. Doncs, si els hi apliquen un descompte sobre la tarifa normal, els hi serveix com a incentiu i els motivaran a realitzar la visita. També s'ofereix aquesta tarifa als grups de mínim 25 persones i en aquest cas, pensem també es podria oferir aquesta reducció a grups amb un nombre més reduït de persones ja que hi ha per exemple; moltes famílies que viatgen juntes o grups d'amics que de seguida sumen 10

ò 15 persones; i no caldria que fos un grup organitzat ja que normalment els grups de 25 persones són grups d'excursions estructurats. I finalment, també paguen aquest preu els membres d'entitats nacionals i internacionals relacionades amb els monuments perquè normalment hi van per motius professionals. També dir que com creiem que la tarifa normal s'hauria de disminuir, aquesta tarifa reduïda també ja que molt econòmica tampoc és, comparant amb els altres monuments, és més normal que reduïda.

Un altre descompte que s'aplica és el 20% de la tarifa reduïda als majoristes que compren un mínim de 500 entrades de cop. Per tant, cada entrada els costa 1,92€ però acaben només pagant 0,48€ menys que la gent que gaudeix de la tarifa reduïda i s'estalvia 1,68€ si ho comparem amb la tarifa normal de 3,60€. Doncs és per aquest motiu, que no hi hagi majoristes que comprin 500 entrades, perquè la diferència no és gaire i si organitza grups de 25 persones, ja li apliquen la tarifa reduïda i no acaba pagant ni 50 cèntims d'euro més per entrada. Un altre inconvenient que hi ha amb aquesta política de descompte, és la seva caducitat ja que només poden ser utilitzades durant els 6 mesos següents a l'adquisició. Per tant, el majorista no vol arriscar-se a comprar una quantitat tant gran d'entrades amb una validesa tant curta de temps. Doncs, s'haurien de replantejar aquesta tarifa i oferir-la per la compra de moltes menys entrades o si més no, amb una caducitat d'un any com a mínim perquè amb 6 mesos no els hi dóna temps de vendre-les totes, a menys que tingui una previsió de reserves de grups grans.

La última política de descompte que hem de destacar, és que anteriorment existia un carnet semestral amb el que els turistes podien visitar tots els monuments gestionats per la Generalitat i com el seu nom indica, tenia una validesa de sis mesos i un cost aproximat de 9€. Però l'any 2006 el varen suprimir perquè a causa de diferents motius, un d'ells la distància entre els monuments, van fer que no funcionés. És una llàstima perquè haguessin pogut augmentar la demanda dels catalans a tots als monuments ja que bàsicament estava destinat a la població autonòmica i, hagués estat molt important per tots aquests atractius culturals. Potser s'hauria de tornar a provar però canviant alguns aspectes com augmentar la caducitat del carnet a un any, per donar més temps als turistes; o fer una bona promoció del carnet per tal d'aconseguir fer créixer la compra del carnet.

L'últim apartat que parlarem fa referència a la tarifa gratuïta i als dies d'entrada lliure que com ja sabem, són dies on l'entrada és gratuïta per tothom.

Si parlem de la tarifa gratuïta; no paguen entrada els menors de 7 anys, els majors de 65 anys i els grups escolars acompanyats de professorats. Doncs, que s'ofereixi a la gent gran que té més de 65 anys és molt correcta ja que normalment estan jubilats i la seva pensió és força baixa; i això pot

comportar que no tinguin prou diners per arribar a final de mes i si haguessin de pagar entrada, segurament no el visitarien. Pel que fa als nens, és obvi que no paguin si tenen menys de 7 anys ja que visiten el monument perquè van amb els pares però a aquesta edat encara no tenen gaire clar en què consisteix una visita i per tant, el que realment fan és caminar i mirar. I per últim, els grups escolars tampoc paguen entrada ja que d'aquesta manera s'incentiva a les escoles a portar els nens al Monestir de Sant Pere de Rodes i fer que el coneguin, només paguen la guia.

Pel que fa als dies d'entrada lliure, trobem un dia a la setmana que és gratis per tothom. Doncs, s'estableix el dimarts com a dia setmanal d'entrada lliure on en principi, l'objectiu principal hauria de ser augmentar el nombre de visitants per aquest dia perquè teòricament hauria de ser el dia que el Monestir rep menys visitants. Però passa el mateix que el dilluns, que no s'ha fet cap estudi que determini que el dimarts és el dia que reben menys visitants i que indiqui per tant, que és el dia que s'ha d'oferir entrada gratuïta per tal d'incentivar els turistes i fer augmentar la demanda. A més a més, sabem que el dia que el Monestir rep més visitants és el dimarts; suposem que és perquè és el dia d'entrada lliure i com que el dilluns està tancat, aprofiten per visitar-lo els dimarts. Doncs, el dimarts és el dia que el Monestir rep més visitants ja que aquests no han pagar res per visitar-lo però, cal puntualitzar que anteriorment no es va estudiar si era el dia de més baixa demanda sinó que simplement es va dir que era el dimarts i potser resultaria més establir aquesta política un altre dia de la setmana. En resum, dir que encara que actualment el dimarts sigui el dia que rep més turistes perquè és gratuït, s'hauria d'estudiar quin és el dia que reben menys visitants i establir-lo com a dia d'entrada lliure per complir l'objectiu d'aquesta iniciativa, fer augmentar la demanda el dia de menys aflluència de visitants; perquè potser encara que no fos gratuït els dimarts hi continuaria havent-hi gent.

I per altra banda, hi ha una sèrie de dies a l'any amb entrada lliure. Són dies amb importància històrica o cultural com Sant Jordi (23 d'abril), Festa Major de El Port de la Selva (18 de maig), dia Internacional de Monuments (20 de maig), entre d'altres. El que podem dir és que és positiu incentivar la visita dels turistes amb l'entrada gratuïta aquests dies puntuals perquè són dies festius i destacats i, és una bona manera d'atraure els visitants.

Per últim, hem de dir que a partir del 5 de maig d'aquest any 2008, hi ha hagut una variació a les tarifes. Doncs, com a diferències del que hem descrit i analitzat anteriorment trobem que la reduïda s'aplicarà també als pensionistes, famílies monoparentals, carnet d'estudiant i a associacions culturals amb conveni, enlloc de membres nacionals i internacionals relacionats amb els monuments. A més,

ho gaudiran els joves fins a 21 anys, carnet jove (persones menors de 25 anys) i grups de més de 25 persones; els mateixos que abans del canvi de tarifes de maig. Doncs, s'afegeixen sectors que es beneficiaran d'aquesta tarifa reduïda, però si ens hi fixem podem observar que són persones que poden tenir dificultats econòmiques per visitar el monument; excepte a algunes associacions culturals que també se'ls aplica aquesta tarifa més econòmica. També hi ha hagut un canvi amb la tarifa gratuïta i ara es destinarà als mateixos col·lectius d'abans (menors 7 anys, etc.) i a més, a les famílies nombroses, membres de l'ICOM (El Consell Internacional de Museus és una organització internacional de museus i professionals, dirigida a la conservació, manteniment i comunicació del patrimoni natural i cultural del món), estudiants universitaris acreditats, docents i amb el Carnet Club Súper 3 (de 0 a 14 anys). Doncs, podem dir que trobem com a diferència clara dels preus que són vigents fins al maig les famílies nombroses que ara tenen l'entrada gratuïta i és que com ja havíem comentat, aquestes famílies han de comprar mínim les dues entrades dels pares més les 3 entrades dels fills, en el cas que siguin majors de 7 anys; i a partir d'ara ja no n'hauran de comprar. Pel que fa als altres sectors, està bé que no paguin els estudiants universitaris perquè així hi ha una major possibilitat que realitzin la visita, i els docents és gratis perquè normalment hi van per motius acadèmics o per acompanyar grups escolars. I a més, destacar que és important pensar amb els nens que tenen el Carnet del Club Súper 3 perquè sempre van amb la família i si el Monestir apareix al llistat de monuments que poden visitar gratuïtament amb el carnet, hi haurà més pares que el coneixeran i faran una excursió per visitar-lo.

Doncs, un dels canvis que no entenem és que si pels estudiants universitaris és gratuït, perquè per les persones que tenen el carnet d'estudiant només se'ls aplica la tarifa reduïda ja que els haurien d'aplicar la mateixa a cada un d'ells, reduïda o gratuïta. Pel que fa a totes les altres diferències; creiem que és important que altres sectors de la població puguin beneficiar-se d'una tarifa inferior a la normal, ja sigui amb una reducció parcial o total (gratis). En principi, aquesta actuació hauria de ser positiva pel Monestir ja que si ofereixen una tarifa inferior a uns sectors del públic en concret, és per aconseguir augmentar la demanda del monument ja que si hi ha més gent que se'n beneficia, el que es pretén és que vinguin més turistes.

5.1.3. Els serveis complementaris del Monestir

▪ *Bar-restaurant*

En primer lloc, parlarem de la seva gestió que com ja hem descrit anteriorment, la dur a terme una empresa privada que li paga un lloguer mensual al Monestir; i per tant, tots els beneficis són pel restaurant. Però que cal dir que encara que la gestió sigui d'una empresa externa, el restaurant es

troba dins el monument i per tant, segueix unes normes comunes al Monestir; com l'horari ja que ha de tancar tots els dilluns i tots els altres dies que no obre el Monestir (25 i 26 de desembre, 1 i 6 de gener) i, està obert fins les 20h del vespre, excepte quan el Monestir té obert pel Festival de Música. Però aquesta empresa també té les seves pròpies normes com per exemple, es permet fumar dins en el restaurant quan en el Monestir està prohibit.

La primera conclusió que traiem de la seva gestió és que és evident que el Monestir no tingui cap comissió dels beneficis del restaurant ja que a canvi, cada mes rep els diners del lloguer de l'establiment. L'única entrada al restaurant és la del Monestir tot i que fa uns anys es volia fer una segona entrada des de fora del Monestir per tal que el restaurant pogués estar obert fora dels horaris del monument, però finalment no es va realitzar. Hagués estat beneficiós pel restaurant ja que per exemple, si ens centrem amb les normes horàries, dona la sensació que qui surt més perjudicat és el restaurant perquè el Monestir tanca a les 20h del vespre, i com que el restaurant està obligat a seguir el mateix horari només pot oferir menús al migdia i no pot servir sopars; doncs perd ingressos ja que només recaptarà els diners del llarg del dia. Però per altra banda que hagi de tancar els dilluns, segurament li surt més a compte perquè si no hi ha visitants en el Monestir el més segur és que poca gent anés al restaurant; a diferència de si obrissin al vespre perquè a la gent li agrada sopar fora i més a un restaurant des del que a la nit es pot gaudir d'una vista de tot el Cap de Creus ben il·luminat. El tancament dels altres dies; Nadal, Sant Esteve, 1 i 6 de Gener, tampoc l'afecta negativament ja que tothom sap que aquests dies la gent està amb la família i no solen anar a dinar a un restaurant; i creiem a més, que si el restaurant ho pogués escollir, optaria també per tancar. Hem de dir però, que el restaurant no té obert als vespres però hi ha una excepció; quan té lloc el Festival de Música on després de cada concert el restaurant ofereix un sopar especial (25-30€ per persona) que obligatòriament ha de reservar-se prèviament. Doncs, cal fer reserva prèvia si es vol sopar després dels concerts i també si es tracta d'un grup que visita el Monestir un dia normal i vol quedar-s'hi a dinar, però en canvi, si és un particular no és necessari. És normal que sigui necessari reservar pels sopars del Festival de Música ja que així es pot fer una prèvia previsió i planificació, al igual que si hi ha un grup força nombrós que es vol quedar a dinar al restaurant del Monestir ja que sinó seria un caos pel restaurant i l'únic que causaria si no es reservés seria un mal funcionament. Però un particular, no s'ha de reservar ja que quan s'elabora el menú diari ja es fa una previsió de la gent que pot arribar a venir, sempre es poden basar amb les estadístiques dels visitants d'anys anteriors i almenys se'n poden fer una idea.

Si ens centrem amb la capacitat del restaurant, en un principi era de 40 persones però es trobaven limitats ja que era molt poca la gent que podien servir i per exemple, no podien assumir

un autocar amb aproximadament 50-60 persones. Per això, aquest any 2008 s'està reformant el restaurant de manera que la capacitat s'ampliarà a unes 100 persones i és també per aquest motiu que alhora s'està ampliant la cuina, per poder cuinar per més del doble de clients que podien rebre abans ja que anteriorment només podien anar-hi 40 persones i ara n'hi cabran unes 100, i si no amplien la cuina no podrien cuinar per tanta gent. Aquesta reforma serà molt positiva ja que si tenim en compte que durant l'estiu són 1000 persones les que visiten el Monestir, i que moltes van al restaurant encara que sigui a prendre alguna cosa, l'aforament era limitadíssim; però no només a l'estiu sinó també a la primavera quan passen pel Monestir unes 400 persones, i fins i tot, en temporada baixa (novembre a març) quan la demanda és d'un 50-100 persones; el restaurant quedava petit. L'ampliació de la cuina també té un altre objectiu ja que permetrà oferir a part del menú, una carta més completa amb plats ben variats. Aquesta actuació també és molt positiva ja que hi ha gent que potser prefereix escollir de la carta; encara que el menú que ofereix és molt econòmic (10€) i està compost d'un primer i segon plat, i els postres, a més del pa i l'aigua. Els preus dels productes estan en quatre idiomes: català, castellà, francès i anglès; i és important perquè així ho entenen la majoria dels turistes. Les tarifes del restaurant i també de la botiga, les escull la Generalitat de Catalunya. Concretament, es regulen amb l'ordre de 22 de desembre de 1999 per la qual es fixen els preus de visita pública als monuments gestionats pel Departament de Cultura i dels serveis que s'hi presten. Per tant, estan regulats en els contractes de concessió per tal que no siguin preus desorbitats. I més en el restaurant de Sant Pere de Rodes ja que no hi trobem més oferta de restauració i segurament, si fos el mateix restaurant qui els fixés; s'aprofitaria de la situació que és l'únic restaurant i els preus serien molt més elevats.

En aquestes obres però, hi trobem un inconvenient i és que en principi, s'acabaran al juny però no ens informen enlloc; cap pàgina web ens indica que el restaurant estigui tancat per obres fins al juny i evidentment, un turista pot arribar al Monestir amb la intenció de menjar-hi i haver de canviar els plans. Per altra banda, la data de finalització de les obres és molt correcta ja que almenys estarà obert per temporada alta, juliol i agost; encara que les podien haver fet quan el Monestir rep menys visitants, de l'octubre al març aproximadament.

Doncs, hem dit que el restaurant ofereix menú diari al migdia i que quan reobri les seves portes durant el mes de juny, hi haurà l'opció d'escollir els plats a la carta; però com que alhora és un bar, la gent podrà continuar prenent l'aperitiu o la beguda que vulgui. El restaurant, que sigui al mateix temps un bar està molt bé ja que si el turista ja ha menjat i només vol prendre algun refresc i descansar, té aquest servei.

Del restaurant també cal ressaltar que a diferència del Monestir permet pagar tant en efectiu com amb la targeta de crèdit. Per tant, és un servei més que ofereix i a part, és un avantatge que li proporciona ja que si un turista no porta prou efectiu, pagarà amb tarja i podrà prendre el que vulgui, no se n'haurà d'abstenir.

Pel que fa a la neteja, és el mateix personal del restaurant qui se n'ocupa, doncs no és la mateixa empresa que neteja el Monestir la que també neteja el restaurant.

Dins el restaurant, trobem dos aspectes negatius. El primer fa referència als clients del restaurant ja que hem de ressaltar que només els visitants del Monestir poden anar al restaurant; és a dir, només si visiten el Monestir podran anar a dinar o a prendre un refresc al restaurant. Doncs, si un visitant o excursionista del Parc Natural vol anar al restaurant però en principi, no té la intenció de visitar el Monestir només té com a opció comprar l'entrada del monument i llavors, podrà anar al restaurant, visiti o no el Monestir. Tot i que cal dir que el personal del Monestir té bona fe i disposen d'una tarja que la donen a alguna persona que només vol anar a comprar una aigua, així va al restaurant amb aquesta tarja i s'asseguren que tornarà perquè ha de retornar la tarja a l'entrada; i així el turista està content i potser ja visitarà el Monestir un altre dia o potser ja el va visitar, o també és possible que no el visiti mai per falta de temps o de voluntat, però segur que estarà content i farà una bona difusió bocaorella. I el segon aspecte negatiu que trobem són els lavabos, perquè dins el restaurant no en trobem i per tant, tothom ha d'anar als del Monestir que estan situats a la mateixa planta que el restaurant, just al costat. Estem d'acord que els clients del restaurant són els mateixos visitants del Monestir però l'inconvenient el trobem perquè els lavabos del Monestir no donen a l'abast i per tant, una solució seria posar lavabos dins el restaurant de tal manera que repartiríem la gent segons si en aquell moment estan al restaurant o si estan visitant el Monestir. D'aquesta manera, no es crearien les cues quilomètriques que comporten mal estar en els turistes.

En resum, acabarem l'anàlisi del restaurant dient que el restaurant és un servei excepcional ja que per un turista és molt important que hi hagi un lloc on poder prendre alguna cosa i alhora descansar. A més a més, cal destacar que és l'únic monument gestionat per la Generalitat que ofereix aquest servei de restauració, per tant, ofereix una gran oportunitat pel Monestir. Tot i que hi ha alguns punts que ja hem detallat, que s'haurien d'acabar de revisar com l'horari que ha de seguir i que el perjudica amb no poder servir sopars durant tot l'any, també podrien solucionar el tema dels lavabos construint-ne uns dins el restaurant i podrien obrir les portes a totes les persones, tant els que volen visitar el Monestir com en els que no, tot i que de la manera que està actualment beneficia en part el monument, ja que hi haurà persones que pagaran l'entrada per anar

al restaurant i també el visitaran; però altres persones potser només aniran al restaurant i per tant, el Monestir tampoc es beneficia ja que només paguen l'entrada per anar a menjar i no per visitar-lo.

De totes maneres i com ja hem demostrat, el servei de restauració és molt positiu perquè per una banda, el restaurant beneficia el Monestir ja que hi ha turistes que vénen fins i tot al migdia, perquè el monument no està tancat i si volen dinar es poden quedar allà mateix però si no hi hagués restaurant, la gent no hi aniria al migdia, perquè a causa de la seva ubicació, haurien de dinar abans o després de pujar a la muntanya de Verdera. I per altra banda, el restaurant obté uns guanys amb els visitants del Monestir; per tant, hi ha un benefici recíproc.

▪ *Botiga de records*

L'any 1996 es crea la botiga i la seva recepció, i és a partir d'aquest moment quan el Monestir ofereix aquest servei. La gestió de la botiga sempre l'ha dut a terme una empresa privada però ha de complir una sèrie de normes del Monestir; com l'horari i els dies de tancament ja que no tindria lògica obrir la botiga si el monument està tancat. En un principi, la botiga a canvi de gestionar-la, s'encarregava de la neteja del Monestir però a partir del 2006, paga un cànon de lloguer i la neteja del Monestir la fa una altra empresa; i evidentment la botiga va al seu propi càrrec. Pensem que és millor que pagui un lloguer perquè d'aquesta manera, el Monestir rep una quantitat al mes que li permetran recaptar més diners i poder restaurar altres parts del monument. Per una altra banda, dir que a la botiga és on els turistes poden trobar-hi records del Monestir però a més, està obligada a vendre les entrades del bé cultural però sense rebre res a canvi; és a dir, tots els beneficis van al Departament de Cultura. Òbviament, aquesta imposició està fixada al contracte però per la botiga és injust ja que ha de vendre les entrades i per tant, estar pels turistes del monument però a més, ha de pagar un lloguer. Creiem que podrien posar una persona dins la botiga però a càrrec del Departament de Cultura que vengués les entrades ja que cal destacar que si la persona de la botiga en aquells moments està venent tiquets, i alhora hi ha un visitant que vol comprar un "*souvenir*"; s'haurà d'esperar a que acabi i després l'atendran. Això és molt negatiu per la mateixa botiga perquè molts turistes potser preferiran anar-se'n sense comprar res abans que estar allà esperant. Per altra banda, hem de ressaltar que la botiga és l'encarregada d'organitzar i vendre les visites guiades, i en aquest cas, sí que es queda tots els beneficis. És positiu per la botiga perquè en treu uns beneficis que no provenen de la venda de "*souvenirs*" i que l'ajuden a pagar el personal i el lloguer mensual però en canvi; és negatiu pel Monestir perquè ho podrien organitzar ells mateixos i es quedarien tots els guanys. Un altre fet destacable de la botiga, és la seva forma de pagament ja que no accepten cap tipus de targeta de crèdit i que només deixin pagar en efectiu és un problema greu perquè hi ha molts turistes que no porten gaires euros a sobre sinó que ho paguen tot amb la tarja. A més a més,

aquesta situació és cada vegada més freqüent perquè la gent a conseqüència de la delinqüència, com els carteristes, s'ha tornat més desconfiada. És important acceptar diferents formes de pagament perquè ens podem trobar per exemple, amb turistes que no puguin pagar l'entrada del Monestir i hagin de marxar o que vulguin comprar un record i no portin prou efectiu. És veritat que poden anar a Vilajuïga a treure diners al caixer automàtic però segurament, la majoria dels visitants no estan disposats a baixar i tornar a pujar. Una altra solució seria posar un caixer automàtic, però és una opció més absurda ja que el més fàcil seria tenir un datàfon i acceptar targetes de crèdit. I per acabar, volem comentar l'entrada de la botiga que és en definitiva, l'entrada al Monestir; perquè creiem que no queda clara. Doncs, de tots els dies que hem anat a visitar el monument, ens hem trobat amb gent que es pensava que s'entrava per on és la sortida. I és que el més habitual no és entrar per la botiga sinó sortir-ne ja que és una manera d'incentivar la compra de records, la botiga gairebé sempre la trobem després d'haver realitzat la visita. Creiem que haurien de separar el que és botiga de la recepció del monument, perquè l'espai de la botiga és petit i s'hi concentren molts visitants. En canvi, podrien posar una recepció, amb una persona del Dpt. de Cultura, on hi ha la sortida del monument i canviar el recorregut dels visitants, per tant, entrar per on ara és la sortida i que molts visitants es pensen que és l'entrada; i el que és més lògic, sortir per la botiga.

▪ *Lavabos*

Els lavabos són públics i gratuïts, i per tant, entren amb el preu de l'entrada. N'hi ha dos per dona i dos per home, i ho volem ressaltar perquè si tenim en compte el nombre de turistes que visiten el Monestir durant un dia, podem confirmar les grans cues que es creen al lavabo; sobretot al pic de l'estiu (juliol-agost) on hi passen unes 1.000 persones diàries. A més, cal destacar que el restaurant no té banys i això comporta que tothom hagi d'anar als del Monestir. En definitiva els clients del restaurant són els mateixos visitants del Monestir, perquè recordem que en el restaurant no s'hi pot anar si no es compra l'entrada del monument. De totes maneres, hauríem d'ampliar els que actualment tenim o si més no, que el restaurant en tingués de propis perquè d'alguna manera, es repartirien els turistes, però encara que actualment l'estan reformant i n'hi podrien fer, però no en construiran i per tant, tothom haurà de continuar anant als lavabos del Monestir. Sembla una tonteria però normalment, quan una persona s'ha d'esperar molta estona per anar al lavabo; li crea mal estar i pot comportar un mal record de la visita; i més si tenim en compte que s'esperen fora a ple sol i que crea un esgotament, entre d'altres efectes negatius. Per últim, volem ressaltar que el Monestir disposa d'unes targes que deixen a la gent que estar pel Parc Natural i que no vol fer la visita al Monestir, perquè puguin anar al lavabo. Estar bé perquè representen una mica els lavabos públics de l'espai natural, però encara més per aquest motiu, haurien de construir-ne algun més.

- *Aparcament*

Començarem analitzant cada un dels pàrquings; el primer que trobem anant al Monestir per la Ctra. de Vilajuïga té una capacitat aproximada d'uns 90-100 vehicles comptant automòbils i autocars ja que dels tres, és a l'únic on hi poden aparcar els autocars ja que en aques, poden girar sense problemes. El segon de la Ctra. de Vilajuïga és bastant més petit i estret assumint només una vintena de cotxes, i el de la Ctra. de El Port de la Selva n'hi caben entre 40 i 50. Per tant, podem observar que la capacitat dels pàrquings és molt inferior al nombre de visitants que reben, ja que en total hi caben uns 150 vehicles i el Monestir a partir de Setmana Santa fins a finals de l'estiu, rep entre 400 i 1.000 persones. Llavors, els turistes han d'aparcar els seus vehicles com poden, al mig de la carretera en direcció Vilajuïga ja que moltes vegades d'anar a aparcar a prop del Mas Ventós, a més de 3 quilòmetres de distància del Monestir. Hem de ressaltar que l'any 2006 ja es va construir aquest tercer aparcament situat a la Ctra. de El Port de la Selva, però tot i això la capacitat del pàrquing es queda molt per sota dels cotxes que arriben fins al monument. Cal comentar que tots tres estan asfaltats i vigilats, motiu pel qual fan pagar 1,50€ al dia. Aquest aspecte l'hem de criticar ja que si volen aparcar el cotxe, obligatòriament han de pagar perquè no tenen cap altra alternativa ja que només hi ha aquests tres aparcaments. I com ja sabem, el vehicle més utilitzat és el cotxe, doncs hauran d'aparcar la majoria dels visitants però un cop estiguin allà dalt al Monestir, hauran de pagar per estacionar. I per últim, també hem de dir que tots tres estan lluny del monument; s'ha d'aparcar i caminar entre 15 i 30 minuts, depèn del pàrquing en el que hàgim aparcats. Per tant, els pàrquings estan allunyats del Monestir, un més o menys que l'altre, però en realitat, és la única opció ja que encara que es volgués fer un pàrquing més a prop del monument, a causa de la ubicació del Monestir, seria impossible. Per una banda pot ser un inconvenient, sobretot per la gent gran, ja que si estan una mica delicats el camí els pot resultar llarg i feixuc; però per altra, molts dels turistes els agrada caminar enmig de la naturalesa i gaudir d'uns vista per sobre el Cap de Creus. De totes maneres, cal ressaltar que a les persones amb dificultats motrius se'ls permet arribar fins a l'entrada del monument amb el vehicle. Per tant, potser el que s'hauria de fer és intentar poder acollir més cotxes perquè no hagin d'aparcar a la carretera de qualsevol manera, encara que seria impossible adaptar-lo per mil persones, però potser si augmentar la capacitat actual.

- *Bancs per seure*

Sobre els bancs, hem de comentar que pel nombre de turistes que rep cada dia el Monestir de Sant Pere de Rodes (en temporada baixa hi ha mínim unes 50 persones i en temporada alta aproximadament 1.000 visitants) són escassos ja que en trobem només quatre a l'entrada del monument i concretament un al costat del lavabo. Dels bancs que trobem situats a l'entrada o

sortida del Monestir, volem destacar que n'hi ha poquíssims ja que és la part on es reuneix més quantitat de gent i com que només hi ha una filera de 4 bancs on hi caben encara no quinze persones, els turistes s'asseuen al mur de la jardinera. A més, dir també que al llarg del recorregut trobem pocs seients ja que també se n'hauria de trobar a altres parts del Monestir; com a l'església o al claustre superior. Diguem de posar-ne més perquè els bancs són molt importants, sobretot per la gent gran ja que en algun moment de la visita potser necessita descansar una estona abans de continuar.

- *Ludoteca*

Com ja hem descrit anteriorment, el Monestir ofereix servei de ludoteca durant les nits dels concerts del Festival de Música. Aquest servei és molt favorable perquè d'aquesta manera, els pares poden gaudir del concert amb tranquil·litat; poden escoltar la música sense preocupar-se dels fills, en el sentit que normalment són inquiets. Per aquest motiu, la majoria de vegades, els pares decideixen buscar algú que cuidi dels seus fills mentre ells estan al concert; ja sigui familiar o algun cangur. I aquí és on trobem el problema, molts pares no poden pagar un cangur o van al concert espontàniament i no han tingut temps de trobar ningú; llavors l'opció que escollirien seria deixar d'anar a escoltar l'audició. Per això és tant beneficiós pel Monestir, perquè els pares van al concert amb l'avantatge de tenir els seus fills en una ludoteca on a més de cuidar-los durant una estona, realitzen activitats lúdiques mitjançant joguines o jocs didàctics. I per últim, dir que una altra de les facilitats que posa el Monestir amb aquesta ludoteca és el preu, de tant sols 3€ per nen, doncs molt assequible.

Per altra banda, és coherent que aquest servei no s'ofereixi habitualment en un dia de visita normal perquè, segons el nostre punt de vista, és important alhora que els nens aprenguin coses amb i sobre el Monestir. L'objectiu de la ludoteca durant els concerts del Festival és perquè no encordin als pares i tant uns com altres estan realitzant una activitat gratificant.

- *Arxiu*

En una sala del Monestir hi ha guardada informació variada sobre el monument i que no està oberta públicament sinó que permeten l'entrada per casos excepcionals (estudis, investigacions, etc.). Doncs, seria interessant recollir la informació més destacada i fer una exposició permanent o un museu, per tal de poder fer pública aquesta documentació que pot ser curiosa per molts visitants i és alhora una manera d'atraure'n.

- *Espai per fumar*

Està prohibit fumar a totes les dependències del Monestir, excepte dins el restaurant que com és una empresa privada que té les seves pròpies normes, està permès. En realitat, és una avantatge pel

monument perquè en un principi no es pot fumar però trobem una part a l'interior del monument on no està prohibit. És positiu pel Monestir perquè hi ha molta gent que és fumadora i així se'ls accontenta ja que per exemple, molts necessiten fumar a les dues hores, i sortirien abans del monument. Doncs, si el restaurant no permetés fumar, no trobaríem aquest servei dins el Monestir, i oferiríem un servei menys.

A més a més, creiem que el Monestir hauria d'oferir altres serveis a més dels descrits anteriorment; com l'accés per a disminuïts, el guarda-roba i un mirador.

- *Accés per a disminuïts*

El Monestir de Sant Pere de Rodes no està habilitat perquè qualsevol persona amb algun tipus de disminució pugui visitar el monument i en principi, no s'ha fet cap estudi per intentar trobar una solució al problema.

Cal dir que a causa de la seva estructura, és difícil poder adaptar totes les parts del Monestir però s'hauria d'estudiar amb més profunditat i mirar d'habilitar les parts més destacades i representatives del monument. Per exemple, si ens centrem amb les persones invàlides que van amb cadira de rodes; ens donem compte que es podria posar un ascensor especial per els invàlids, a les escales que baixen fins l'església i també es podria habilitar el claustre inferior de manera que tindrien accés a les dos parts més importants del Monestir. També hauríem de vigilar alhora de col·locar els planells informatius ja que els hauríem de posar segons l'alçada establerta, per tal que ho poguessin llegir o mirar. Llavors, el que es podria oferir és una entrada amb un preu simbòlic ja que per motius del propi monument, només li donem la opció de visitar aquelles dues parts o fins i tot, per aquest motiu, podria ser gratuït. De totes maneres, l'article 32 de la Llei del Patrimoni Cultural Català diu que els béns immobles d'interès nacional només es poden enderrocar, parcialment o totalment, si han perdut els valors culturals que es van prendre en consideració a l'hora de fer la declaració. Com que no és el cas, el monument no es pot enderrocar parcialment i això fa que no es pugui habilitar. Però com hem dit, s'hauria d'estudiar si es pot posar un ascensor i habilitar les parts més importants del Monestir. En canvi, per les persones vidents; podrien posar més eines d'interpretació adaptades com planells especialitzats, maquetes amb volum que mitjançant el tacte poguessin reconèixer-la i evidentment, tots els textos en braile. Una altra eina podria ser una guia sonora ja que com que normalment van acompanyats al llarg de la visita per gent molt propera i que els ajuda; podrien fer una visita amb una guia sonora especialitzada que anés explicant amb el mínim detall la part del monument en què es troben, així com la seva història. Però l'inconvenient que hi ha són les escales, que haurien de reformar-les perquè són perilloses i

complicades, fins i tot per la gent que físicament està bé. I a més a més, podríem disposar de guies especialitzats que amb reserva prèvia, i que fessin la visita guiada a gent que no hi veu. I finalment, haurien de posar pantalles visuals, textos, etc. per tal que les persones que són sord-mudes tinguessin també una visita més fàcil. Alhora seria important oferir-los també la possibilitat de fer una visita amb un guia especialitzat amb reserva prèvia; com amb les persones vidents.

Per finalitzar, dir que s'ha d'adaptar al màxim el patrimoni cultural ja que les persones disminuïdes tenen el dret de visitar tots els monuments. A més, hem de tenir en compte que si una persona amb discapacitats no pot fer la visita, totes les persones que l'acompanyen tampoc tindran cap interès en anar-hi.

- *Guarda-roba*

Dins el monument, no trobem cap mena de taquilla o guarda-roba per tal que els visitants puguin guardar les seves pertinences mentre realitzen la visita. Des del nostre punt de vista, pensem que seria més interessant posar un guarda-roba que taquilles ja que no hi ha prou espai per posar les taquilles que necessitaria el Monestir si prenem de referència el nombre de turistes que rep diàriament. Però dins la botiga, just al costat de la recepció, podrien posar una consigna on els visitants poguessin dipositar la motxilla, la jaqueta, etc. i els permetria fer una visita més tranquil·la perquè hi ha molts turistes que van molt carregats. A més, se'ls podria fer pagar un preu simbòlic als turistes que volguessin fer ús del servei en qüestió, i el Monestir n'obtidria un benefici extra.

- *Mirador*

El Monestir es troba en un punt estratègic ja que està situat a la muntanya de Verdera des on podem gaudir d'una vista excepcional de tot el Cap de Creus. Per aquest motiu, creiem que seria interessant posar un mirador ja que molts turistes els agradaria poder observar amb detall tot aquest entorn del Monestir. Es podria instal·lar un mirador de monedes perquè així podríem obtenir, a la vegada, uns beneficis. Doncs, pensem que seria un servei que atrauria més turistes perquè el Monestir té una vista panoràmica privilegiada.

Podem concloure dient que el Monestir de Sant Pere de Rodes ofereix molts dels serveis complementaris que un monument pot tenir i és molt important perquè són una font d'ingressos extres i és una forma de satisfer el visitant i fer que la visita sigui més agradable. Sobretot és destacable el restaurant perquè hi ha pocs monuments que disposen de servei de restauració dins el mateix monument, sinó que l'oferta està a l'exterior. Tot i que com ja hem comentat anteriorment

a cadascun d'ells, hi ha aspectes que caldria estudiar i retocar per tal de millorar els serveis i alhora, la qualitat del Monestir.

5.1.4. Les eines d'interpretació

- *Ubicació i accessos: Senyalització externa i interna*

El Monestir de Sant Pere de Rodes, com ja hem comentat diverses vegades, està situat al terme municipal del Port de la Selva, concretament a la muntanya de Verdera i per tant, forma part del Parc Natural del Cap de Creus. Doncs, té una situació privilegiada ja que des del Monestir es pot gaudir d'una vista panoràmica de tot aquest entorn natural. Però alhora, la seva situació geogràfica és difícil ja que a un turista li costa trobar-lo. Actualment, podem arribar-hi a través de dues carreteres diverses, a partir de la carretera de Vilajuïga (GEP 6041) o per la de El Port de la Selva. La primera es va fer aproximadament l'any 1970 i la carretera de El Port de la Selva al voltant dels anys 80. Anteriorment a aquests anys només es podia pujar a peu però es van habilitar perquè s'hi pogués pujar amb vehicle propi per tal que el Monestir de Sant Pere de Rodes pogués ser visitat, per això poc després la Generalitat de Catalunya el va començar a reformar (1985) i és quan l'any 1999 pot ser visitat pels turistes. Doncs, la situació és molt important. En el cas dels museus, més o menys, es pot decidir però en un monument no perquè ja està en un lloc; per tant, un dels aspectes que hem d'analitzar és la senyalització, tant l'exterior per tal de trobar el monument, com la que trobem al seu interior.

En primer lloc, ens centrarem amb la senyalització exterior de la que hem de dir que és molt escassa ja que si anem per la carretera de Vilajuïga, no trobem cap cartell indicatiu fins que ja estem dins del poble de Vilajuïga. I això és un defecte molt gran pel visitant ja que si no coneix la zona en qüestió, troba diverses dificultats per trobar el monument. Normalment, la gent que agafa aquesta ruta surt de Figueres o de Roses i en cap de les dues carreteres trobem res que ens indiqui cap on hem d'anar ni tampoc ens assegurin que anem en bona direcció. Anteriorment, hi havia un cartell a la Carretera de Llançà (la carretera que uneix Figueres i Vilajuïga) però fa un temps, la Tramuntana (tipus de vent) es va emportar el senyal que hi havia i no l'han tornat a col·locar, tot i que hem de dir que des del Monestir de Sant Pere de Rodes s'ha informat de la situació però encara estan esperant que el posin. I per altra banda, si el turista decideix agafar l'altre camí alternatiu, és a dir, anar per la carretera del Port de la Selva, la situació és que tampoc trobem cap senyal que els indiqui la direcció que han de seguir per trobar el Monestir. A més, el camí es troba en una urbanització molt amagada i si el visitant no es coneix una mica el territori, no ho troba i s'acaba

perdent. I per últim, en algunes de les senyals que indiquen la direcció del Monestir; hi ha com a informació els quilòmetres que falten per arribar-hi o el símbol del monestir. Són dos aspectes positius ja que és important anar informant de la distància que ens trobem del monument i un símbol és internacional, per tant, ho entendreà tothom. Cal oferir una senyalització externa clara i més excessiva per tal d'aconseguir que el turista arribi al seu destí, en aquest cas, al Monestir de Sant Pere de Rodes.

Per acabar la senyalització externa, només volem fer referència al senyal que es va posar l'any 2007 just a les escales que puguen fins a Sant Salvador per indicar el perill que suposa sobretot pels nens. L'hem de destacar encara que no formi directament part del Monestir ja que es refereix a la zona del castell, però és important avisar als visitants perquè vigilin i tinguin cura en no caure.

La conclusió que en podem treure és que la senyalització externa és molt escassa i molt negativa ja que no en trobem fins que un es troba gairebé en el mateix Monestir. A més, cal destacar que la informació que es dona al turista és insuficient ja que quan el turista s'informa sobre el monument, el situen a El Port de la Selva ja que forma part del terme municipal d'aquesta població però la via més factible per arribar-hi és a través de la carretera de Vilajuïga i això no els hi diuen i, els visitants van cap a El Port de la Selva pensant que es troba en el mateix poble, però el monument està aproximadament a 45 minuts. Doncs, si el turista no va a una oficina de turisme per tal que l'informin sobre el camí que ha d'agafar, normalment s'embolica per camins que no són i acaba trucant el Monestir explicant on es troben i per on han de continuar. Per exemple, s'han trobat amb gent que fins hi tot estaven a la Jonquera i que no sabien per on havien de seguir. Errors així són molt comuns però no és culpa del turista sinó que és perquè no hi ha una correcta senyalització ni es dona una informació fiable i clara, com en els fulletons que com ja veurem, en prou feines hi apareixen aquestes dades. Tot i que sí que cal dir que al fulletó turístic hi ha el mapa que hem analitzat a l'apartat dels fulletons i que com ja hem vist és un mapa orientatiu en el que apareixen les principals poblacions i carreteres; però és força ambigu.

Pel que fa a la senyalització interna, es va reformar l'any 2006 ja que la que hi havia anteriorment era poc informativa i no era gaire coherent. El que trobem actualment, són senyals que indiquen la sortida i l'entrada al Monestir, la compra de l'entrada, els lavabos públics, el restaurant i la botiga. Com hem comentat en altres ocasions, a l'entrada del monument també hi trobem les senyals de prohibit entrar amb gossos i fumar, i cal comentar que és important perquè és una manera de fer conèixer als turistes les normes del monument i que estan obligats a complir. De totes maneres, volem ressaltar que està prohibit menjar a tot l'interior del Monestir, excepte dins el restaurant,

però no hi ha cap senyal que ho indiqui i evidentment, hi ha turistes que compren alguna cosa per picar al restaurant i llavors mengen al llarg de la visita, fins que els avisen i per tant, és el mateix personal del monument que quan els veu els informa de la norma; però és normal que mengin ja que no veuen cap mena de prohibició en tot el Monestir. Dir també que s'està pensant posar el senyal que prohibeixi menjar en tot el recinte, però no sabem si s'acabarà fent o si serà un d'aquests tants projectes que finalment no s'han dut a terme. A més a més, a cada element arquitectònic hi ha el títol de l'element en qüestió, el segle i un número que està relacionat amb el fulletó turístic que donen amb l'entrada i que ens serveix per seguir la visita (exemple: Església S. X-XI n° 2). Doncs, podríem dir que això és un aspecte positiu ja que ens proporciona informació sobre tot el que podem arribar a trobar dins el monument i el turista no es perd dins el Monestir quan vol buscar algun element en concret; ja sigui un element arquitectònic com algun servei dels que ofereix el monument. Pel que fa l'idioma de les indicacions, la major part dels serveis estan anunciats amb símbols (botiga, restaurant, lavabos) i els que no, com és el cas de la sortida, ho estan en català, castellà, francès i anglès. Per últim, hem de dir que a l'interior del Monestir no hi trobem plafons que expliquin aspectes històrics del monument. Creiem que n'hi hauria d'haver per tal d'informar sobre les parts del Monestir i proporcionar informació extra al turista ja que sinó, les úniques dades que tenen sobre el monument, és a partir de la guia explicativa que se'ls dona amb l'entrada. A més a més, els plafons explicatius haurien de contenir les reformes que s'han fet al Monestir i la seva història, fotografies, plànols, etc. i evidentment, haurien d'estar amb els diferents idiomes (català, castellà, francès i anglès). En definitiva, els plafons són molt importants perquè són molt gràfics i s'haurien d'incloure dins la senyalització interior.

Pel que fa al seu accés, cal ressaltar que si el turista no disposa de vehicle propi, ja sigui cotxe, motocicleta o bicicleta; no té la possibilitat d'arribar al Monestir amb un mitjà de transport públic ja que no hi ha cap línia d'autobús que hi vagi directament. Les úniques opcions que té són agafar l'autocar des de Figueres o Roses fins a Vilajuïga i, si el turista es troba a El Port de la Selva, ha d'anar fins a Roses i després fins a Vilajuïga. Pel que fa als seus horaris; durant la temporada d'hivern només hi ha una línia de bus per anar fins a Vilajuïga tot i que a l'estiu es reforcen fins a quatre línies repartides al llarg del dia. Un cop al poble, han d'anar caminant fins al Monestir però es pot tardar gairebé una hora. Doncs, la millor opció que tenen si no disposen de vehicle propi, és agafar un taxi però cal remarcar que no és assequible per a totes les butxaques. Doncs, la majoria de gent hi arriba amb cotxe, ja que és la única opció, a menys que es vingui amb un autocar organitzat.

En resum, pensem que s'hauria de fer un estudi per comprovar si hi ha gaire turistes que deixen de visitar-lo perquè no tenen vehicle propi i segons els resultats; podrien establir una línia d'autobús. Si els resultats diguessin que hi ha molta gent que es troba amb aquesta situació, haurien d'organitzar una línia que sortís almenys des de Figueres, Roses i una última des de El Port de la Selva. A més a més, cada any arriben a Girona més vols de baix cost, i per tant, cada vegada trobem més turistes que vénen amb avió i si no hi ha un mitjà de transport públic, no l'aniran a visitar i per tant, perdem un gran nombre de turistes. Els hi hem de posar més facilitats, perquè no és normal que no hi hagi cap línia establerta ja que hi hauria d'haver alguna possibilitat per arribar-hi en el cas de que no es tingui vehicle propi. Tampoc cal fer 10 línies d'autobús però sí que podrien oferir almenys dos o tres trajectes diaris que sortissin des de la capital de l'Alt Empordà (Figueres), Roses i El Port de la Selva, com a mínim en temporada alta. Per temporada baixa es podria reduir a un trajecte al dia d'anada i tornada; tot i que seria interessant continuar oferint el mateix nombre de línies ja que el que li aniria bé al Monestir és augmentar el nombre de visitants de setembre a juny, però sobretot als mesos d'hivern (octubre a març). Perquè cal remarcar que el Monestir rep 1.000 visitants diaris durant el juliol i l'agost, i el monument no està capacitat per acollir més de mil persones en un dia.

- *Audiovisual*

Dins el reflector, el que antigament era el menjador comunitari dels monjos; els turistes hi poden veure una projecció del monument. Aquesta dependència té una capacitat entre 60 i 70 persones però si tenim en compte els turistes que visiten el Monestir en un dia, aquesta sala es queda petita i per tant, alguns d'aquests visitants s'hauran d'esperar a la següent projecció ja que no hi cabran tots.

L'audiovisual té una durada de 20 minuts, del que hem de dir que és un temps raonable ja que si fos més llarg, la ment humana no ho aguantaria i pel turista seria pesat i aleshores, marxarien abans que acabés. Doncs, amb 20 minuts el visitant és capaç de seguir tota la filmació i entendre-la amb tota la seva totalitat. Una altre dels aspectes que cal destacar, és que està inclòs amb l'entrada i per tant, si no s'ha de pagar l'anirà a veure més gent.

Si ens centrem amb els idiomes que s'ofereix, l'audiovisual es va alternant en català i castellà; és a dir, primer el passen en català i quan acaba, hi ha un descans de 10 minuts i el següent és en castellà. Per una banda és positiu perquè molts dels turistes són catalans i els agrada escoltar la projecció amb la seva llengua; però per altra banda, els espanyols s'han d'esperar mínim mitja hora abans no el posin en castellà. A més a més, cal ressaltar que no només els espanyols són els que miren l'audiovisual en castellà si no també molts estrangers; sobretot anglesos, italians i alemanys ja que no tenen cap altra opció. En canvi, sí que s'ofereix en francès però quan un turista el vol veure, ho ha

d'anar a demanar a l'entrada del monument i trobem que és un punt feble per diversos motius; cada visitant francès que vol veure el vídeo ha d'anar a la botiga i demanar-lo, i potser hi ha persones que no hi aniran perquè els hi farà vergonya anar a demanar que li posin expressament l'audiovisual. Alhora, cal ressaltar que si per exemple hi ha un grup d'espanyols que estan esperant que acabi el de català, el francès s'haurà d'esperar a que acabi també el vídeo en castellà i després li passaran. Doncs representa més d'una hora d'espera i pot haver-hi molts turistes francesos que prefereixin no veure'l i per tant, no coneixeran tant el Monestir. A més a més, no entenem perquè l'audiovisual en francès s'ha de demanar ja que els resultats de les seves estadístiques afirmen que la majoria de visitants són catalans o francesos, i si només ens centréssim amb aquestes dues nacionalitats, podríem donar com a tant per cent 35% francesos i 65% catalans. Doncs, amb més motiu s'hauria de passar també en francès sense la necessitat d'haver-lo de demanar. Encara que estem d'acord en que segurament no tots els visitants estan interessats en mirar el vídeo però de totes maneres, haurien de poder habilitar alguna altra sala on es projectés l'audiovisual en francès i anglès. Així, tindríem dues sales: una amb català i castellà i l'altra amb anglès i francès; i aconseguiríem també que el vídeo el veiessin alhora més persones, doncs augmentaríem la capacitat i no hi hauria tants turistes que s'haurien d'esperar, almenys en temporada mitja i alta.

I per últim, fer referència al tema de l'audiovisual que com bé hem dit; és el mateix Monestir qui fa un relat explicant la seva pròpia història i l'evolució que ha tingut. És important que sigui el mateix Monestir de Sant Pere de Rodes qui ens expliqui la història perquè és una manera d'apropar-se al visitant. A més a més, hi ha un seguit de fotografies, gravats, manuscrits i algunes imatges de la seva restauració; i és important ja que proporciona informació extra i alleuja l'explicació, és a dir, fa que l'audiovisual sigui més agradable. Però cal criticar que l'audiovisual és molt antic i es veu vell, es nota que està fet d'anys enrere; per això fa un temps es va plantejar fer-ne un de nou però finalment no es va acabar de dur a terme el projecte. Seria important canviar-lo perquè el monument ha continuat evolucionant i hi ha fets que no hi apareixen i ara que s'està recuperant els horts, podrien aprofitar per fer-ne un altre que inclogués tot el que hi falta.

▪ *Fulletons*

Com hem descrit anteriorment, el Monestir de Sant Pere de Rodes ofereix als visitants diferents fulletons. En aquest apartat en tornarem a fer referència però ens centrarem amb el seu anàlisi i quan comentem la promoció, en parlarem per darrera vegada.

Doncs, a continuació anirem analitzant cada un dels fulletons per veure quina informació apareix i per esbrinar si hi ha dades que no hi surten i hi haurien de ser per ser uns bons fulletons; sempre pensats per informar al turista sobre el monument en qüestió.

- *Fulletó Monestir de Sant Pere de Rodes*

És el primer fulletó que es va fer sobre el Monestir. Els primers, es va editar l'any 1995 amb els diferents idiomes (català, castellà, francès i anglès) i es van tornar a reeditar el 2002 però només amb català i castellà i els fulletons amb francès i anglès es van anar acabant a poc a poc; mentrestant es van substituir provisionalment amb fotocòpies. L'any 2006 es va fer una nova versió d'aquest fulletó i aquest mateix any 2008 s'han reeditat de nou però ja s'han imprès amb els quatre idiomes. És molt important tenir-los amb les diferents llengües ja que si el nostre objectiu és fer conèixer el Monestir a nivell internacional, és la única manera d'acostar-nos-hi perquè sinó poden entendre els fulletons, no aniran a visitar-lo. A la portada del tríptic, hi ha una fotografia del Monestir de Sant Pere de Rodes i quan l'obrim, ens explica i ens destaca els elements més rellevants del monument i ens explica la història del Monestir. Aquest relat cronològic va acompanyat de fotografies que fan que el tríptic sigui més amè, és a dir, amb les imatges aconseguim que el fulletó sigui més agradable pels turistes i així també mostrem com és el monument en qüestió. També remarcar que en una altra de les pàgines del fulletó, apareix la planta arquitectònica del Monestir en la que hi apareixen les diferents dependències i elements arquitectònics. Per una banda, senyala l'època de construcció de cada part del monument, segons si són del segle X-XI, XI, XII-XIII, XIV-XV o si són obres posteriors. Per altra, en aquest plànol hi trobem l'enumeració dels elements que formen el monument i al costat hi ha el llistat que indica què és cada número (exemple: 5. Absis central). I per últim, dir que a la plana del darrera hi ha un mapa d'una part de l'Alt Empordà que indica les principals carreteres (autopista, carretera nacional, comarcal, altres carreteres i el ferrocarril) i, situa el Monestir de Sant Pere de Rodes i altres monuments, castells, esglésies (etc.) que trobem a la zona. Hem de dir que el Monestir està situat enmig de Vilajuïga, Pau, Palau Saverdera, la Selva de Mar i el Port de la Selva; però no queda gens clar quina és la carretera que s'ha d'agafar per arribar-hi. Doncs, es pot observar la zona a la que es troba, i s'intueix que s'ha d'arribar fins a la zona de Pau, Vilajuïga, Palau Saverdera però no s'acaba de veure cap on s'ha de continuar després. S'hauria de posar una línia que anés des de Vilajuïga o el Port de la Selva fins al símbol del Monestir; per tal de marcar les dues carreteres que poden agafar per arribar al monument i així quedaria molt més clar. En resum, la informació que apareix en aquest fulletó és la història del Monestir que serveix per fer conèixer el monument i llavors, hi ha el plànol del monument que és interessant que hi aparegui ja que s'insinua al turista de les parts que formen el Monestir i que podrà visitar. Aquest fulletó està més pensat per fer conèixer el Monestir de Sant Pere de Rodes, ensenyant la història i les diferents parts i elements que el formen però de totes maneres; hi hauria d'aparèixer aquella

informació que és bàsica pel visitant, com l'horari i els dies de tancament, els dies d'entrada lliure, i almenys les dades de contacte del Monestir de Sant Pere de Rodes, per si té qualsevol dubte i s'hi ha de comunicar. Aquesta informació és primordial perquè el turista si per exemple, vol visitar-lo durant la setmana, no hi podrà anar els dilluns perquè està tancat o també li hem de fer saber que no tanca als migdies. A més, seria interessant posar els serveis que ofereix el Monestir com el restaurant, la botiga o els lavabos. Doncs, pensem que la informació que hi ha sobre la història està molt bé perquè el turista té un coneixement cronològic sobre tot el monument però potser s'hauria de posar més breument i així tenir lloc per incloure altres dades com els horaris o els serveis.

- *Fulletó convencional*

En diem fulletó convencional perquè, com veurem més endavant, és el que més es distribueix i el coneixen com el “flyer”. És un fulletó petit i està compost per un sol full; a la part del davant hi ha una fotografia del Monestir però a diferència de la fotografia del fulletó anterior, aquesta és una imatge en la que es pot observar la situació del monument. Doncs, es pretén ressaltar la vista panoràmica que es pot veure des del Monestir i intentar atraure els turistes per aquesta via. Al darrera, primer trobem a dalt de tot una fotografia del claustre per tal que els turistes es puguin fer una idea de l'interior del monument. A continuació, comunica als turistes l'estil del monument dient que és un conjunt romànic, i per altra banda els recorda aquestes vistes excepcionals que poden gaudir sobre el Cap de Creus. Al ser el fulletó convencional i del que se'n fa més difusió; hi apareix més informació primordial: el telèfon (972 38 75 59), la pàgina web (www.mhcat.cat) i la direcció del Monestir (Camí del Monestir, s/n 17489 El Port de la Selva – Girona), l'horari (de l'01/10 al 31/05 de 10h a 17h +30' i de l'01/06 al 30/09 de 10h a 19.30h + 30') i els dies de tancament (dilluns, 26 i 26 de desembre i l i 6 de gener). Doncs, apareix la informació que és útil pel turista en cas que el vulgui anar a visitar; tot i que també podrien afegir-hi els dies d'entrada gratuïta com el dimarts o el 23 d'abril (entre d'altres dies), i els serveis que ofereix el Monestir ja que és important indicar per exemple; que hi ha restaurant i per tant, si volen poden visitar-lo a mig matí o al migdia perquè hi ha servei de restauració i si poden quedar a menjar. Per altra banda, aquest fulletó és amb quatre idiomes alhora (català, castellà, francès i anglès) perquè només cal traduir la paraula dilluns i quan posen que és un conjunt romànic amb vistes al Cap de Creus, ja que tota la resta és el mateix amb totes les llengües. Així, el Departament de Cultura només ha d'imprimir un fulletó amb el que podrà informar a tots els turistes que parlin o entenguin aquests quatre idiomes i no caldrà fer un fulletó per cada llengua. A més a més, a la part inferior trobem un mapa orientatiu semblant al de l'anterior fulletó; però

aquest avarca geogràficament una part més àmplia ja que veiem les carreteres principals i les secundàries de tot l'Alt Empordà i d'una part de la província de Girona. En aquest, si que apareix la línia aquella que comentàvem que hi hauria d'haver al tríptic anterior; doncs hi ha marcades les carreteres de Vilajuïga i del Port de la Selva que arriben fins al Monestir i almenys el turista veu que el camí que ha d'agafar surt d'aquests dos pobles. Encara que hem de criticar que aquest mapa dóna la sensació que el camí més curt sigui agafant la carretera del Port de la Selva, quan és a l'inversa. Doncs, aquest fulletó té com a principal objectiu fer conèixer el Monestir de Sant Pere de Rodes i per això, comercialitza un fulletó amb quatre idiomes a la vegada que dóna la informació necessària del monument als turistes potencials.

- *Guia del Monestir de Sant Pere de Rodes*

La guia del Monestir de Sant Pere de Rodes es dóna al turista juntament amb la compra de l'entrada del monument. Però cal dir que abans de l'any 2004, si el turista volia la guia, havia de comprar-la per un preu de 15 pessetes primer i de 10 cèntims després i va ser amb l'entrada al Museu d'Història de Catalunya, quan es va decidir donar-la juntament amb el preu de l'entrada. Aquest pas va ser molt important perquè al principi, es feia pagar un preu simbòlic però amb el fet de donar-la gratuïtament amb l'entrada; aconseguim que facin un bon seguiment de la ruta i més quan a l'any 2006 es va fer nova la senyalització interior i que va lligada a aquesta guia. Per tant, hem dit que es dóna amb l'entrada sense cap càrrec addicional però ens suposem que quan es va fer aquest canvi l'any 2004, van augmentar 10 cèntims el preu de l'entrada i així la donen a tothom però el turista no es dóna compta que la paga; i li serà de molt utilitat al llarg de la visita. Si entrem a fer l'anàlisi formal, trobem una imatge d'un dels capitells a la portada; just quan obrim la guia, hi ha una altra fotografia del campanar de l'església del Monestir i just sota, hi ha una breu descripció del monument. A les dues pàgines següents, hi ha la síntesi històrica i a continuació ja comença el que és la guia de la visita. Aquesta dóna una explicació i diu el segle de construcció dels diferents elements del Monestir. Cada element, va amb un número que està relacionat amb la senyalització interior i d'aquesta manera, el turista segueix millor la visita. A més, a la guia hi ha tres plantes del Monestir segons el nivell (nivell 1. Església i Claustre inferior, nivell 2. Claustre superior i plaça i nivell 3. Sobreclaustre i dependències externes) en què ens trobem i situa cada un d'aquests elements en el plànol (exemple. 6. Girola o deambulatori, 14. Plaça o 16. Torre). Els descriu de manera molt clara, ens explica la funció que tenia cada un d'aquests elements i hem de dir que si ens fixem amb el nivell 3 (sobreclaustre i dependències externes), hi trobem parts del monument que són visitables i que formen part de la guia dels "itineraris al voltant del Monestir de Sant Pere de Rodes"; com per exemple l'hospital, el Palau de l'abat o els horts. Al llarg de la

guia, anem trobant imatges representatives d'alguns dels elements que s'expliquen i com ja hem comentat altres vegades, fan que el fulletó sigui visualment més atractiu i posar en imatges el que s'explica és molt agradable pel visitant. En aquesta guia hi apareixen també els serveis complementaris que ofereix el Monestir (audiovisual, Itineraris al voltant del Monestir i les visites guiades, restaurant, lavabos, botiga) i algunes prohibicions (prohibit fumar i gossos) i obligacions (tirar els papers a la paperera). Sobre aquest aspecte, podem comentar que és important recordar als turistes els serveis que tenen a la seva disposició per tal que ho sàpiguen i en puguin fer ús. Per altra banda, que se'ls mostri les prohibicions i obligacions està bé perquè el Monestir té unes normes pels visitants i les han de conèixer per poder-les complir. I per últim, a la part del darrera de la guia hi trobem un mapa de tot Catalunya en el que hi ha situats tots els monuments que gestiona la Generalitat de Catalunya. Doncs, a l'interior del mapa hi ha senyalats els diversos monuments però només hi ha marcades les quatre capitals de cada província (Girona, Barcelona, Tarragona i Lleida) i les autopistes i la Nacional II. Hem de pensar que el turista que té aquesta guia ja està visitant el monument; recordem que la guia la donen amb l'entrada, i per tant, l'objectiu de la Generalitat és ensenyar al turista la resta de monuments que hi ha a Catalunya i no indicar com arribar-hi sinó que el turista primer l'ha de conèixer i llavors, ja s'informarà de com anar-hi. Doncs, podem dir que és una manera d'ensenyar tots els monuments que gestiona la Generalitat, i si a la guia del Monestir de Sant Pere de Rodes apareix un mapa amb tots els monuments, hem de pensar que a les guies dels altres monuments hi ha el mateix mapa i per tant, molts turistes que visiten la resta de patrimoni cultural poden conèixer, a partir d'aquest mapa, el Monestir de Sant Pere de Rodes. I la darrera informació que hi trobem, són les dades de contacte del Museu d'Història de Catalunya ja que fins a l'actualitat està gestionant aquests monuments; encara que d'aquí poc ho portarà a terme l'Àrea de Gestió de Monuments; i les dades del Monestir de Sant Pere de Rodes. Per acabar d'analitzar aquesta guia, volem dir que està amb quatre idiomes: català, castellà, francès i anglès; per tant, està pensada per un públic internacional de manera que ho puguin entendre la majoria dels visitants.

- *Tríptic "Descobreix Sant Pere de Rodes"*

En aquest fulletó hi apareix molta informació que anirem veien a continuació. En primer lloc, trobem els preus de l'entrada per persona i ens diu el tipus de tarifa que s'aplica a cada sector de la població: normal, reduïda (de 7 a 21 anys, al carnet jove, etc.) i gratuïta (dimarts, més de 65 anys, menys de 7 anys, etc.), encara que no diu tots els dies ja que no hi posa el 23 d'abril o el 18 de maig, per exemple. També hi ha els preus de les visites guiades (1h, 1h30, 2h) segons l'idioma amb el que es vulgui la visita i ja avisa que és un preu addicional a l'entrada al monument perquè

així no ens trobarem amb persones que es pensen que sempre és visita guiada i que el preu és aquest. L'única informació que podríem afegir en aquest apartat del tríptic, és posar que les visites guiades amb català i castellà es fan regularment a les 11h, 12h i 13h i que només cal inscriure's a l'entrada. Tampoc informa als turistes estrangers que és obligatori fer reserva prèvia si volen una visita comentada per un guia i segurament, molts francesos o anglesos van al Monestir amb la intenció de fer la visita i si no l'han concertat, l'hauran d'acabar fent individualment. També hi trobem l'horari i els dies de tancament, informació imprescindible pel visitant i, les dades del Monestir (telèfon, fax, email i direcció). A continuació, trobem la informació dels Itineraris al voltant del monument i ens informa també que hi ha una guia amb la podem fer aquest recorregut i que val un euro. També hi ha informació de les visites guiades que es poden fer al conjunt medieval de la Serra de Rodes (Monestir de Sant Pere de Rodes, poblat de Santa Creu i el Castell de Sant Salvador de Verdera) i també indica que cal reserva prèvia. Hi ha informació sobre les activitats educatives que estan pensades per grups escolars (El bagul dels monjos, Ora et labora, etc.), ens diu que es fan durant tot l'any però no comuniquen que s'ha de reservar, tot i que es pot suposar ja que és una activitat per un grup. També comunica les activitats que es porten a terme durant l'estiu (nits de teatre, Festival de Música, Jornades del Patrimoni) i els diferents serveis que ofereix el monument (restaurant, botiga, etc.) i les normes que ja hem vist abans (no fumar, etc.). I finalment, dir que com a la resta de guies, hi ha fotografies del Monestir i hi trobem també el mateix mapa que surt en el fulletó convencional i per aquest motiu, no el tornarem a explicar. En general, aquest tríptic és molt útil perquè informa de totes les activitats i serveis que ofereix el Monestir de Sant Pere de Rodes i a més, està editada amb els quatre idiomes i dona la majoria d'informació que el turista vol saber.

- *Guia "Itineraris al voltant del Monestir de Sant Pere de Rodes"*

Aquesta guia es compra per un euro a l'entrada del Monestir, és a dir, a la botiga. Amb la guia, els turistes poden fer un itinerari per les altres dependències exteriors del Monestir (l'hospital, els contraforts, etc.). Doncs, hi trobem un mapa on es marca el recorregut que s'ha de seguir i un número que equival a cada un dels elements que també estan explicats. Podem dir que està molt ben feta perquè el mapa és clar i la informació és breu però hi diu tot el que es pot dir de cada un dels elements. També ens diu la distància que hi ha del Monestir a cada edificació i ens dona un grau de dificultat (baixa, mitja i alta); per exemple: núm. 9 La Font dels Monjos; té una durada de 2 minuts des del Monestir i és de dificultat baixa. És important que indiqui si el camí és fàcil o no perquè les famílies podran saber si hi poden anar amb els nens o no. A més a més, com que és un recorregut a l'exterior del Monestir, es recorden les normes bàsiques de

comportament a la natura que fan referència als monuments, al foc, a les deixalles, als sorolls, a les plantes i flors, als animals domèstics i sobre l'acampada lliure. És important recordar algunes normes perquè hi ha coses que el turista no pot saber i a més a més, perquè al llarg d'aquest entorn natural no trobem cap senyal indicatiu d'aquestes normes de comportament; doncs només es recorden a la guia. També recomana els llocs de pícnic ja que no està permès a tot el Parc Natural i al ser un itinerari a l'aire lliure on el turista manté un contacte amb la natura; dóna una explicació de la flora i la fauna més rellevant i acompanya cada varietat amb una imatge. Finalment, hi trobem les dades de contacte del Monestir, els horaris i els dies de tancament, els serveis per als visitants del Monestir, i els dies d'entrada lliure. En aquesta guia sí que apareixen tots els dies en els que el turista no pagarà entrada si va a visitar-lo; doncs, a part del dimarts hi ha el 18 i 20 de maig, 23 d'abril, 11 de setembre i per les Jornades Europees del Patrimoni que com varia cada any, no hi ha dates concretes però podrien posar que és l'últim cap de setmana del mes de setembre. Doncs, hem dit que a partir de la guia, el turista pot fer una visita guiada però pel seu compte; però com també indica el fulletó, es fan visites guiades per a grups i escolars i proporciona un número de telèfon (972 387 559) per realitzar la reserva. Tot i que cal remarcar que molts turistes van caminant i van fent l'itinerari sense donar-se compte però com que no hi ha una bona senyalització, si tenen la intenció de fer l'itinerari i no deixar-se cap part, la millor opció és comprar la guia. Els turistes poden trobar la guia amb diversos idiomes (català, castellà, francès i anglès) per tal que la majoria dels visitants pugui realitzar aquesta activitat.

- *Fulletó del Festival de Música*

És un fulletó editat especialment pel Festival de Música que té lloc al Monestir de Sant Pere de Rodes; per tant, està focalitzat només en aquest tema. A la portada hi ha el títol del fulletó que indica l'edició del festival ja que per exemple, hi posa "7è Festival de Música de Sant Pere de Rodes". És important posar l'edició perquè així el visitant sap els anys que fa que es desenvolupa i perquè encara que sembli estrany; quantes més edicions, més renom té el Festival o l'acte en qüestió. A la mateixa portada, també hi trobem una dada bàsica i que és la durada del festival; doncs, ens indica de quin dia a quin dia tindrà lloc (ex. del 8 de juliol al 26 d'agost) i cal destacar-ho perquè la portada és la primera informació que veu el turista; i des del primer moment coneixerà les dates del Festival. Quan s'obre el fulletó, primer hi veiem una breu descripció del Monestir i a continuació hi ha un llistat de tots els concerts que es faran. No hi ha gaire per criticar perquè hi trobem tota la informació que ens interessa: el dia i l'hora de l'actuació, el músic que tocarà i quina obra interpretarà, venda d'entrades (al mateix Monestir i a l'Oficina de Turisme de Port de la Selva), els preus (15€), la possibilitat de fer una visita guiada i de sopar en

el restaurant després de l'audició i, el servei de ludoteca per nens durant els concerts per 3€. A continuació, destacarem alguns aspectes d'aquesta informació que hem esmentat anteriorment i que de cara al visitant, és important que aparegui en el fulletó. Doncs, informa que es poden comprar les entrades en el Monestir el mateix dia del concert, que existeix un abonament de mínim quatre concerts per un preu de 12€ per audició, també diu que amb l'entrada del concert es pot gaudir d'una visita guiada i de l'audiovisual del Monestir; i ens posa els horaris. Finalment, destacar que també informa que el restaurant ofereix un menú especial després del concert; però que cal fer reserva prèvia, però no apareix el preu per persona i hi hauria de ser perquè sinó pot haver-hi persones que només hi telefonin per demanar informació, i si en el fulletó hi surtis el preu del menú, el restaurant s'estalviaria algunes d'aquestes trucades amb caràcter informatiu. Finalment, senyalar que a la part posterior del fulletó, hi apareix l'organitzador del concert (Opus Artis) i els col·laboradors (Ajuntament Port de la selva, Novara Hotels, etc.) que han fet possible l'edició d'aquest fulletó. De totes maneres, dir que en general, hi apareix la majoria de la informació que pot haver-hi sobre el Festival i per tant, si se'n fa una bona difusió, s'aconseguirà l'afluència de gent esperada.

- *Fulletó "Un estiu ple d'històries"*

El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya edita un fulletó on hi ha totes les activitats que tindran lloc a l'estiu, de cada un dels monuments que gestiona. La guia separa cada grup d'activitats segons si van dirigides a les famílies, als adults o si són activitats per grups infantils i juvenils. Trobem diverses activitats que es realitzen al Monestir de Sant Pere de Rodes: les visites guiades i les teatralitzades, el Festival de Música, els Itineraris al voltant del Monestir i l'activitat el Joc de les imatges perdudes per grups de nens de 8 a 12 anys. La guia ens fa una descripció de cada activitat, ens diu els dies i l'horari que es duran a terme, el preu i un número de telèfon per fer la reserva prèvia, en cas que sigui necessari. És important destacar que la guia només està editada en català, doncs, ens demostra que aquestes activitats estan destinades a un públic local però seria interessant ampliar el públic objectiu, almenys arribar a les persones de la resta de l'estat espanyol ja que són molts els que vénen de vacances a la Costa Brava i, als francesos perquè les estadístiques demostren que són una gran majoria dels visitants. Però per poder traduir aquesta guia, primer caldria adaptar les activitats a aquestes llengües ja que sinó, l'únic que proporcionaríem és informació d'unes activitats que només es fan en català. I per acabar d'analitzar aquesta guia, dir que a la part del darrera hi trobem tota la informació del Museu d'Història de Catalunya (MHC): dades de contacte, els accessos, un mapa urbà on apareixen els carrers més propers al MHC, els horaris d'obertura del museu i de les exposicions,

els preus, i informació sobre la concertació d'alguna activitat. Realment, per les persones que estan interessades en realitzar una d'aquestes activitats; de tota aquesta informació sobre el Museu d'Història de Catalunya només els interessa les dades de contacte però saber arribar-hi, no els farà falta perquè totes les activitats que apareixen a la guia es realitzen a la resta de monuments que gestiona i no en el mateix Museu d'Història de Catalunya. Doncs, seria més interessant mostrar les dades de contacte de cada un d'aquests monuments en els que veritablement hi tindran lloc les activitats que es descriuen. Per acabar, puntualitzar que hem dit que la informació que dona sobre la concertació de les activitats és útil perquè comunica a les persones que estan interessades a alguna de les activitats, que es pot reservar fins a set dies abans de l'activitat ja que així el museu pot fer una previsió de la gent que hi anirà. I també indica que les activitats infantils i juvenils, estan preparades per a 25 persones, com a màxim; i que els grups han d'anar acompanyats per 2 monitors. Doncs, aquestes activitats infantils i juvenils són les mateixes que les activitats pedagògiques i per tant, estan pensades per les escoles i avisen als professors de les condicions que existeixen.

- *Fulletó de les activitats pedagògiques*

Com en el fulletó anterior, el Departament de Cultura a través del Museu d'Història de Catalunya realitza aquest programa d'activitats pedagògiques de tots els monuments que gestiona. És una guia que només està en català perquè són activitats destinades a les escoles de Catalunya i per aquest motiu es promociona juntament amb el dossier educatiu. Aquestes activitats, també es podrien adreçar als col·legis de la resta d'Espanya per fer conèixer el patrimoni cultural que tenim a la nostra comunitat autònoma, i llavors caldria traduir aquesta guia en castellà. Doncs, si ens centrem amb el fulletó de les activitats pedagògiques del Monestir de Sant Pere de Rodes; ens descriu cada activitat, ens comunica a quin alumnat va dirigida (activitats des d'infantil fins a batxillerat) i indica la seva durada (d'1h30 a 2 h). Tot i que també ens dona informació dels dies d'obertura i l'horari del Monestir, i facilita un telèfon per fer les reserves d'aquestes visites comentades. I per últim, dir que apareix la mateixa informació que hem trobat a la guia d'activitats d'estiu sobre el Museu d'Història de Catalunya (telèfon, accessos, etc.) i que com ja hem comentat, no és gaire útil pel visitant ja que no és el motiu principal del fulletó. En resum, dir que és important fer una recopilació de totes les activitats que presenten els monuments gestionats per la Generalitat de Catalunya perquè amb aquesta guia, el professorat es pot informar i organitzar una excursió cultural. A més a més, com ja hem comentat anteriorment, aquest fulletó es dona juntament amb el dossier educatiu i és molt important perquè dona tot tipus d'informació: el monument en si i el seu entorn, el naixement de l'abadia

dins el marc del feudalisme, la vida quotidiana de la comunitat al Monestir i sobre el Romànic, entre d'altres. Doncs, aquesta informació és tant significant perquè proporciona el coneixement necessari al professorat, per tal que es pugui preparar l'activitat i l'exercici pels seus alumnes. Per últim, dir que també és interessant que informin d'altres activitats que també tenen a la seva disposició (*Ora et labora*, Contes al voltant del claustre i l'Experiència fotogràfica dels Monuments i l'Experiència Internacional dels Monuments) ja que així participaran a les altres activitats que organitza el Museu d'Història de Catalunya. El que volem destacar és que hi trobem informació sobre l'activitat dels Contes al voltant del Claustre que té lloc en els tres monuments de la Ruta del Císter (el monestir de Poblet, Santes Creus i Vallbona de les Monges); però encara que no es faci físicament en el Monestir de Sant Pere de Rodes, està dirigida a totes les escoles i per tant, també n'informen. I evidentment, aquest dossier també informa dels horaris de visita del Monestir de Sant Pere de Rodes per saber quan s'hi pot anar i les seves dades de contacte, com també les del Museu d'Història de Catalunya ja que sempre hem de saber qui està al darrere de l'activitat de manera que els interessats saben on han de dirigir-se per obtenir-ne més informació.

Com a conclusió, podem dir que el Monestir de Sant Pere de Rodes ofereix una gran varietat de fulletons; uns són centrats més en el monument i d'altres són d'una àrea temàtica més específica i que són per promocionar activitats concretes com el fulletó del Festival de Música. El que podem dir després d'haver-los analitzat, és que cada un està editat amb un objectiu diferent. Doncs, el fulletó convencional pretén ensenyar el Monestir i per això és petit i hi apareix la informació primordial; en canvi, la guia "descobreix Sant Pere de Rodes" s'intenta fer conèixer el monument però alhora les activitats més rellevants que hi podem realitzar.

El Monestir podria també oferir altres eines d'interpretació com:

- *Guies sonores*

Són aparells "audioguia" ja que mitjançant aquesta eina, el turista visita sol el Monestir permetent alhora una visita guiada perquè els hi va explicant la història i cada una de les dependències i els elements que formen el monument. A més, és una manera de fer que els turistes es fixin més amb una cosa que amb una altra; el que més ens interessi mostrar.

Hi hauria d'haver guies sonores amb els quatre idiomes: català, castellà, francès i anglès. N'hi ha algunes que són les anomenades guies sonores fixes que donen l'opció d'escollir l'idioma que vols que et vagi guiant i t'expliqui la història. I fins i tot algunes, porten una il·luminació que t'ensenyi on ets o el que t'està explicant.

Per tant, amb les guies sonores, aconseguiríem que el visitant aprengués més sobre el Monestir i hi tingués més interès ja que obté majors coneixements.

- *Pantalles tàctils*

El Monestir de Sant Pere no té pantalla tàctil però la majoria de monuments tampoc, encara que creiem que s'hauria de posar-ne més perquè és una de les eines que et dona més informació i crida l'atenció dels visitants. Una de les raons per la que els monuments no posen pantalles tàctils, és perquè tenen un preu força elevat.

Són interessants perquè són interactives (com una pàgina web) i ofereix la informació en diferents idiomes amb una mateixa pantalla. El turista hi trobaria informació diversa com la història del Monestir, les diferents restauracions i un mapa intern del monument per situar els turistes. A més, s'hi poden incloure activitats per nens com diferents jocs, proves, etc. i així participen en la visita més dinàmicament.

- *Maquetes*

Són un tipus d'eina molt gràfica i no cal tenir en compte els idiomes ja que tothom ho entén perfectament. Són útils ja que en el cas del Monestir de Sant Pere de Rodes, se'n podrien fer unes quantes per tal de mostrar les grans restauracions que s'hi ha realitzat i així veure'n l'evolució.

- *Altres eines d'interpretació per les persones discapacitades*

Com ja hem comentat a l'apartat anterior, s'hauria d'intentar adaptar el Monestir de Sant Pere de Rodes per les persones discapacitades. En aquest cas, ens referim a les eines d'interpretació que podríem oferir per les persones sord-mudes com ara pantalles visuals, fotografies i textos; i pels vidents hi hauria d'haver maquetes que es puguin tocar, planells especialitzats, textos en braile, entre d'altres.

Doncs, les eines d'interpretació són molt importants perquè complementen la visita del monument i, la fan més dinàmica i interessant.

5.1.5. Les activitats i ofertes

- *Activitats*

Es comencen a realitzar activitats al Monestir de Sant Pere de Rodes a partir de l'any 1997, doncs només fa 11 anys que s'hi organitzen activitats diverses. Algunes d'aquestes les gestiona el Museu d'Història de Catalunya encara que s'espera que l'Àrea de Gestió en porti la gestió quan estigui en funcionament; i altres activitats van a càrrec d'una altra entitat o empresa. A la part descriptiva, hem anomenat moltes de les activitats que s'han portat a terme en el Monestir durant el període 2000-

2007 i com hem vist, hi ha moltes activitats que es van realitzant any rere any. Doncs a continuació, les explicarem i les analitzarem amb més profunditat. Són les següents:

- *Experiència Fotogràfica dels Monuments i Experiència Fotogràfica Internacional dels Monuments.*

Els dos certàmens són importants; un perquè és dins Catalunya i cal fer conèixer als alumnes catalans el patrimoni que poden trobar a Catalunya. De l'altre, cal destacar que està organitzat pel Museu d'Història de Catalunya i el Consell d'Europa, el que significa que hi ha una activitat conjunta entre Catalunya i Europa. Per tant, està destinada a un ampli ventall de països i són molts joves que participaran amb l'activitat. És molt bo fer una activitat d'aquestes característiques perquè aconseguirem fer conèixer el patrimoni monumental a molts joves d'una forma diferent. A partir del divertiment farem que els joves s'animin a participar i alhora, aprendran sobre el nostre patrimoni monumental.

- *Jornades Europees del Patrimoni*

Les Jornades Europees del Patrimoni consisteixen en organitzar dos o tres dies de portes obertes, visites guiades i activitats gratuïtes als monuments que gestiona la Generalitat de Catalunya; tot i que no només es fa a Catalunya, sinó a arreu d'Europa. Doncs, són molt importants perquè durant un cap de setmana, normalment el darrer del mes de setembre, tothom pot visitar gratuïtament tots aquests monuments i gaudir de certes activitats: concerts, exposicions, etc. El que pretenen aconseguir aquestes jornades, és impulsar la visita de tots els ciutadans als diferents monuments a nivell internacional i evidentment, a aquells que gestiona el Departament de Cultura. Per acabar, comentar que són positives per tots els monuments i en concret pel Monestir de Sant Pere de Rodes, ja que és una manera de difondre el patrimoni perquè hi haurà gent que dedicarà aquell cap de setmana per visitar i conèixer els monuments.

- *Jornades de Pedagogia del Patrimoni*

Són Jornades destinades als mestres i professors per tal que coneguin els monuments que gestiona la Generalitat de Catalunya. Es pretén aconseguir difondre el patrimoni cultural als professionals de l'ensenyament per tal que les escoles organitzin excursions. En aquestes Jornades s'hi realitzen conferències i se'ls dona el programa educatiu perquè vegin les activitats que s'ofereix per l'alumnat, des d'infantil a batxillerat. Per últim, només fer referència a el que ja hem introduït anteriorment; i és que aquestes Jornades sempre tenen lloc al Monestir de Santes Creus però com que es parla de tots els monuments que gestiona el Departament de Cultura; estaria bé que un any es fessin en un monument i el següent en un altre, anar-se alternant.

- *Festival de Música de Sant Pere de Rodes*

Aquest Festival és organitzat per l'Opus Artis amb el suport de la Diputació de Girona i altres col·laboradors com l'ajuntament de Port de la Selva, Catalunya Música o el Punt (etc.). Va començar l'any 2000 i aquest any 2008 serà la vuitena edició, doncs ha agradat al públic i ha tingut èxit. Les entrades dels concerts es compren a l'Oficina de Turisme de Port de la Selva o en el Monestir. En primer lloc, és beneficiós que els turistes puguin comprar les entrades en el Monestir fins i tot el mateix dia del concert i, és important perquè pot haver-hi algú que vagi a visitar el monument un dia i no estigui assabentat que es fan aquests concerts i ho sàpiga un cop entra en el Monestir i així, podrà comprar les entrades aquell mateix dia i gaudir de l'audició. Pel que fa a les tarifes, cada concert té un cost de 15€ però hi ha la possibilitat de comprar un abonament de mínim quatre concerts, amb el que hi ha un descompte de 3€ per concert i llavors, cada audició té un preu de 12€. El descompte sembla petit però si la persona està obligada a anar a escoltar almenys quatre concerts, s'estalviarà 12€ en total. Per altra banda, dir que aquest abonament s'hauria d'ajustar una mica més de cara al visitant estranger perquè una persona de la zona, podrà comprar aquest abono de mínim quatre concerts però una persona que està de vacances una setmana, no podrà comprar-lo ja que hi ha dos concerts per setmana. Doncs, potser caldria fer un altre tipus d'abonament que impliqués l'audició de mínim dos concerts per tal d'atraure les persones que estan a la zona menys de dues setmanes. El que també cal ressaltar, és que el preu de l'entrada dels concerts dona dret a una visita guiada al Monestir i també inclou la possibilitat de mirar l'audiovisual. L'aspecte negatiu d'això és que la visita guiada només es fa en català i castellà i l'audiovisual en català i francès; i per tant, el turista espanyol només podrà gaudir de la visita guiada i les persones franceses de l'audiovisual. Però almenys els castellans i els francesos podran utilitzar una de les dues eines, la visita guiada pels castellans i l'audiovisual pels francesos; i en cas que la persona sigui anglesa o d'una altra nacionalitat, només podrà optar per gaudir d'aquests serveis amb una llengua que no és la seva o no fer-ne ús i, en aquest cas, només aconseguirem que aquests estrangers gaudeixin del concert i no s'interessin pel Monestir. Remarcar també que durant el concert s'ofereix servei de ludoteca que com ja hem descrit, permet als pares escoltar l'audició amb tranquil·litat mentre els seus fills estan cuidats i entretinguts. El preu d'aquest servei és econòmic ja que té un cost de 3€ per nen. I per últim, dir que el restaurant ofereix un menú especial després de cada concert però cal reserva prèvia ja que les places són limitades. En resum, dir que aquest Festival s'ha d'anar fent cada any perquè entusiasme la gent a anar fins al Monestir. A més, cada any tindrà més renom i com a conseqüència, el Monestir de Sant Pere de Rodes serà més conegut.

També hem parlat que algunes de les activitats estan organitzades per altres empreses o entitats; sigui per fer-hi una exposició oberta al públic o alguna cosa més privada com la celebració d'un casament. Trobem que llogar parts del monument perquè altres persones hi realitzin activitats és una manera de guanyar uns diners extres pel Departament de Cultura. Si l'activitat que durant a terme és d'àmbit privat, el Monestir només hi guanyarà amb el lloguer; en canvi, si és per organitzar-hi una activitat a la que tothom hi pot anar, aquesta activitat formarà part de l'oferta del Monestir. Serà positiu encara que els guanys no vagin pel monument perquè d'alguna manera, atrau visitants que potser gaudiran alhora de l'activitat i del Monestir.

Per últim, parlarem dels preus del lloguer de parts del Monestir dels que hem de ressaltar que varien segons l'activitat que s'hi desenvolupi (sessions fotogràfiques, concerts, exposicions, rodages, etc.). D'aquests preus, volem destacar el que es fa pagar per les exposicions; ja que si és dins l'horari de visita té un cost de 88€ i si és fora d'aquest horari és només les despeses que ocasioni (ex. llum). Doncs, si ho comparem amb el que es fa pagar pels altres tipus d'activitats (mínim 360€/dia) hi ha molta diferència; segurament pel que hem dit anteriorment, perquè en part l'organització d'una exposició és positiu pel Monestir. Dir també que el Monestir ofereix el servei de muntatge i desmuntatge per un preu de 25,70€/hora dins l'horari de la visita i del 44,05€/hora fora d'aquest horari. Per acabar, volem remarcar que trobem correcte que els preus variïn segons si es fan dins l'horari de la visita del monument o fora d'aquestes hores, ja que el Monestir té un horari i si l'activitat necessita un horari diferent, ocasiona més despeses pel monument i és normal que el lloguer sigui econòmicament més elevat.

- *Servei de guiatge*

La botiga és qui ofereix la possibilitat de fer una visita al Monestir de Sant Pere de Rodes comentada per un guia. Doncs, és la botiga qui organitza i gestiona el servei de guiatge i per tant, tots els guanys són per aquest establiment. Per altra banda, si ens fixem amb els guies, tal com permet la normativa vigent; no són guies acreditats sinó que és el personal del mateix monument qui fa les visites guiades però han de ser llicenciats en història, art o en alguna branca de les ciències socials. En aquest cas, l'empresa concessionària de la botiga, té personal fix que fa tasques de botiga, administratives i també fa les visites guiades. Per tant, una cosa bona és que sempre són les mateixes persones qui fan les visites comentades. Dir que trobem visites teatralitzades que explicarem en el punt següent i, les visites guiades generals, és a dir, les que donen informació de tot el monument i que són amb les que ens centrarem a continuació. Aquesta visita guiada es fa tot l'any i s'explica al turista cada dependència i, la història i evolució del Monestir de Sant Pere de Rodes. Es fan regularment en català i castellà a les 11h, 12h i 13h per un preu addicional a l'entrada de 2,23€,

només cal inscriure's a l'entrada. També s'ofereixen per un preu de 2,71€ amb anglès, francès i alemany però cal fer reserva prèvia. Aquesta visita quotidiana (la visita que es fa cada hora) té una durada d'una hora i en el cas de català i castellà, encara que hi hagi una persona es fa igualment i paga la mateixa quantitat de 2,23€; tot i que aquesta quantitat puja cada any en relació amb l'augment de l'IPC. És a dir, no hi ha un mínim de ràtio i això és beneficiós pel visitant perquè s'assoleixin o no les 25 persones, la visita guiada es farà igualment. Per exemple, si un turista quan arriba al Monestir decideix inscriure's a la visita guiada que està prevista cada hora, només paga 2,23€, siguin els turistes que siguin i aleshores, podríem dir que la botiga hi perd però quan fa una visita "deficitària" no passa res perquè el guia és personal de la botiga i cobrarà igualment el seu sou i l'empresa ho compensa amb les visites guiades de grups concertats, les quotidianes rendibles i els productes de la botiga. Explicar també que aquest tipus de visita agrada força al turista però que encara s'hauria d'impulsar més ja que hi ha aproximadament un 25% dels catalans i castellans que opten per fer la visita guiada. Doncs, hauríem d'intentar pujar aquest tant per cent perquè és la millor manera per conèixer profundament el monument. A més, un altre avantatge per les famílies és que els nens inferiors a 10 anys, no paguen la visita guiada i només paguen l'entrada al Monestir aquells que tenen més de 7 anys. De moment, podem dir que les visites guiades estan destinades més a un públic local ja que s'ofereixen habitualment només en català i castellà. I és on hem de criticar que si la major part dels visitants són catalans i francesos, no s'entén perquè cal reserva prèvia per les visites guiades en francès i no es fan regularment com es fa en català o en castellà. Si ens fixem amb els grups és diferent, perquè paguen el preu del guia i aquesta tarifa¹ depèn del tipus de visita que vulguin (1h, 1h30, 2h). A més, és obligatori fer la reserva per anticipat sigui quin sigui l'idioma i, ha de ser un grup entre 25 i 30 persones. I per últim, dir que seria interessant donar als visitants una enquesta de satisfacció, igual que es fa pel Monestir, per tal de millorar els aspectes més dèbils de la visita i conèixer la valoració dels turistes que en definitiva, són qui fan la visita guiada i els que veuen millor el que cal rectificar.

- *Visites teatralitzades*

S'ofereix un tipus de visita guiada diferent al que estem acostumats, perquè amb les visites teatralitzades s'explica el Monestir de Sant Pere de Rodes mitjançant la interpretació d'un conjunt d'actors. És molt important perquè el visitant gaudeix d'un espectacle però que alhora està basat amb la història i per tant, s'assoleixen els objectius proposats; que la gent conegui el Monestir i s'ho passi bé amb l'espectacle. Les organitza el Museu d'Història de Catalunya, almenys fins el 2007 però

¹ Les tarifes les hem inclòs dins la descripció de les visites guiades al capítol 3.5.

segurament aquest any 2008, aniran a càrrec de l'Àrea de Gestió de Monuments. En aquest cas, no és la botiga qui ven les entrades sinó el personal del Departament de Cultura que treballa en el mateix Monestir i per tant, tots els beneficis van al Museu d'Història de Catalunya. Estan pensades per un públic familiar i per aquest motiu, no hi ha servei de ludoteca ja que també es pretén divertir i ensenyar als nens. L'any passat ho va interpretar el grup de teatre Valdecontes i es feia una sessió a la setmana; tots els divendres a les 20h però van tenir tant èxit que es va optar per fer dues visites enlloc d'una i aquesta segona sessió era el mateix dia però a les 21.30h. Doncs, en un principi es feien set sessions durant tot l'estiu (20 i 27 de juliol, i 3, 10, 17, 24 i 31 d'agost) però finalment se'n van fer catorze. Aquest any 2008, després d'avaluar els resultats de l'any anterior, el personal del Monestir creu que també es faran dues sessions setmanals. Creiem que va tenir molta demanda perquè és una manera diferent d'apropar-se al monument i com hem dit al principi d'aquest apartat, és un entreteniment amb el que el turista aprèn. Un altre dels factors que poden haver influït en què aquesta activitat tingués tant d'èxit és l'horari ja que era un divendres a les 20h del vespre i com que només anaven dirigides a les persones de Catalunya ja que s'oferia només en català, molts dels catalans de la zona ja havien acabat de treballar i començaven el cap de setmana i els turistes catalans que estaven de vacances també podien anar a l'espectacle. Per altra banda, que només s'oferixi en català és un punt dèbil ja que almenys es podrien fer també amb castellà perquè hi ha molts espanyols que vénen de vacances a la Costa Brava i potser els hi vindria de gust anar-hi, tot i que caldria fer una bona promoció. I per últim, parlar sobre el preu de l'entrada que és de 6 euros per persona. Hem de dir que és econòmic perquè pel fet de ser una visita teatralitzada, normalment són més cares ja que són actors qui ho interpreten i s'ha de pagar aquest grup de teatre. Però en el Monestir de Sant Pere, com que l'objectiu del Departament de Cultura no és obtenir uns grans beneficis sinó fer una activitat per atraure visitants; el preu que es fa pagar per l'entrada és per cobrir les despeses del grup de teatre i algunes altres de manteniment com ara la llum que s'utilitza. I per últim, destacar que era obligatori fer reserva prèvia per telèfon (972 387 559), perquè d'aquesta manera el Monestir pot fer una previsió de la gent que hi anirà.

▪ *Itineraris al voltant del Monestir de Sant Pere de Rodes*

El turista com hem descrit anteriorment, pot visitar pel seu compte els altres monuments que formen la Serra de Rodes (el Castell de Sant Salvador de Verdera, el poble de Santa Creu de Rodes, l'església de Santa Elena de Rodes) i altres elements arquitectònics com els contraforts o l'hospital dels Pelegrins. Doncs, s'oferixen rutes amb diferent dificultat i que permeten al turista fer excursions al voltant del Monestir. Els visitants poden comprar a la botiga, una guia d'aquests itineraris (que hem explicat a l'apartat de les eines d'interpretació) per un preu d'1€, és a dir, es fa

pagar un preu simbòlic per pagar la impressió. Doncs, és molt important aquesta activitat perquè el turista que visita el Monestir de St. Pere de Rodes vol gaudir de la natura i el patrimoni cultural i, és una forma de satisfer-lo. Hi ha gent que opta per comprar la guia a la botiga, d'altres que prefereixen anar al seu aire o fins i tot turistes que van passejant i sense donar-se compte, fan l'itinerari. Doncs dels tres, el que compra la guia ho trobarà fàcilment però els altres no tant ja que hem de criticar que al llarg d'aquests itineraris la senyalització que hi trobem és escassa i els turistes ja ho van trobant però perquè els camins no són gaire difícils, no perquè hi hagi senyals que els indiquin la direcció a seguir. Per acabar, hem dit que el turista realitza aquest itinerari individualment però si hi ha un grup de persones o escolars que volen fer aquest itinerari comentat per un guia professional, és possible sempre i quan es faci reserva prèvia ja que així el personal del monument es pot organitzar.

- *Activitats pedagògiques*

El Museu d'Història de Catalunya organitza i gestiona una sèrie d'activitats destinades a grups escolars que van des d'infantil fins a batxillerat, i depenent del seu coneixement se'ls ofereix una o altra activitat. Però com també hem comentat en altres ocasions, suposem que quan es posi en funcionament l'Àrea de Gestió de Monuments serà qui portarà a terme totes aquestes activitats. És el personal del Departament de Cultura que treballa dins el Monestir de Sant Pere de Rodes qui ven les entrades i per tant, tots els beneficis van cap al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Comentar que és important que aquesta oferta d'activitats sigui per un ventall ampli d'edats ja que trobem activitats pensades per nens d'infantil i també per nois de batxillerat. Per altra banda, els preus varien en funció del temps de la visita; que pot ser d'una hora (56,05€), d'una hora i mitja (70,06€) o de dues hores (84,08€). Els grups estan formats entre 25 i 30 alumnes ja que si fossin més persones, no es podria fer una bona activitat. En resum, dir que l'oferta d'aquestes activitats és molt important perquè és una manera d'apropar l'alumnat al patrimoni cultural. Si s'ofereixen activitats pedagògiques als col·legis aquests s'inscriuran perquè és una bona manera d'ensenyar el patrimoni que tenim a tots els alumnes, petits i grans, perquè hi tinguin interès i n'apreguin. A més, se'ls ofereix les activitats per un preu assequible ja que si són grups de 25 alumnes i agafen una de les activitats; cada estudiant paga aproximadament 2,25€.

En resum, dir que el Monestir de Sant Pere de Rodes ofereix moltes activitats als turistes i és positiu pel mateix monument perquè de cara al visitant, aquesta oferta és important ja que els agrada que hi hagi diversos actes culturals. A més, són de diferent temàtica i per tant, es dirigeixen a

tot tipus de públic, des dels infants amb les activitats pedagògiques com a la gent gran amb els concerts.

5.1.6. Les dades dels visitants

En primer lloc, cal dir que la informació que ens interessa conèixer dels visitants és més a nivell qualitatiu que no quantitatiu. Doncs, per poder fer un bon anàlisi cal que coneguem dades qualitatives com la nacionalitat dels turistes, les franges horàries que es rep més visitants, els dies de major aflluència turística, saber la motivació que els ha conduït a visitar el monument, si hi van per lliure o amb grups organitzats, el percentatge de turistes, entre d'altres.

Com hem vist anteriorment en l'apartat de la demanda; en el nostre anàlisi hem utilitzat les dades quantitatives ja que ens han servit en aquest cas, per esbrinar quina és l'evolució de la demanda turística en el Monestir entre els anys 1999 i 2006. Pel que fa a les dades qualitatives, només tenim la nacionalitat dels turistes de l'any 2006 ja que és a partir d'aquest any que es va instal·lar un programa a partir del que poden comptabilitzar els turistes segons la seva nacionalitat i; també sabem que el dia que el monument és més visitat durant els mesos de juliol i agost i que és el dimarts el dia que hi ha la major aflluència ja que és el dia d'entrada lliure per tothom. Altres dades que coneixem gràcies al personal del mateix Monestir de Sant Pere de Rodes, és que les hores punta són al matí de les 11.30h a les 13.30h, i a la tarda de les 17h a les 18.30h doncs, a partir del volum de turistes que veuen poden determinar aproximadament les hores on hi ha una major aflluència turística. A més, també ens han informat que durant els mesos d'estiu, Setmana Santa, caps de setmana i els ponts hi predominen les famílies, grups d'amics, excursionistes i grups organitzats d'adults; i en canvi, durant entre setmana, la tardor i la primavera destaquen els grups escolars i de tercera edat, excursionistes i francesos. Doncs, és raonable ja que durant les vacances hi ha més persones que no treballen i organitzen l'excursió en grups reduïts i de manera individual en canvi, els grups escolars i l'IMSERSO que hi poden anar als dies laborals. Pel que fa a la resta de dades, no les hem pogut aconseguir ja que és a partir del 2007 que el Monestir de Sant Pere de Rodes disposa d'un nou programa informàtic que els permetrà enregistrar els turistes per edats, per procedència, per hora d'entrada, grups, tarifes, fer el percentatge dels turistes, etc. i per tant; podran fer un anàlisi més exhaustiu de la demanda ja que tindran el registre d'informació a nivell qualitatiu.

Per acabar aquest apartat, analitzarem les diferents preguntes sobre l'enquesta de satisfacció que es posa a disposició dels visitants per tal de millorar aspectes del monument. Aquesta està a la mateixa botiga, doncs on es compra l'entrada però hem de dir que no l'emplena gaire gent ja que

està situada al fons de la botiga, concretament a mà esquerra de l'entrada al monument i podríem dir que està força amagada perquè la botiga és petita i quan hi ha molta gent i s'emplena, la gent entra al Monestir i no la veuen. Doncs, s'hauria de donar just quan es compra l'entrada del monument, juntament amb la guia del Monestir. Aquesta enquesta es va començar a oferir per tal de conèixer la opinió dels visitants i així, poder millorar els aspectes criticats. El personal del Monestir envia les enquestes al Museu d'Història de Catalunya i aquest les estudia; encara que no hem aconseguit ben bé quin tractament en fan però ens suposem que van introduir els resultats en el nou programa de l'any 2006 que hem comentat anteriorment, és a partir d'aquest any que tenim per exemple, estadístiques segons la nacionalitat dels turistes, pregunta que es fa a l'enquesta.

Els turistes la poden trobar amb quatre idiomes; català, castellà, francès i anglès, del que hem de dir que és un aspecte favorable ja que significa que el Monestir de Sant Pere de Rodes està interessat en rebre les opinions de tots els turistes, ja que l'enquesta està amb els tres idiomes més parlats internacionalment (anglès, castellà i francès) i català, ja que també tenen en compte que la gran majoria dels visitants parlen aquesta llengua. Pel que fa al seu contingut; primer es posa la data de realització de l'enquesta, i llavors per una banda se'ls pregunta l'edat, el sexe i el lloc d'origen i per altra, se'ls demana que valorin segons si ho consideren deficient, dolent, regular, bo i molt bo diferents aspectes que a continuació esmentarem. Són cinc les preguntes que han de respondre i han de valorar els següents temes: l'estat del manteniment, neteja i conservació del monument, el tracte rebut pel personal del monument, el contingut del monument i la seva forma de presentació, les exposicions temporals (si n'hi ha), el servei de visita guiada, taller o alguna altra activitat, la botiga i el restaurant, sempre que n'hagin fet ús i per últim, la valoració global que fan del Monestir. Finalment, se'ls deixa un espai per posar-hi qualsevol observació o anotació sobre el que milloraria.

Doncs, des del nostre punt de vista creiem que se'ls demana informació que serà útil per la millora del monument ja que se'ls pregunta per tots els serveis i activitats del monument. També volem destacar que és una enquesta curta i d'aquesta manera no és pesada pel turista encara que hi podrien afegir alguna pregunta que fes referència per exemple a la companyia de qui ha visitat el monument per posteriorment saber si predomina el públic familiar, estudiants, amics o si el visiten individualment, i ens permetrà conèixer el nostre públic objectiu i organitzar activitats pensades amb aquest; o també es podria demanar quant temps ha durat la visita ja que així podríem fer una millor planificació.

5.2. Descripció analítica de la promoció i difusió del Monestir de Sant Pere de Rodes

En aquest apartat, descriurem i analitzarem les diferents publicacions que s'editen sobre el monument i alhora, estudiarem quins són els canals que s'utilitzen per promoure i difondre el Monestir de Sant Pere de Rodes.

En primer lloc, dir que la Generalitat de Catalunya, com a entitat gestora de diferents monuments de Catalunya, un dels quals és el Monestir de Sant Pere de Rodes; s'ha d'ocupar alhora de la difusió d'aquest patrimoni cultural. Concretament, està regulat a l'article 61 de la Llei de Patrimoni Cultural Català on s'especifiquen les diferents tasques:

- Ha de vetllar perquè la visita pública als béns culturals d'interès nacional s'efectuï en les condicions adequades de conservació, coneixement, difusió dels béns i de seguretat dels visitants
- Ha de promoure la realització de reproduccions i còpies dels béns culturals d'interès nacional amb finalitats didàctiques i de promoció turística
- Ha de fomentar l'ús i el gaudi del patrimoni cultural català com a recurs de dinamització social i turística, respectant les necessitats de conservació i protecció dels béns i del seu entorn

Pel que fa a les publicacions, l'article 66 de la Llei de Patrimoni Cultural Català diu que la Generalitat ha de promoure l'edició de publicacions d'investigació i de divulgació del patrimoni cultural català.

Doncs si ens centrem amb el Monestir de Sant Pere de Rodes; s'han editat molts llibres però el que s'utilitza per difondre el monument són els diversos fulletons explicatius i descriptius sobre el monument que ja havíem vist anteriorment a l'apartat de les eines d'interpretació. Cadascun dels fulletons es distribueix de forma diversa:

- El fulletó convencional o "flyer" i el fulletó Descobreix Sant Pere de Rodes es reparteix sobretot a les oficines de turisme de la comarca i a alguns altres punts d'informació de la província de Girona, a diferents hotels, a museus i a tots els altres monuments que gestiona la Generalitat de Catalunya.
- La guia que permet seguir individualment la visita es dona gratuïtament amb l'adquisició de l'entrada, segons l'idioma del turista (català, castellà, francès o anglès) i per tant, no es difon.

- El fulletó de les activitats pedagògiques es distribueix juntament amb el dossier educatiu a les escoles de Catalunya ja que està pensat pel professorat.
- La guia de l'itinerari al voltant del Monestir de Sant Pere de Rodes és a la venda a la mateixa botiga del monument al preu d'un euro. Doncs, el turista no el troba enlloc més ja que només el venen a l'entrada del Monestir.
- El fulletó del Festival de Música es crea expressament per difondre aquesta jornada de concerts. Es distribueix a les diferents oficines de turisme de Catalunya i a alguns hotels amb l'objectiu de fer conèixer aquesta activitat que es porta a terme al Monestir durant els mesos d'estiu (juliol i agost). És molt important aquest fulletó perquè informa de totes les audicions i la difusió d'aquest fulletó podria ser l'explicació de l'èxit d'aquest esdeveniment.

A l'apartat de les eines d'interpretació, quan hem analitzat aquests fulletons hem vist la informació que conté cadascun d'ells i hem pogut observar que alguns estan en quatre idiomes (català, castellà, anglès i francès) i d'altres en només català i castellà o simplement en català. També hem pogut observar que en certs fulletons hi manca informació essencial com preus, horaris, dies d'obertura, etc. Doncs, si es publiquen diferents fulletons per promoure el Monestir de Sant Pere de Rodes, el turista hi ha de trobar tota aquella informació que li serà útil per anar a visitar el monument i si hi falten dades, la promoció que en farem no serà del tot correcta. Per tant, en els fulletons hi hem de trobar els horaris, dies d'obertura i de tancament, tarifes, ubicació i accessos, dades de contacte (telèfon, direcció), serveis complementaris, informació de les possibles activitats, entre alguns altres. I a més, s'hauria de difondre diversa informació cultural com per exemple, fer una descripció del monument i una breu explicació històrica perquè d'aquesta manera, fem saber al turista de què tracta el monument i li expliquem què és el que es trobarà si el visita.

Doncs, acabem de veure que es distribueixen diferents fulletons per fer conèixer el Monestir de Sant Pere de Rodes però, un altre aspecte que cal remarcar és que la promoció es fa sobretot a nivell comarcal, amb menor mesura es distribueix per les altres comarques de la província de Girona i finalment, encara amb menys quantitat es difon a la resta de Catalunya. És a dir, podríem dir que trobem una distribució amb diferents cercles concèntrics on al mig hi trobem l'Alt Empordà, després les comarques de Girona i per últim, Catalunya.

Per altra banda, volem dir que directament no es fa una promoció a l'estranger sinó que és Turisme de Catalunya qui edita diferents publicacions a partir de les quals es fa una difusió conjunta de tot el patrimoni de Catalunya. Doncs, aquesta entitat turística promociona el Monestir de Sant Pere de Rodes juntament amb la resta de monuments gestionats per la Generalitat. Si ens centrem

amb totes aquestes publicacions que ha editat; trobem citat el Monestir de Sant Pere de Rodes quan es parla o es fa referència a l'art romànic. Concretament, el trobem a quatre de les divuit publicacions editades: Catàleg de Catalunya és..., Catàleg Pirineus, Catàleg Catalunya Turisme Cultural i a la Guia per gaudir de Catalunya. L'únic que volem ressaltar és que es va editar el Catàleg Festivals de Música a l'estiu però el Festival de Música de Sant Pere de Rodes no hi apareix, com tampoc el trobem dins l'apartat dedicat als concerts d'estiu del Catàleg Catalunya Turisme Cultural. A més a més, aquesta entitat fa campanyes de publicitat amb les que promociona Catalunya sota un eslògan, com per exemple el del 2006 "Catalunya, una mirada genial". També participa a fires nacionals i internacionals, i disposa de varis centres de promoció turística a arreu del món des les que es promociona Catalunya com a destí turístic i es dona informació de tots els tipus de turisme que es poden practicar; doncs un dels productes que es comercialitza és tot el patrimoni cultural català. Concretament, trobem aquests punts d'informació a Madrid, Brussel·les, Hèlsinki, París, Perpinyà, Londres, Frankfurt, Milà, Madrid, Moscou, Kiev i Beijing; doncs, es volen dirigir a un públic nacional i internacional. Com ja hem comentat, no es fa una promoció específica pel Monestir de Sant Pere de Rodes sinó que és conjunta amb la resta de patrimoni cultural. Doncs, s'hauria de fer una promoció a l'estranger, tal com fa Turisme de Catalunya però difonent més directament el Monestir, és a dir, fer una promoció més individualitzada.

Per tant, s'utilitzen diversos sistemes per promocionar el bé cultural: oficines de turisme, monuments de la Generalitat de Catalunya, hotels, Internet i els mitjans de comunicació. Com ja hem vist, els fulletons turístics es distribueixen més a les oficines d'informació, a diferents hotels, als museus i als monuments del Departament de Cultura.

Per altra banda, es realitza publicitat gratuïta ja que apareix algunes vegades a alguns diaris a partir d'una notícia de l'actualitat. Alguns exemples dels titulars d'aquestes notícies que van aparèixer són: "Recuperen el camí de Sant Jaume, des de Sant Pere de Rodes, per atraure el turisme de pelegrinatge" (El Punt, 24 de març de 2007), "El Museu Marès explica la decadència de Sant Pere de Rodes" (El Punt, 26 de novembre de 2006), "Troben el cementiri medieval del poble de Santa Creu de Rodes" (Diari de Girona, 27 de novembre de 2007), "El Port de la Selva recupera tres segles després la Bíblia de Sant Pere de Rodes en una edició facsímil" (El Diari de Girona, 18 de desembre de 2007). Amb aquesta publicitat gratuïta a diferents diaris de Girona, aconseguim proporcionar informació addicional als habitants i els volem atraure al Monestir a partir de notícies recents.

Finalment, trobem diferents pàgines web a Internet on apareix la informació bàsica del monument i que tenen la finalitat de promoure el Monestir de Sant Pere de Rodes.

- www.mhc.net: És la web del Monestir de Sant Pere de Rodes i que hi accedim a partir de la web del Museu d'Història de Catalunya. Hi trobem tot tipus d'informació: un petit vídeo explicatiu, una breu descripció del monument, destaca els elements arquitectònics més importants, l'horari amb els dies d'obertura i els de tancament, avisa que la taquilla es tanca 30 minuts abans del límit horari, proporciona les tarifes i indica a qui s'ofereix la tarifa normal, reduïda i gratuïta, enumera els serveis complementaris que ofereix i dona el telèfon de contacte del restaurant, el monument i les oficines de Palau Abat. A més, hi ha el fulletó convencional digitalitzat i també la guia que serveix al turista per fer la visita de forma individualitzada en els diferents idiomes (català, castellà, anglès i francès). L'únic que no proporciona és informació sobre la ubicació del monument i les formes d'accés possibles; ni tampoc diu res sobre les activitats que es porten a terme com les visites guiades o les activitats pedagògiques; ni fa cap mena de referència sobre el Festival de Música de l'estiu.
- www.catalunyaturisme.com: el Monestir de Sant Pere de Rodes apareix dins l'apartat de monuments de tipus religiós però no dins el romànic. Doncs, aquest és un aspecte molt negatiu ja que si un turista sap que el Monestir és d'estil romànic, entrarà en aquest apartat però no el trobarà. Per tant, si no ho mira dins els monuments religiosos potser no trobarà informació en aquesta pàgina i ho haurà de buscar en una altra, fet que mareja el turista ja que li cansa haver de buscar i buscar informació sense trobar-ne. També cal ressaltar que hi ha un capítol dedicat als festivals de música que es fan a l'estiu, però com també ens hem trobat dins les publicacions que ha editat la mateixa entitat, no hi apareix el festival que té lloc en el monument en qüestió.
- www.costabrava.org: Costa Brava és una de les marques turístiques de Catalunya i realitza diversos actes per promocionar aquesta àrea. Un dels canals més utilitzats per fer conèixer la zona és a partir de la pàgina web i és on alhora hi trobem informació del Monestir de Sant Pere de Rodes. Bàsicament, hi ha el telèfon de contacte, un mapa de situació i una breu descripció; i a diferència de la pàgina de Catalunya Turisme, hi ha informació sobre el Festival de Música (dates, horari, tarifes, venda d'entrades). I per últim, volem destacar com aspecte negatiu que no surt res dins les visites guiades i seria una bona manera de promocionar les que s'organitzen en el Monestir. Per altra banda, l'aspecte positiu és que si un turista està interessat pel Parc Natural de Cap de Creus i en busca informació, li apareixerà el Monestir com a proposta de visita.

També hem mirat si apareixia informació a la pàgina web del Port de la Selva (www.portdelaseva.net) i a la de Figueres (www.figueresciutat.com); però no hi hem trobat res. Doncs, com que són molts els turistes que visiten Figueres i el Port de la Selva i que posteriorment van al Monestir, haurien d'incloure dades sobre el monument d'estudi perquè d'aquesta manera els turistes que busquessin informació sobre la capital de l'Alt Empordà i el poble on es troba el monument, hi trobessin el Monestir i així, segurament també aconseguiríem atraure turistes que no tenien intenció de fer la visita però que consultant informació l'han descobert i s'han interessat.

S'havien provat altres sistemes de promoció però no van funcionar i les van haver de suprimir:

- publicitat estàtica: pancartes, anuncis als diaris, etc.
- campanyes conjuntes amb altres entitats com donar l'entrada gratuïta als subscriptors del Punt, el 25% de descompte amb la targeta de la Caixa o el carnet semestral entre els diferents monuments gestionats per la Generalitat.

En resum, podríem dir que a nivell nacional es fa molt poca promoció fora de la comarca de l'Alt Empordà i si ens fixem amb la que es fa a l'estranger, veiem que per part del Museu d'Història de Catalunya no hi ha cap difusió fora de les fronteres, sinó que són altres entitats com Catalunya Turisme o la Costa Brava que fan alguna cosa de forma conjunta, és a dir, promocionen tot el patrimoni i no s'especialitzen amb la promoció del Monestir de Sant Pere de Rodes ja que seria el Museu d'Història de Catalunya que com a gestor qui hauria d'impulsar i fer conèixer els monuments dels qual n'és el responsable. Doncs, podem intuir que aquesta poca promoció sobre el Monestir pot ser la causa que provoca el descens continuat de la demanda, tal com hem vist en el capítol dedicat als turistes que el visiten.

Per acabar, volem fer referència a la inexistència d'accions conjuntes entre el Monestir i altres entitats (públiques o privades) ja que les que hi havia varen fracassar com ara el conveni amb el Punt, la Caixa o amb els diferents monuments mitjançant el carnet semestral.

Des del mateix Monestir, ens han informat que hi ha alguns hotels de Roses que pel seu compte, compren un taló de 25 entrades per regalar-les als seus clients. Ho fan de forma voluntària i creiem que s'hauria d'aprofitar aquesta oportunitat i establir una col·laboració pactada per tal que els hotels del voltant (Roses, Figueres, el Port de la Selva) comprassin moltes entrades per vendre-les als seus clients i per exemple, es quedessin un 5% de les entrades venudes. D'aquesta manera fariem augmentar l'afluència turística en el monument sobretot en temporada baixa ja que no cal

augmentar el nombre de turistes diaris durant els mesos de juliol i agost. És que hem de tenir en compte que el primer lloc on acudeixen els turistes per demanar quins són els llocs més interessants que s'han de visitar de la ciutat, és a la recepció de l'hotel on estan allotjats i si poden comprar l'entrada allà mateix, s'estalviarà cues i el Monument podrà fer una previsió de les entrades i oferir una visita amb més qualitat. Una altra col·laboració que es podria establir és amb les diferents agències de viatges ja que n'hi ha moltes que aprofiten que el dimarts és tancat i ofereixen paquets turístics més econòmics. Per tant, també els podrien oferir un descompte per la compra d'un cert nombre d'entrades o un tant per cent de les entrades venudes, i així hi ha un benefici comú ja que el monument aconseguirà més visitants i l'agència de viatges podrà crear paquets turístics més barats. Finalment, creiem que s'hauria d'establir col·laboracions amb el Port de la Selva, el Parc Natural del Cap de Creus i la Costa Brava ja que el nombre de turistes dins aquestes tres regions augmenta cada any i en canvi, en el Monestir de Sant Pere de Rodes passa just tot el contrari ja que té tendència a disminuir. Però volem remarcar que en el mateix Monestir hi trobem l'oficina Palau Abat que dona informació sobretot del Parc Natural del Cap de Creus encara que si pregunten pel Monestir, també els ofereixen dades informatives d'horaris, preus, etc. Per tant, caldria fer un vincle amb aquestes diferents àrees turístiques de l'entorn per tal d'augmentar l'afluència turística dins el Monestir. Per exemple, des de l'Oficina de Turisme del Port de la Selva o des de diferents punts d'informació de la Costa Brava es podrien vendre les entrades del monument, i des del Parc Natural del Cap de Creus es podria difondre el Monestir i impulsar als seus visitants a fer la visita al monument ja que igualment es troba dins aquest paratge natural.

En conclusió, dir que les col·laboracions són molt importants perquè és una manera per millorar l'afluència dels turistes al monument.

5.3. Anàlisi DAFO:

A continuació farem l'anàlisi DAFO i per tant, citarem les Debilitats, les Amenaces, les Fortaleses i les Oportunitats del Monestir de Sant Pere de Rodes.

• Debilitats

- No és accessible per les persones amb discapacitats: minusvàlids, vidents o sordmuts i hi haurà persones que no visitaran el monument perquè no el tenen adaptat, i per tant, també les famílies o les persones que l'acompanyen.
- Pocs bancs per seure.
- L'audiovisual amb francès s'ha de demanar a l'entrada i no s'ofereix amb anglès.

- L'audiovisual és antic i vell, es nota que és el mateix de l'any 1993.
- No hi ha audioguia.
- Visites guiades regulars amb català i castellà, no amb francès o anglès ja que si es vol amb qualsevol altre idioma s'ha de reservar prèviament.
- Visites teatralitzades només amb català, haurien de fer-se també almenys amb castellà.
- L'entrada i la botiga ocupen el mateix espai físic, i és un espai molt reduït per les dues tasques.
- Només s'accepta efectiu com a forma de pagament per la compra de l'entrada o de qualsevol "souvenir" de la botiga.
- El restaurant tanca a les 20h i per tant, no està obert a la nit i no serveix sopars.
- Podria oferir altres activitats com guarda-roba o un mirador per veure el paisatge.
- Hauria d'incloure altres eines d'interpretació com guies sonores, pantalles tàctils o maquetes.
- No es poden reservar entrades individuals ni comprar-les anticipadament.
- Manca de senyals a l'exterior (perill de foc, llençar papers a la paperera) i a l'interior del monument (prohibit menjar dins les dependències del Monestir).
- El pàrquing està a 1km de l'entrada del Monestir, és d'obligatori pagament i a vegades no assumeix la capacitat dels visitants.
- Hi ha pocs lavabos públics; 2 per home i 2 per dona.
- Disposen d'un arxiu on hi ha informació sobre el monument però no està obert al públic.
- El fet de no disposar d'un organisme administratiu que gestioni el monument des de dins el Monestir, impedeix que aquesta gestió sigui àgil i ràpida.

- **Amenaces**

- El dilluns està tancat.
- La tarifa normal de l'entrada és elevada, en comparació amb molts dels monuments de la zona.
- La política de descompte per la compra de 500 entrades és exagerat i per aquest motiu no hi ha majoristes que l'utilitzin.
- No hi arriba el transport públic.
- Trobem poca senyalització exterior.
- Díficil accés.
- Poca informació a Internet.
- La difusió i promoció del monument és escassa ja que els fulletons es reparteixen sobretot a les oficines de turisme de la comarca, amb menys mesura a la resta de Catalunya i gairebé res a la resta d'Espanya i el món.

- Poca gestió de les dades dels visitants.
- El canvi constant en la gestió ha perjudicat el monument.
- La no col·laboració amb altres entitats públiques o privades no facilita gens la promoció del Monestir.

- **Fortaleses**

- El Monestir està obert al migdia durant tot l'any i fins les 20h del vespre els mesos de temporada alta.
- Dins el monument hi trobem senyals indicatius de l'entrada i sortida del monument, de les diferents parts del Monestir, del restaurant, els lavabos, que no es pot fumar i que no poden entrar els gossos.
- Disposa de botiga de records.
- Hi trobem bar-restaurant amb una capacitat aproximada de cent persones.
- Espai per fumar dins el restaurant, per tant, està permès a una part del monument.
- Es pot veure un audiovisual explicatiu del monument.
- S'ofereix una guia explicativa que permet al visitant seguir la visita individualment.
- El preu de l'entrada inclou la visita al Monestir, la guia i l'audiovisual.
- S'ofereixen regularment visites guiades amb català i castellà, i amb reserva prèvia amb qualsevol altre idioma.
- S'ofereixen visites teatralitzades amb català en temporada alta.
- Hi ha la possibilitat de fer els itineraris al voltant del Monestir mitjançant la compra d'una guia que té un cost de només un euro.
- Molt bona oferta d'activitats pedagògiques per a les escoles.
- S'organitzen diferents activitats que són permanents any rere any com les Jornades Pedagògiques, l'Experiència fotogràfica dels Monuments o el Festival de Música.
- Servei de ludoteca durant els concerts del Festival de Música.
- Hi ha pàrquing i està vigilat.
- S'han editat diferents fulletons sobre el Monestir i les activitats que s'hi desenvolupen.
- Es poden llogar parts del monument per a realitzar-hi activitats obertes al públic o d'àmbit privat.
- S'inverteix molt per la millora del monument tot i que encara hi ha parts per restaurar i d'altres per fer-ne excavacions arqueològiques.

- En comparació amb els altres monuments gestionats per la Generalitat de Catalunya, el Monestir de Sant Pere de Rodes recapta uns ingressos anuals elevats.
- Pel que fa al preu de l'entrada, s'ofereix una tarifa reduïda a diferents sectors del públic o en altres casos, l'entrada és gratuïta.
- Hi ha un dia setmanal d'entrada lliure (el dimarts) i altres dies a l'any en els que els visitants no han de pagar com el 23 d'abril, 18 de maig, 11 de setembre, entre alguns altres.

- **Oportunitats**

- Situació i entorn ja que es troba dins el Parc Natural del Cap de Creus, i des del monument es pot gaudir d'una vista panoràmica de tot aquest paratge natural.
- El Monestir de Sant Pere de Rodes forma part de la Serra de Rodes i del Parc Natural del Cap de Creus i per tant, està envoltat de diferents elements arquitectònics: del poblat de Santes Creus del que se'n conserva l'església de Santa Elena, el Castell de Sant Salvador de Verdera, menhirs, dolmens.
- És l'únic monument romànic de la zona.
- Hi passa el GR-11, doncs hi trobem un camí de senderisme.
- Augment en els últims anys de la demanda cultural, sobretot en el sector del patrimoni.
- Increment dels grups organitzats de la gent gran i de les escoles.
- El nombre de turistes a la Costa Brava en general, al Parc Natural del Cap de Creus i al municipi del Port de la Selva té tendència a augmentar.

Pel que fa al llistat anterior, volem remarcar alguns aspectes que creiem que cal explicar per entendre l'anàlisi DAFO realitzat.

En primer lloc, volem dir que hi ha dues maneres d'entendre la competència. Si ens referim a un turista de sol i platja, un monument és competència de l'altre ja que l'objectiu d'aquest tipus de turista no és la visita a molts monuments i per tant, si n'ha de visitar algun en farà una elecció i es guiarà pels diferents aspectes que s'han analitzat: serveis que ofereix, facilitats, etc. En canvi, per un turista cultural, un monument no és competència de l'altre perquè el que vol fer durant el seu viatge és visitar el màxim d'elements patrimonials ja que ha vingut a conèixer l'oferta cultural de la zona.

En segon lloc, cal ressaltar que hi ha aspectes del Monestir que ho hem considerat com una debilitat però que depèn de com es miri, podríem considerar-ho una amenaça externa o a l'inrevés, i el mateix passa amb algunes fortaleses i oportunitats. També, podem observar que per exemple un mateix servei el trobem a la llista de les fortaleses però a causa d'alguna altra característica del

servei, el trobem també en algun altre llistat; com la botiga que és una fortalesa perquè el monument ofereix aquest servei i alhora, és una debilitat perquè està en un espai molt petit i, que comparteix amb l'entrada del Monestir.

6. Propostes de millora

Al llarg de l'anàlisi que hem realitzat anteriorment, hem pogut observar que caldria millorar certs aspectes del monument. Doncs, en aquest apartat del treball proposarem algunes millores que creiem que si es portessin a terme, beneficiarien el Monestir de Sant Pere de Rodes i com a conseqüència, els turistes.

Parlarem constantment de la gestió del monument ja que tots els canvis que proposem els hauria de realitzar el Departament de Cultura, i més concretament, l'Àrea de Gestió de Monuments. Una de les primeres mancances que observem, és el canvi constant d'aquesta titularitat ja que de l'any 1990 al 2007 han estat tres organismes diferents els que han gestionat els diferents monuments. Doncs, creiem que la titularitat no s'hauria de canviar perquè igualment, quan es fa el canvi no hi ha cap millora sinó que es traspassen les mateixes funcions. A més, hem pogut observar a l'anàlisi de la demanda que hi ha una disminució continua dels turistes en el monument sobretot a partir de l'any 2004, i per tant, el traspàs de la gestió al Museu d'Història de Catalunya pot ser un dels motius principals. Per altra banda, el titular ha d'encarregar-se de les funcions que indica el decret 271/2007, d'11 de setembre, però són genèriques per tots els monuments i nosaltres creiem que hi hauria d'haver un organisme intern o sinó el mateix personal del Monestir que el gestionés des de dins. Faríem aquesta innovació perquè creiem que d'aquesta manera es veuen millor les millores que calen; encara que llavors s'haurien de prendre les decisions conjuntament amb l'Àrea de Gestió de Monuments.

Si ens fixem amb els accessos, hem pogut veure que en primer lloc s'hauria de millorar la senyalització externa i posar senyals de direcció del Monestir a la carretera de Figueres a Vilajuïga que ja n'hi havia un però la Tramuntana el va tirar a terra i el que no entenem és perquè encara no s'ha tornat a posar. També caldrien indicacions de Roses i Port de la Selva a Vilajuïga però el que no pot ser és que el turista no es trobi cap senyal que indiqui el monument fins que no ha arribat al poble de Vilajuïga perquè el turista no sap si ha agafat el camí correcta. Caldria dir també que s'hauria d'informar més clarament de com arribar al Monestir perquè els mapes dels fulletons solen ser generals. També caldria fer un estudi per mirar si hi ha molts turistes que deixen de visitar el monument perquè no tenen un vehicle privat per arribar-hi i aleshores, s'hauria de millorar el transport públic i establir algunes línies d'autobús de Figueres, Roses i Port de la Selva a Vilajuïga. S'hauria de posar aquest servei de transport almenys d'abril a setembre perquè hem de tenir en compte que cada vegada hi ha més persones que arriben a l'aeroport de Girona amb els vols de baix

cost i es mouen per la província amb el transport públic. Doncs, cal millorar aquest aspecte perquè pot ser un dels altres motius que contribueixen a aquesta disminució progressiva de la demanda en el Monestir, ja que cada vegada hi ha més visitants que no disposen de vehicle propi i no poden visitar el monument perquè no hi ha un autobús públic que els porti. Pel que fa a la resta de senyalització, s'hauria d'afegir el senyal de prohibit menjar, el de perill d'incendi i indicar les normes de comportament com ara no arrencar flors, no tocar, etc. i posar senyals al llarg del recorregut dels itineraris al voltant del Monestir ja que no n'hi ha cap i els turistes només es poden guiar si compren la guia.

Una altra proposta de millora que volem fer és a l'horari i els dies d'obertura ja que creiem que no es pot establir un horari comú a tots els monuments que gestiona el Departament de Cultura sinó que s'hauria de fer un estudi rigorós de la demanda, analitzant aspectes com la franja horària de major afluència o el dia que hi ha més menys visitants. D'aquesta manera establiríem un dia de festa setmanal en el que no hi haguessin gaires visitants i no el dilluns per norma general, encara que nosaltres aconsellem no tancar cap dia de la setmana durant la temporada alta perquè si el turista no ho sap, se'l trobarà tancat i poden arribar a perdre molts visitants. Una de les diferències de l'horari del Monestir respecte la resta dels monuments és que està obert al migdia, ja que té restaurant i tanca a les 20h del vespre (temporada alta) però creiem que s'hauria d'analitzar si val la pena obrir fins les 20h, al igual que obrir a les 10h ja que segons el personal del Monestir, es reben més turistes d'11.30h a 13.30h i de 17h a 18.30h. Doncs, potser cal restablir l'horari i decidir un altre dia de tancament i d'entrada lliure setmanal perquè el dimarts també està establert per norma general. Un altre aspecte a millorar són les tarifes perquè creiem que són cares en comparació a la resta de monuments i el preu és important pel turista ja que sempre és la primera pregunta que realitza i per tant, pot arribar a ser un factor decisiu en l'elecció del turista. Pensem que la tarifa normal hauria de ser inferior i com a conseqüència la reduïda també; i alhora volem dir que si un estudiant amb el carnet universitari té entrada gratuïta, una persona amb el carnet d'estudiant també hauria de tenir entrada lliure i no reduïda; els dos han de gaudir del mateix tipus de tarifa. Per acabar amb les tarifes volem dir dues coses; una és que considerariem com a grup a 10 persones i no a 25 per facilitar als grups que vénen individualment i que no són grups organitzats ja que hi ha moltes famílies o amics que viatgen junts i de seguida sumen 10 persones i seria una manera de motivar-los. La segona cosa és que com hem vist, els majoristes no compren 500 entrades perquè és una gran quantitat i els han de gastar amb un termini màxim de sis mesos; doncs creiem que haurien d'augmentar la caducitat a un any o disminuir el nombre d'entrades perquè amb les condicions actuals no hi ha agències de viatges que vulguin comprar tantes entrades.

A continuació, proposarem millores a alguns dels serveis i eines d'interpretació que ofereix el monument per fer que el Monestir de Sant Pere de Rodes ofereixi una visita cultural amb més qualitat. Primer parlarem del restaurant en el que hi faríem 3 canvis; un és posar-hi lavabos propis perquè encara que els seus clients són els mateixos visitants del monument, pensem que és una manera de distribuir els turistes i més quan considerem que també s'haurien d'ampliar els lavabos del Monestir perquè n'hi ha molt pocs pel nombre de visitants que rep diàriament, entre 50 i 1.000 persones; depèn de la temporada però dos per home i dos per dona és escàs i si el restaurant en tingués, ajudaria a disminuir aquesta concentració de persones que s'acumulen als banys. El segon canvi que faríem en el restaurant seria que obrís a la nit, en temporada alta com a mínim. Així, en sortiria més beneficiat i alhora augmentaríem el nombre de visites del monument de les 17.30h a les 20h ja que els turistes el podrien visitar i després s'hi podrien quedar a sopar perquè a la nit la vista sobre el Cap de Creus encara és millor, però caldria una bona promoció. I el tercer seria obrir-lo al públic en general i no només als visitants del monument.

Un altre dels serveis és la botiga que nosaltres separaríem de l'entrada del monument i faríem una recepció on actualment és la sortida del Monestir; de manera que la gent entraria per on ara es surt. Faríem aquest canvi perquè a la majoria dels monuments els turistes surten per la botiga i aquí és al revés i com que els turistes estan acostumats a això, quan veuen que han d'entrar per la botiga en dubten i es pensen que han d'entrar per on és la sortida i un altre dels motius d'aquesta separació és perquè l'espai que ocupa és molt petit. També pensem que qui hauria de vendre tant les entrades com les visites guiades és el personal del monument i no els de la botiga perquè si un turista vol comprar un record i en aquell moment hi ha algun visitant comprant l'entrada s'haurà d'esperar a que acabi i a més, els beneficis de les visites guiades serien pel Monestir de Sant Pere de Rodes i seria més finançament que es podria invertir en estudis i restauracions. Per últim, dir que s'hauria de permetre pagar en targeta de crèdit perquè hi ha molts turistes que potser no porten tant efectiu a sobre ja que cada vegada es va més amb targeta de crèdit i es pot donar el cas que no tingui prou per comprar les entrades i menys, per algun record del monument. Pel que fa al pàrquing, el posaríem gratuït perquè els turistes no tenen cap altra alternativa ja que són els únics aparcaments que trobem i a més, els visitants estan obligats a venir amb vehicle privat ja que no hi ha transport públic. Dir que afegiríem altres serveis; com posar més bancs per seure a diferents parts del monument (església, claustre inferior i superior, etc.) perquè sinó la gent es posa als murs i a més, són importants per la gent gran. Posaríem també un guarda-roba perquè els turistes poguessin deixar les seves coses per un preu simbòlic; i un mirador de monedes per veure el paisatge exterior. Per oferir una millor informació del monument, adaptaríem l'arxiu per la visita

pública ja que hi trobem dades del Monestir i hauríem d'incloure també, la versió digitalitzada de la Bíblia de Sant Pere de Rodes perquè és un dels elements més importants de la seva història.

Si ens fixem amb les eines d'interpretació, proposem afegir plafons explicatius, maquetes, pantalles tàctils o guies sonores. No cal posar-les totes però si algunes per tal de mostrar les reformes, la història, fotografies, plànols, etc. ja que la única informació que es proporciona al visitant, és el que diu la guia informativa i l'audiovisual.

De l'audiovisual, dir que haurien d'acabar d'habilitar la sala que es va fer el 2001-2002 i així també el podrien posar amb francès i anglès ja que no s'entén que els francesos l'hagin de demanar a l'entrada ni que no es facin regularment les visites guiades en francès, ja que aquesta nacionalitat ocupa el segon lloc del rànquing. S'hauria de restaurar ja que es va fer l'any 1993, i hi ha hagut millores i canvis que caldria incloure-hi. Doncs, s'hauria d'acabar de portar a terme el projecte del nou audiovisual que es va presentar l'any 2004 però que va quedar aturat.

Per últim, s'hauria d'adaptar el monument per les persones amb discapacitats i per això cal posar diferents eines d'interpretació especialitzades per persones vidents i sord-mudes com textos en "braille", guies especialitzats, pantalles tàctils, dibuixos, planells, etc.; i posar un ascensor per la gent que va amb cadira de rodes de tal manera que arribés fins l'església i el claustre.

Si mirem les visites teatralitzades, proposem fer una sessió amb català i una altra amb castellà, el divendres i el dissabte. Com que han tingut tant èxit, ampliem les sessions per oferir-la també amb espanyol i així també ens dirigim a un públic més general.

Pel que fa a les altres activitats, s'hauria de motivar a altres empreses a fer-hi exposicions temporals i s'haurien d'organitzar més activitats durant els dies d'entrada lliure com el 23 d'abril, el 18 i 20 de maig o l'11 de setembre perquè així, a part de l'entrada gratuïta s'oferirien altres esdeveniments.

Com hem anat veient, per tal de poder millorar el monument, s'hauria de fer un millor estudi de les dades dels visitants encara que el 2007 es va posar el nou programa informàtic que permetrà obtenir més informació, però cal fer una bona gestió de les dades i un anàlisi exhaustiu, treure'n resultats i posar a la pràctica les propostes de millora. Recalcar també que l'enquesta de la visita està en una part amagada de la botiga i creiem que s'hauria de donar amb la compra de l'entrada, juntament amb la guia i així l'emplenarien més visitants. També s'hauria d'afegir com a pregunta amb la companyia de qui realitza la visita, per conèixer millor el turista. I pensem que també hi podria haver una enquesta per avaluar la visita guiada ja que és molt important conèixer l'opinió dels turistes per tal de fer les millores necessàries.

Si ens centrem amb la promoció i difusió, és on hi veiem un dels punts més febles del monument ja que és molt escassa i creiem que s'hauria de promoure a tot Catalunya amb la mateixa quantitat que es difon a l'Alt Empordà. A més, la promoció que es fa a Espanya i a la resta del món l'hauria de fer l'Àrea de Gestió de Monuments i no Turisme de Catalunya perquè així no seria tant genèric ja que Turisme de Catalunya no promou cada monument sinó el patrimoni cultural català en general. Doncs, si el mateix Departament de Cultura fes la difusió dels seus monuments fora de Catalunya, seria més concreta i s'aconseguiria una millor comunicació. Una solució seria fer un estudi de la procedència dels turistes i promoure el monument amb més intensitat a aquells països dels que no rebem gaires visitants. Una altra manera per fer conèixer el Monestir, seria sortir més als mitjans de comunicació com als diaris o la televisió, a partir de notícies diverses i el que és imprescindible, el Monestir ha de tenir una pàgina web pròpia perquè no pot ser que s'hagi d'anar dins la pàgina del Museu d'Història de Catalunya per trobar-hi informació i perquè si dediquem una pàgina al monument, podem posar-hi totes les dades útils de cara al visitant i oferirem més informació de la que hi ha.

Com a última proposta de millora, dir que s'hauria d'establir col·laboracions amb els hotels i les agències de viatges de la zona de manera que aquests compressin un talonari de 25 entrades i per tant, per cada entrada pagarien la tarifa reduïda, però l'hotel o l'agència les podria vendre als seus clients a preu normal i la diferència seria per a ells, és important perquè hi ha moltes persones que compren paquets turístics i els hotels són els que informen als seus clients sobre els llocs que s'han de visitar. Alhora és positiu pel Monestir perquè podria fer una previsió de les entrades i augmentar les visites a l'hivern i, el turista també hi guanya ja que pot comprar-les anticipadament i s'estalvia les cues. Finalment, com que la tendència general del nombre de turistes anuals que visiten la Costa Brava, el Parc Natural de Cap de Creus i el Port de la Selva té tendència a augmentar; el Monestir hauria d'aprofitar aquesta situació i fer convenis amb els organismes que gestionen aquestes tres àrees per tal que conjuntament el promocionessin i contribuïssin a augmentar el nombre de turistes al Monestir de Sant Pere de Rodes.

Com a resum final, podem dir que hi ha alguna cosa que falla en la gestió del monument perquè cada any hi ha menys turistes que visiten el Monestir. Doncs, en aquest capítol hem intentat resumir els aspectes que creiem que cal millorar de tot el que hem anat analitzant al llarg del treball i creiem que si es portés a terme, el monument oferiria una visita amb qualitat i aconseguiríem augmentar la demanda turística anual.

7. Conclusions

En la introducció, hem fixat un objectiu pel treball: esbrinar si el Monestir de Sant Pere de Rodes està ben gestionat. Doncs, hem descrit diferents aspectes del monument per tal de conèixer amb més profunditat l'element d'estudi i a partir d'aquesta descripció, hem pogut fer l'anàlisi.

Del primer que ens hem adonat és que cada any disminueix el nombre de visitants en el Monestir, signe que ens indica que hi ha algun aspecte de la seva gestió que no funciona. Però per assegurar-nos que la demanda disminueix a causa de la gestió, hem buscat les dades estadístiques dels turistes a la Costa Brava, al Parc Natural del Cap de Creus i a l'Oficina de Turisme del Port de la Selva per mirar si aquesta disminució és general, però el que hem vist és que la tendència de la demanda turística a aquestes tres àrees és a augmentar. Doncs, ens sobta que el nombre de turistes augmenti a aquestes tres àrees i en canvi, passi el contrari en el Monestir ja que el monument forma part del mateix territori.

Hem vist que en general, la demanda turística de l'entorn del monument creix cada any i per tant, hem intentat trobar els errors de la gestió que creiem que provoquen aquesta continua disminució dels turistes mitjançant l'anàlisi de cada un dels aspectes descrits. Amb l'anàlisi, ens hem adonat que hi ha certes mancances que s'haurien de millorar però alhora, disposa d'una sèrie d'avantatges respecte la resta de monuments de l'Alt Empordà i que hauria d'aprofitar per atraure els turistes.

Inicialment, hem pogut contemplar que el traspàs de la gestió dels monuments de la Generalitat de l'Oficina de Gestió de Monuments al Museu d'Història de Catalunya, ha perjudicat concretament el Monestir ja que és a partir del 2004 quan el descens dels turistes en el monument és més pronunciable. S'haurà de veure què passarà amb la demanda d'aquest any 2008 ja que el desembre de 2007 es va tornar a traspassar la gestió a l'Àrea de Gestió de Monuments i pot tornar a afectar negativament el monument, tot i que encara no està en funcionament i es preveu que comenci a dur la gestió a partir del juny d'aquest any.

De totes maneres, cal ressaltar que s'han fet moltes restauracions i cal destacar-ho perquè s'està intentant conservar i preservar el patrimoni cultural. Les més importants van ser les que es van fer durant el període 1989-1999 ja que van fer possible la visita pública al monument, i això es va notar ja que si mirem els turistes que el van visitar l'any 1999, és l'any de major afluència turística (130.479 visitants).

Un dels aspectes positius més importants, és la seva situació privilegiada ja que es troba dins el Parc Natural del Cap de Creus i per tant, permet gaudir d'una vista panoràmica que deixa impactats als turistes. A més, els visitants poden visitar altres monuments arquitectònics que tenen a la zona com el Castell de Sant Salvador, l'església de Santa Elena o els diferents menhirs i dolmens del Parc Natural. A més, dir que hi passa el camí de senderisme GR-II, situació que es podria aprofitar ja que hi passen molts turistes.

Pel que fa als accessos, només es pot arribar amb vehicle privat i és millor informar-se prèviament de la carretera que s'ha d'agafar perquè la senyalització externa és escassa. En canvi, la majoria dels senyals que trobem dins el monument, indiquen i informen correctament el turista.

El Monestir ofereix als visitants diferents serveis complementaris, com alguns bancs per seure, lavabos gratuïts, pàrquing, botiga i restaurant. Com hem vist anteriorment, posaríem més bancs i lavabos i, fariem que no s'hagués de pagar pel pàrquing. Nosaltres proposem millores a alguns aspectes, però tot i així, cal destacar que és important que el monument ofereixi aquests serveis ja que el turista els valora molt; sobretot el restaurant perquè normalment els monuments no ofereixen aquest servei i els restaurants que es troben a l'exterior, ofereixen uns preus molt elevats i desorbitats, doncs, s'aprofiten de la situació.

Si ens centrem amb els horaris i els dies d'obertura, és favorable que estigui obert al migdia perquè molts dels monuments estan tancats i per altra banda, no és correcta que estigui tancat els dilluns ja que hauríem de mirar si realment hem de tancar aquest dia o caldria escollir-ne un altre. També recordar que no s'hauria de fer cap dia festiu en temporada alta perquè així no perdríem els turistes que no saben que els dilluns tanca.

Pel que fa a la gestió de les tarifes, hem de destacar que és positiu que s'ofereixi una tarifa reduïda i una gratuïta a diferents sectors de la població, perquè al final s'acaba beneficiant un gran nombre de turistes. Doncs, les diferents polítiques de descompte, són una bona manera d'incentivar i motivar als visitants, al igual que tots els dies d'entrada lliure.

Pel que fa a les activitats, disposa d'una amplia oferta d'activitats pedagògiques per a les escoles i són importants perquè és una molt bona manera per ensenyar el patrimoni cultural de la zona als nens i així, comencen a tenir interès per la cultura. D'altra banda, trobem altres activitats com el Festival de Música o l'Experiència fotogràfica dels Monuments que es repeteixen cada any de manera que la població ja sap que es realitzen i hi participen. També es fan visites guiades amb diferents idiomes però cal fer reserva prèvia si es vol amb francès, anglès o alemany, i les visites teatralitzades en català amb les que el visitant pot conèixer el Monestir d'una forma més divertida i original. També hi ha els itineraris del voltant del Monestir que és una activitat que es fa

individualment amb la compra de la guia encara que hi ha la possibilitat de fer-la amb un guia, si és un grup de 25 persones. Per últim, dir que és important que hi hagi la possibilitat de llogar parts del monument per a fer-hi exposicions temporals perquè d'aquesta manera oferim als visitants, altres activitats temporals encara que també es fan actes de caràcter privat.

Doncs, si ens fixem amb les eines d'interpretació, trobem una gran varietat de fulletons i guies sobre el Monestir i les seves activitats. Amb la compra de l'entrada, es dona una de les guies que proporciona informació al turista i li permet fer individualment la visita, i es pot veure gratuïtament l'audiovisual; disponible amb català, castellà i francès, encara que si es vol amb aquest darrer idioma s'ha de demanar a l'entrada. Creiem que per millorar la visita; es podrien oferir altres serveis i eines d'interpretació que proporcionen una visita més agradable i completa, com guarda-roba, un mirador, maquetes o plafons explicatius, entre alguns altres.

Dir que creiem que la poca difusió que es fa del monument a la resta d'Espanya i el món, és un dels principals factors que provoca aquesta disminució de la demanda en el Monestir de Sant Pere de Rodes any rere any. És imprescindible fer conèixer el monument als turistes abans de la seva arribada perquè d'aquesta manera saben que existeix, se n'informen i hi ha més possibilitats que decideixin fer la visita; en canvi, si el coneixen un cop ja estan a la zona, poden haver fet plans i no poder-hi anar. A part d'augmentar la difusió, caldria fer col·laboracions amb altres entitats i sobretot amb la Costa Brava, el Parc Natural del Cap de Creus i amb el Port de la Selva que com hem comprovat cada any reben més visitants i s'hauria d'intentar promocionar conjuntament el Monestir de Sant Pere de Rodes per aconseguir augmentar la demanda turística.

Per últim, el turisme cultural augmenta cada any i també incrementen els grups escolars i la gent gran (IMSERSO). Doncs, caldria difondre el Monestir aquest tipus de públic ja que són tipus de turisme que viatgen en temporada baixa, i seria molt interessant atraure'ls per augmentar el nombre de turistes durant els mesos de menys aflluència turística.

Com a conclusió final, dir que hi hem trobat molts avantatges i per aquest motiu, no entenem perquè el nombre de turistes disminueix cada any. No podem entendre que s'inverteixi molt en restaurar-lo, que ofereixi als seus visitants molts dels serveis i de les eines d'interpretació que pot oferir un monument i a més, organitza nombroses activitats per a tot tipus de públic. Hem explicat els problemes que observem en el monument i creiem que si es milloressin, tindríem un monument cultural amb millor qualitat però de tots aquests canvis, creiem que els més importants per augmentar la demanda turística del Monestir són dos. Per una banda, creiem que hi hauria d'haver algun organisme o el mateix personal, que s'encarregués directament de controlar i gestionar el

Monestir. Doncs, el millor seria gestionar-lo des de dins el mateix monument perquè creiem que és més fàcil per veure les deficiències, però que el cap suprem continués essent l'Àrea de Gestió de Monuments. El segon aspecte seria corregir la difusió del monument ja que s'ha de fer més promoció; amb més intensitat i quantitat, perquè és importantíssim que la gent conegui el monument, és bàsic i primordial.

Per acabar, creiem que el Monestir de Sant Pere de Rodes hauria d'aprofitar tots els avantatges que té a favor seu, millorar aspectes que oferirien més qualitat i confortabilitat pel visitant i, intentar augmentar el nombre de turistes anuals, fent una bona promoció i difusió del monument.

8. Bibliografia

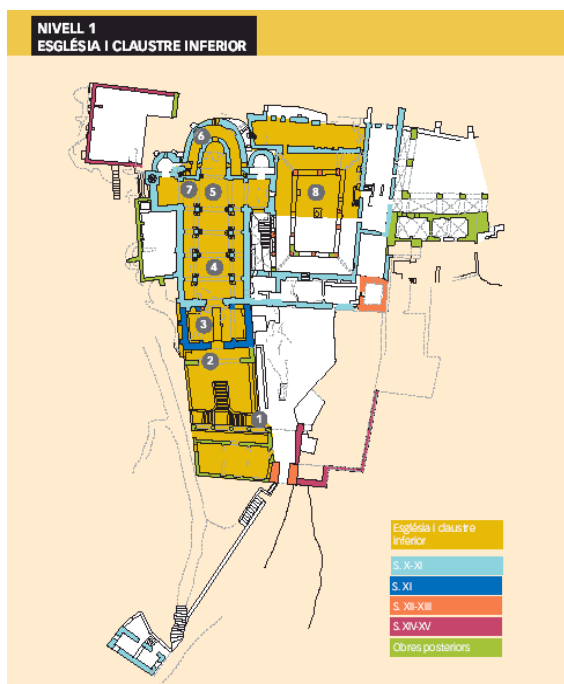
- AJUNTAMENT DE FIGUERES <http://www.figueresciutat.com> [consulta: 27 març 2008].
- BURCH, Josep; SUREDA, Rosa M^a (2002). Patrimoni cultural: sostenibilitat i desenvolupament dins l'àmbit municipal de la Costa Brava. Girona: Universitat de Girona. (Udegé, 5).
- CATALUNYA TURISME <http://www.catalunyaturisme.com> [consulta: del gener al maig 2008].
- CONSELL COMARCAL DE L'ALT EMPORDÀ <http://www.altemporda.org> [consulta: març 2008].
- COSTA BRAVA PIRINEU DE GIRONA <http://www.costabrava.org> [consulta: del març al maig 2008].
- CROSBY, Arturo (1996). Desarrollo y gestión del turismo en áreas rurales i naturales. Madrid: Centro Europeo de Formación Ambiental y Turística (CEFAT).
- DEULOFEU, Alexandre (1978). L'Empordà: bressol de l'art romànic. 4ª edició. Figueres: Emporitana.
- DIPUTACIÓ DE GIRONA <http://www.ddgi.cat> [consulta: del març al maig 2008].
- EL PORT DE LA SELVA <http://www.portdelaselva.net> [consulta: del març al maig 2008].
- FUNDACIÓ GALA - SALVADOR DALÍ <http://www.salvador-dali.org> [consulta: 27 març 2008].
- FUNDACIÓ ROSES HISTÒRIA I NATURA <http://www.rosesfhn.org> [consulta: 27 març 2008].
- MARCHANTE, Joaquín S.; PROYATO HOLGADO, M^a del Carmen (et.al.) (2002). La Función social del patrimonio histórico: el turismo cultural. Cuenca: Universidad de Castilla-La Mancha. (Humanidades Universidad de Castilla-La Mancha, 56).
- GENERALITAT DE CATALUNYA <http://www.gencat.cat> [consulta: del gener al maig 2008].
- GENERALITAT DE CATALUNYA. Llei del patrimoni cultural català. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Llei 9/1993, de 30 de setembre. <http://gencat.cat> [Doc. en línia. Consulta del gener al març 2008].
- GENERALITAT DE CATALUNYA. Llei de protecció de Cap de Creus. Departament de Medi Ambient. Llei 4/1998, de 12 de març. <http://gencat.cat> [Doc. en línia. Consulta 9 de febrer 2008].
- GÓMEZ BORJA, Miguel Ángel; MONDÉJAR JIMÉNEZ, Juan Antonio; SEVILLA SEVILLA,, Claudia (et.al.) (2005). Gestión del turismo cultural y de ciudad. Cuenca: Universidad de Castilla-La Mancha.
- INSTITUT NACIONAL D'ESTADÍSTICA <http://www.ine.es> [consulta: març 2008].

- JEFATURA DEL ESTADO. Llei del patrimoni històric espanyol. Llei 16/1985, de 25 de juny. [Doc. en línia. Consulta 18 de gener 2008].
- LES FORTALESES CATALANES <http://www.lesfortalesescatalanes.info> [consulta: 27 març 2008].
- LORÉS OTZET, Imma (1994). El Claustre romànic de Sant Pere de Rodes: de la memòria a les restes conservades: una hipòtesi sobre la seva composició escultòrica. Lleida: Universitat de Lleida. (Quaderns del Departament de Geografia i Història de la Universitat de Lleida, 22).
- LORÉS OTZET, Imma amb col·laboració de VIDAL, Sergi i MANCHO, Carles (2002). El Monestir de Sant Pere de Rodes. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. (Memòria artium, 1).
- MUSEU D'ARQUEOLOGIA DE CATALUNYA <http://mac.cat> [consulta: 27 març 2008].
- MUSEU DE L'EMPORDÀ <http://www.museuemporda.org> [consulta: 27 març 2008].
- MUSEU D'HISTÒRIA DE CATALUNYA <http://www.mhc.net> [consulta: gener al maig 2008].
- MUSEU DEL JOGUET DE CATALUNYA <http://www.mjc.cat> [consulta: 27 març 2008].
- MUSEU DE LA TÈCNICA DE L'EMPORDÀ <http://mte.cat> [consulta: 27 març 2008].
- MUNILLA CABRILLANA, Glòria [et.al.] (2004). Patrimoni cultural. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.
- MUNILLA CABRILLANA, Glòria; CARRERAS MONTFORT, César [et.al.] (2001). Gestió del patrimoni històric. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.
- ORGANITZACIÓ MUNDIAL DEL TURISME <http://www.world-tourism.org> [consulta: setembre 2007 al gener 2008].
- PORTAL IBEROAMERICANO DE GESTIÓN CULTURAL <http://www.gestioncultural.org> [consulta: setembre 2007 al gener 2008].
- SARFA <http://www.sarfa.com> [consulta: 7 d'abril 2008].
- TOSCA BORRAS, Javier <http://romanicocatalan.com> [consulta: gener 2008].
- UNESCO <http://www.unesco.org> [consulta: del setembre 2007 al gener 2008].
- VIQUIPÈDIA http://www.ca.wikipedia.org/wiki/Monestir_de_Sant_Pere_de_Rodes [consulta: gener 2008].
- VVAA (1996). Art i patrimoni: cultura i natura: patrimoni cultural, revisar l'art contemporani, la gestió del patrimoni cultural, avui, com es fa i en mans de qui es troba. Girona: Universitat de Girona. Servei de Publicacions: Ajuntament de Girona. (D'Humanitats, 2).
- VVAA (2004). Màster d'especialització en gestió del patrimoni cultural. Edició 2000-2002: Treballs de Recerca. Girona: Universitat de Girona. Institut del Patrimoni Cultural. (Diversitas, 48).

- VVAA (1994). Le Tourisme culturel en Europe. Luxembourg: Office des Publications Officielles des Communautés Européennes. (Commission des Communautés Européennes).

9. ANNEX

Annex 1: Elements arquitectònics

1. Celler – Segles XVII-XVIII

És un edifici de tres plantes que es va construir sobre antigues estructures. Els dos pisos superiors eren els magatzems i els habitatges dels pagesos i criats. Les habitacions de la planta baixa eren els cellers i el rebost i tot l'interior està construït amb arcs i voltes que creen diferents espais.

2. Església – Segles X-XI

En principi, diversos estudis justifiquen que les obres de l'església es van iniciar al final del segle X, així que l'any 1022 és la data que tenim com a inici de la construcció i es devia acabar cap a mitjan del segle XI.

Tot i que la seva datació continua interrogant-se ja que no en tenim documentació i és una peça arquitectònica amb una originalitat que la fa esdevenir única dins el món medieval. Podem afirmar que és d'estil romànic influït per l'arquitectura tardorromana tot i que trobem la síntesi de diferents corrents arquitectònics anteriors: el carolingi, el preromànic i evidentment, hi apareixen diverses construccions romanes. Pel que fa a la seva descripció, podem afegir que té planta de creu llatina amb tres naus de volta de canó i està delimitada per una doble columnata amb capitells que indiquen a l'estil corinti.

3. Atri o galilea – Segle XI

L'element més destacat de la galilea és la portalada de marbre que va ser esculpida en el taller del mestre de Cabestany i a mitjan del segle XII va desaparèixer. Però al començament del segle XIX va ser espoliada i des de llavors la majoria de les peces estan repartides en museus i col·leccions d'arreu del món. Només es conserven dos petits fragments situats a sota de la porta i dues còpies de relleus al mur de la sala. Al costat de les còpies de la portalada hi podem observar unes restes murals que representen l'escut comtal d'Empúries les quals recorden la funció de panteó nobiliari que va exercir la galilea.

4. Nau – Segles X-XI

Tant l'arquitectura com la decoració dels capitells de l'església de Sant Pere de Rodes recorden construccions de l'època romana. La volta de canó de la nau central, de 16 metres d'alçada, és sostinguda per un conjunt de pilars i columnes que el fan esdevenir singular. La decoració dels capitells de les columnes de la nau és d'estil corinti i la dels arcs és d'entrellaços.

Les naus laterals estan constituïdes per voltes de quart de canó i actuen com a contraforts de la nau central i els seus passadissos donen directament a la girola de l'absis principal.

En aquest apartat, cal tornar a destacar la peculiaritat de la seva construcció ja que està sobre un pendent de la muntanya, de manera que es va rebaixar la part sud de l'església i al nord es va fer un desnivell de fins a 4 metres per tal d'equilibrar l'edifici i la nau central.

5. Capçalera – Segles X-XI

La capçalera està formada per tres absis de planta semicircular; els laterals estan dedicats als apòstols Pau i Andreu i el central a Sant Pere, del qual hem de dir que té una construcció complexa, amb cripta i deambulatoris.

Al terra del presbiteri hi ha una obertura quadrangular i antigament era el reconditori ja que era el lloc destinat a guardar les relíquies.

Cal esmentar que elements d'aquesta part, l'altar de marbre i moltes altres decoracions van ser espoliades.

6. Girola o deambulatori – Segles X-XI

La girola o deambulatori és el passadís que volta l'espai del presbiteri i era utilitzada pels pelegrins per donar/retre culte a les relíquies del reconditori. A l'extrem oriental hi ha una petita absidiola on en el sostre hi observem una pintura mural amb uns personatges nimbats com a escena. En cadascun dels murs que donen accés a la girola i a la cripta trobem un arcosoli funerari (nínxol), possiblement dedicat als enterraments de Tasi, el gran impulsor del monestir al segle X i d'Hildesind, el seu fill i primer abat de Sant Pere de Rodes.

7. Cripta – Segles X-XI

Aquest espai estava relacionat amb el culte a les relíquies i era considerat un dels llocs més sagrats. Arquitectònicament, la cripta era necessària per salvar el desnivell del terreny i així poder

construir l'absis de l'església. L'únic element que conservem de l'antiga església és una columna adossada amb forma de palmera que sosté el sostre i el pes de totes les estructures superiors.

8. Claustre inferior – Segle XI

El descobriment d'aquest claustre és molt recent, exactament durant les excavacions de 1989. Era un espai amb quatre galeries porticades al voltant d'un pati trapezoïdal. Al segle XII es va considerar que aquest claustre era insuficient i en van coler construir un de més gran. Però aquesta ampliació tenia dificultats a causa de la superfície del terreny, i per tant, es va decidir soterrar el claustre i fer el nou al pis superior.

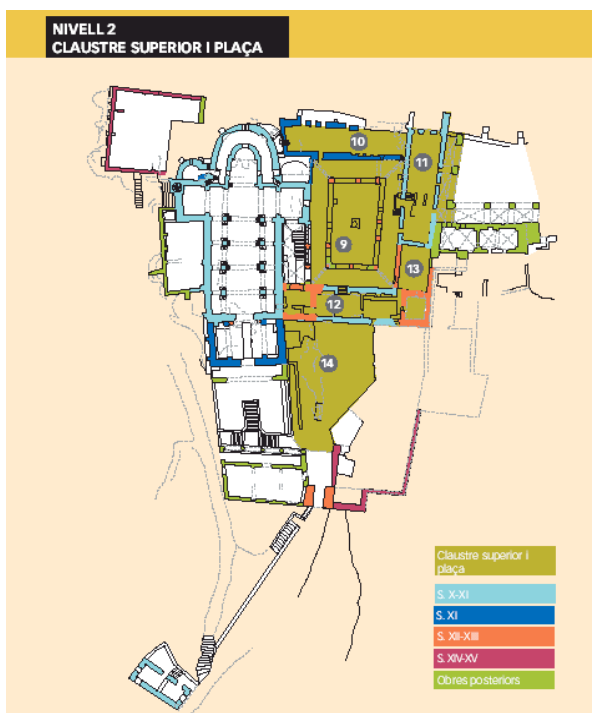
Una de les galeries va ser destruïda per fer-hi una cisterna i l'altra és la única que conserva la volta de canó original i algunes restes de pintura mural, entre les que cal destacar la imatge del lleó i la escena del calvari.

9. Claustre superior – Segle XII

És el claustre que va ser ampliat al segle XII però actualment es troba pràcticament reconstruït perquè de l'original no en queda res; els capitells i les columnes van ser espoliats i com a conseqüència, els murs de les galeries es van enderrocar. Hi va haver dos fases de reconstrucció;

l'any 1973 quan es va imitar les bandes sud i est, i l'any 1997 es van construir les dues galeries restants tot i els materials utilitzats eren diferents dels originals.

El claustre era la part més important del monestir ja que era un lloc per llegir, escriure, meditar, jugar, però sobretot era el distribuïdor de les diferents estances que utilitzaven els monjos durant la seva vida quotidiana.

10. Sala Capitular – Segle XII

En aquesta sala era on l'abat resolia assumptes per al govern i també era el lloc de reunió per tota

la comunitat de monjos. L'entrada original era per la porta central del mur i comunicava amb altres espais de l'edifici, com ara amb el dormitori dels monjos, al pis superior. Perquè cal matisar que una de les regles benedictines, era que els monjos havien de dormir junts a una sala gran prop de l'església; per quan era l'hora de matines, l'ofici que es cantava a la nit.

Actualment aquesta sala està buida i bona part d'una de les façanes està reconstruïda, tot i que és un espai no visitable.

11. Refetor – Segle XII

El refetor era el menjador comunitari i per la seva extensió, podem dir que la comunitat de Sant Pere de Rodes no va superar mai la vintena de monjos. Estava situat just al costat del claustre i s'hi accedia per una porta amb llinda i timpà. L'interior de la sala era cobert per una volta apuntalada i envoltat de finestres interiors; i comunicava amb la cuina, la que tenia accés als horts.

Al fons de la mateixa galeria trobem una font que devia servir als monjos per rentar-se les mans abans de menjar i al costat d'aquesta, a la façana de la porteria, es poden veure unes construccions característiques dels segles X i XI: filades d'*opus spicatum* o obra en espiga.

12. Porteria – Segles X-XII

La porteria, delimitada per la torre del campanar (al nord) i per la torre de defensa (al sud), era l'espai que connectava la vida de dins del monestir amb la del món exterior, mitjançant la porta que comunica amb la plaça, oberta al segle XII; encara que els benedictins sortien poc a l'exterior i poques vegades rebien visites dels laics. I finalment dir que al sud d'aquesta sala, s'han trobat restes que assenyalen l'existència d'una cuina del segle XVI.

13. Rebost – Segles XII-XVI

El rebost comunicava amb la cuina i la porteria i amb el sector dels estables i dels horts. A l'interior, trobem dues estructures subterrànies: un carner i un dipòsit d'aigua. Aquest dipòsit, s'emplenava gràcies a un sistema de canalització que portava l'aigua des de la zona dels horts per tal que sortís per la font del claustre. Cal anotar que aquest és un espai no visitable.

14. Plaça – Segle XII

Durant les excavacions que es van dur a terme entre els anys 1989-1991, es va descobrir que aquesta plaça havia estat un espai d'enterraments privilegiats i que l'accés al monestir es feia des de la galilea. Tot i que a partir del segle XII, amb la construcció del nou claustre, es va crear l'entrada que comunica amb la porteria i per tant, van cobrir tot l'espai funerari.

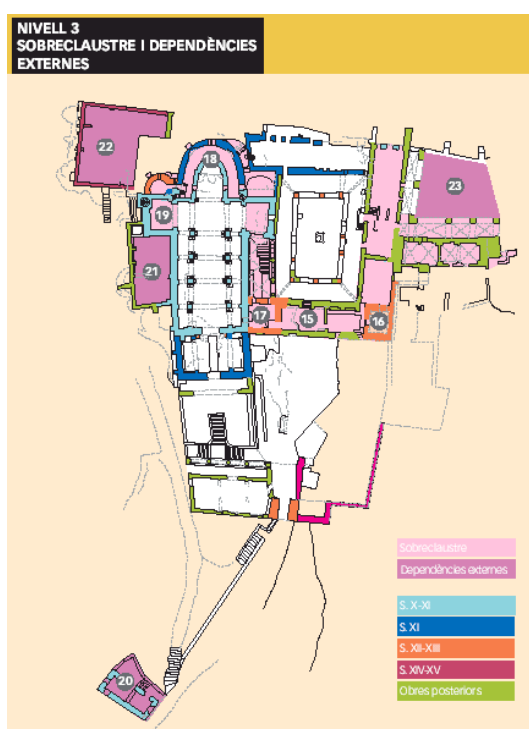
15. Sobreclaustre – Segles XVII-XVIII

Segons la regla de Sant Benet, a final de l'edat mitjana, els monjos van anar deixant de fer vida comunitària i és en el sobreclaustre on cap al segle XVIII cada monjo tenia una casa pròpia. A les dependències hi observem finestres, balcons i diferents xemeneies.

16. Torre de defensa – Segles XII-XIII

La torre tenia purament una funció defensiva de manera que l'accés a aquesta era a través del primer pis, i llavors les tres plantes de la mateixa torre estaven comunicades a través de trapes.

A la part superior de l'edifici, encara es conserven els matacans que aguantaven una balconada de fusta des d'on els monjos es defensaven quan el monestir era saquejat.

17. Campanar – Segle XII

El campanar té una alçada de 27 metres, és de tipus llombard i és una de les construccions que es van realitzar durant l'ampliació del monestir al segle XII. És una estructura de planta quadrada i tres pisos on en els dos primers s'hi observen finestres de mig punt, senzilles i sense decoració i en canvi, en el tercer pis la decoració que hi apareix és d'estil llombard (segle XII).

Per darrera al campanar es pot accedir al deambulatori superior de l'església, part que explicarem a continuació.

18. Deambulatori superior – Segle XII

Està sobre la planta del deambulatori inferior i l'absis principal. El que cal destacar és la construcció en espiga o *opus spicatum* i els dos arcosolis amb restes pictòriques del segle XIII que es poden observar.

Des d'aquest deambulatori hi trobem l'accés a una petita cambra circular, actualment anomenada Capella de Sant Martí, i sembla ser que feia les funcions de sagristia de la capella de Sant Miquel.

19. Torre i Capella de Sant Miquel – Segles XI-XII

Està construïda sobre el braç nord del transsepte de l'església i juntament amb una altra torre situada a l'altre extrem del transsepte, actualment desapareguda, tenia la funció de campanar. Però quan al segle XII es va construir l'actual campanar, les torres es van convertir en capelles on es

realitzaven cerimònies exclusives als monjos. En aquesta torre s'hi accedia directament des de l'església, mitjançant una escala de cargol.

20. Hospital – Segles X-XI

L'hospital servia bàsicament per allotjar als pelegrins. Del pelegrinatge de Sant Pere de Rodes en tenim documentació i sabem que el tres de maig, dia de Santa Creu, quan s'esqueia en divendres s'hi celebraven jubileus. Aquestes festes es van celebrar fins l'any 1697.

És una estructura de planta rectangular de dos pisos; on en el mur oest hi ha filades d'*opus spicatum* i a l'est trobem la porta d'accés.

21. Sagristies – Segle XVIII

La sagristia era la zona destinada a guardar els objectes que s'utilitzaven durant les litúrgies a l'església i és per aquest motiu que estaven tant a prop d'aquesta. Aquest espai és de planta rectangular i a la base es poden veure antigues construccions, possiblement una sagristia anterior i la sala de l'arxiu.

Actualment, se'n conserven les façanes originals ja que l'interior va ser reconstruït a principi dels anys noranta; encara que no és un espai visitable.

22. Palau de l'abat – Segles XV-XVI

Tal i com el nom ens delata, era la residència dels abats del monestir de la que només se'n conserva la façana.

Durant l'excavació de 1989 es va descobrir un dels tresors més valorats; 658 monedes d'or i plata datades entre els segles XIV i XVI. Actualment, aquest tresor es troba al Museu Nacional d'Art de Catalunya i a la planta baixa d'aquesta antiga residència hi ha un punt d'informació del Parc Natural del Cap de Creus; d'on el monestir en forma part.

23. Horts – Segles XVII-XVIII

Al sud, trobem aquests espais utilitzats per cultivar els vegetals necessaris pels monjos. Els horts comunicaven amb dependències de l'interior: estables, tallers, cuina, rebost i refetor.